

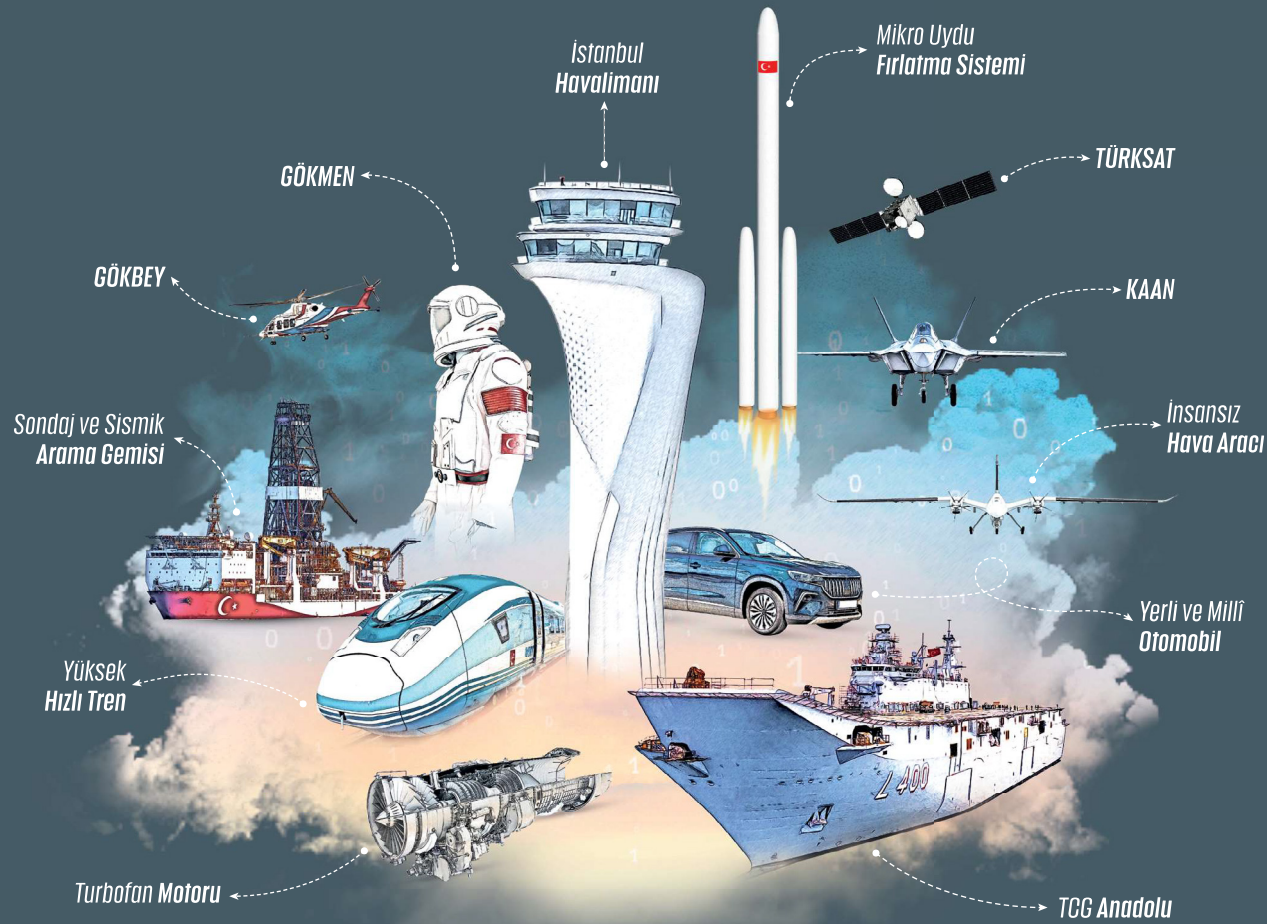
Bu kitaba sığmayan
daha neler var!

Karekodu okut, bu kitapla
ilgili EBA içeriklerine ulaş!

eba
www.eba.gov.tr

Teknoloji Yolculuğumuz

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin
İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

DERS KİTABI

KUR'AN-I KERİM

6. Sınıf

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

KUR'AN-I KERİM

6. SINIF

DERS KİTABI

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

KUR'AN-I KERİM

6. Sınıf

Ders Kitabı

Yazarlar

Aysun KUTBAY

Ayşe İNCE

Muhammed ERİNÇ

Zeliha ÇELİK GÜNDÜZ

DEVLET KİTAPLARI

....., 2026

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Editör

Kadir ACAR

Dil Uzmanı

Dr. İbrahim BOZ

Dr. Salih NURDAĞ

Görsel Tasarımcı

Emel AYDIN

Muhammet Ali YÜCE

Çoklu Ortam Tasarımcısı

Arzu SULA

Asena Özge KUTLU

Sevilay BİRYAN

Program Geliştirme Uzmanı

Hatice YAVUZARSLAN

Mustafa ÇALIŞKAN

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Fatih ALPAYDIN

Rehberlik Uzmanı

Semanur KUZÖREN

ISBN 978-975-11-8946-2

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 24.03.2025 tarih ve 129330886 sayılı yazısı ile eğitim aracı olarak kabul edilmiştir. Kurulca bu kitabın kabul edilmiş olması ders kitabından yayınevi ve yazarın/yazarların sorumluluğunu kaldırmaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

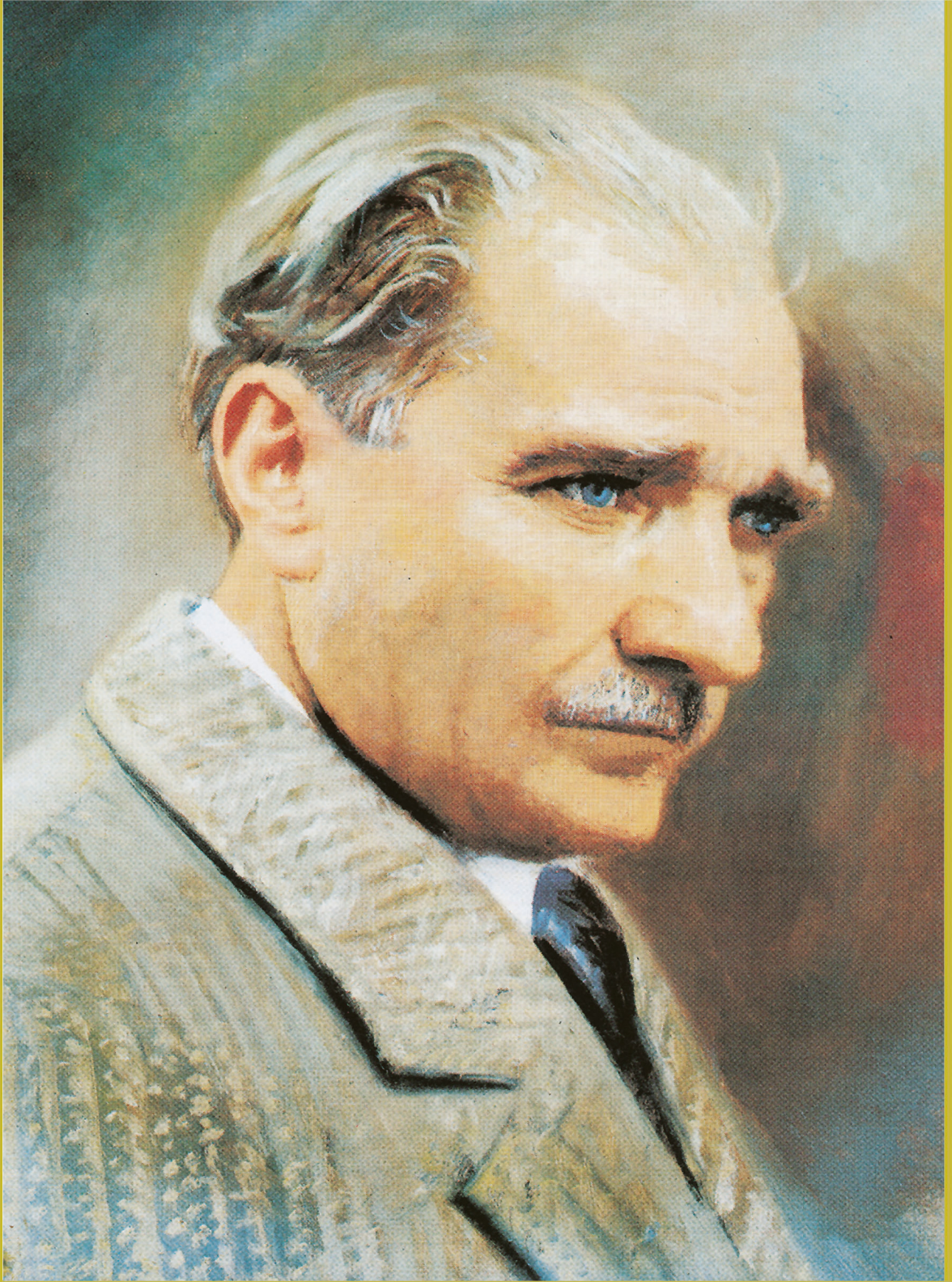
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

Kitabın Tanıtımı	8
------------------------	---

1. KUR'AN-I KERİM'İ TANIYORUM 12

1.1. Kur'an-ı Kerim'in İç Düzenini Öğreniyorum	14
1.2. Peltek Harfler	21
1.2.1. ث Harfi	22
1.2.2. ذ Harfi	23
1.2.3. ظ Harfi	24
1.3. Bakara Suresinin 84-105. Ayetleri	28
1.4. Salli ve Barik Duaları ile Anlamları	34
Ölçme ve Değerlendirme	40
Sonnot	43

2. KUR'AN-I KERİM'İ OKUMAYA GİRİŞ 44

2.1. Med Çeşitleri	46
2.1.1. Meddiarız	47
2.1.2. Meddilazım	50
2.1.3. Meddilin	54
2.2. Bakara Suresinin 106-134. Ayetleri	62
2.3. Kur'an Kıssalarından Hayata: Hz. Yunus	68
2.4. Kureyş Suresi ve Anlamı	74
Ölçme ve Değerlendirme	80
Sonnot	85

3. KUR'AN-I KERİM'İ ÖĞRENİYORUM 86

3.1. Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri: İdgamlar	88
3.1.1. İdgam Mealgünne	89
3.1.2. İdgam Bilagünne	94
3.2. Bakara Suresinin 135-163. Ayetleri	100
3.3. Sureleri Tanıyorum: Ankebut Suresi	106
3.4. Felak Suresi ve Anlamı	111
Ölçme ve Değerlendirme	117
Sonnot	123

4. KUR'AN-I KERİM'İ OKUYORUM 124

4.1. Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri: İzhar, İhfa ve İkklap	126
4.1.1. İzhar	126
4.1.2. İhfa	130
4.1.3. İkklap	135
4.2. Yasin Suresi	143
4.3. Peygamber Duaları: Hz. Yunus'un Duası	151
4.4. Nâs Suresi ve Anlamı	154
Ölçme ve Değerlendirme	162
Sonnot	167

Sözlük	168
--------------	-----

Kaynakça	170
----------------	-----

Cevap Anahtarı Karekodu	171
-------------------------------	-----

Görsel ve Genel Ağ Kaynakçası Karekodu	171
---	-----

Türkiye'nin Mülki İdare Bölümleri ile Kara ve Deniz Komşuları Haritası	172
--	-----

Türk Dünyası Haritası	173
-----------------------------	-----

Kitabın dijital kopyalarında "İçindekiler" sayfasında başlıklar üzerine tıklayarak ilgili sayfalara, iç sayfalarda da konu başlıkları üzerine tıklayarak "İçindekiler" sayfasına ulaşabilirsiniz.

Kitabın Tanıtımı

Kitap temalardan oluşmaktadır. Her tema başında tema kapak sayfası yer almaktadır.

Tema kapaklarında o tema adı, tema alt konu başlıkları, öğrenilecek kavramlar, öğrenciden beklenen öğrenme çıktıları hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca tema ile ilgili olarak hazırlanan sunum ve diğer e-içeriklere ulaşmak amacıyla karekodlar yerleştirilmiştir.

Kitap genelinde kullanılan tüm karekodlar tıklandığında veya akıllı cihazlarla okutulduğunda kitaba ait dijital içeriklere ulaşılabilir.

Tema adı

Tema Sunusu ve diğer e-içeriklere yönlendiren karekodlar

Tema numarası

Tema konu başlıkları

Anahtar kavramlar

Öğrenme çıktıları

Öğrencinin önceki öğrenmeleri ile tema arasında köprü kuran "Temaya Başlarken" alanı

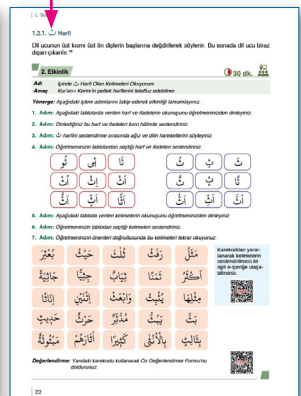
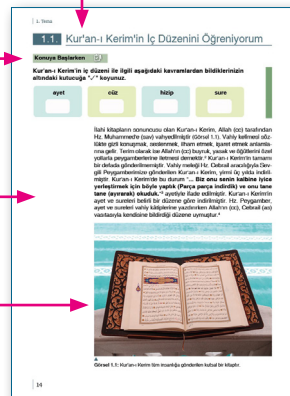
Desimal sistemle gösterilen tema konu başlığı

Desimal sistemle gösterilen tema alt konu başlığı

Derse hazırlık ve ön değerlendirme yapılan "Konuya Başlarken" alanı

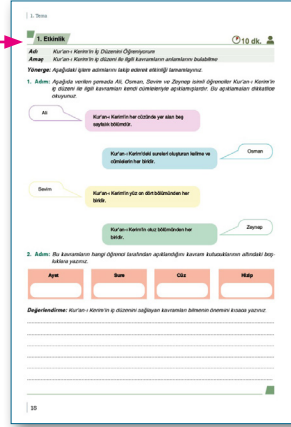
Sayfaların dış kenarlarında öğrencilerin kendi çalışma notlarını yazabilmeleri için tasarlanmış alanlar bulunmaktadır.

Konunun anlaşılmasına katkı sunmak amacıyla kullanılan görseller

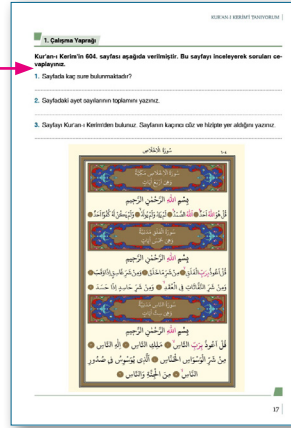

Kitap genelindeki etkinliklere tema içinde sıra numarası verilmiştir.

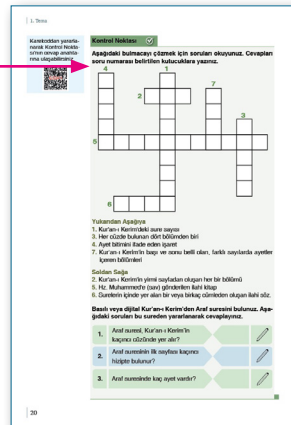
Etkinliğin başladığı yer ■ sembolü ile bittiği yer ise ■ sembolü ile gösterilmiştir. Etkinliğin bir sonraki sayfada devam ettiğini göstermek için ► sembolü, önceki sayfadan devam ettiğini göstermek için ► sembolü kullanılmıştır.

Öğrencilerin öğrendiklerini uygulayabilecekleri çalışma yapraklarına sıra numarası verilmiştir. Çalışma yaprağının başladığı yer ■ sembolü ile bittiği yer ise ■ sembolü ile gösterilmiştir. Çalışma yaprağının bir sonraki sayfada devam ettiğini göstermek için ► sembolü, önceki sayfadan devam ettiğini göstermek için ► sembolü kullanılmıştır.

Konu sonlarında "Kontrol Noktası" adıyla ve öğrenilenleri pekiştirme amacıyla çalışma yapılabilir alanlar ayrılmıştır. Kontrol noktasının bittiği yere ■ sembolü yerleştirilmiştir.

SEMBOLERİN AÇIKLAMASI

"Temaya Başlar-ken" alanı

"Konuya Başlarken" alanı

Etkinliğin başladığı yer

Bireysel etkinlik

Grup etkinliği

Rehberli etkinlik

Etkinliğin süresi

Sonraki sayfada devam eden çalışma

Önceki sayfadan devam eden çalışma

Etkinliğin bittiği yer

"Kontrol Noktası" alanı

Kontrol noktasının bittiği yer

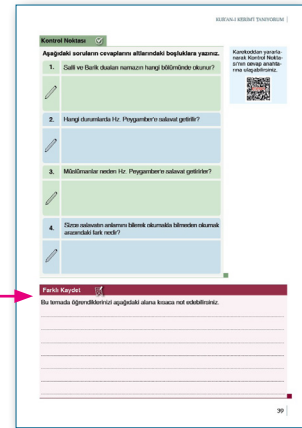

"Farklı Kaydet" alanı

Kitabın Tanıtımı

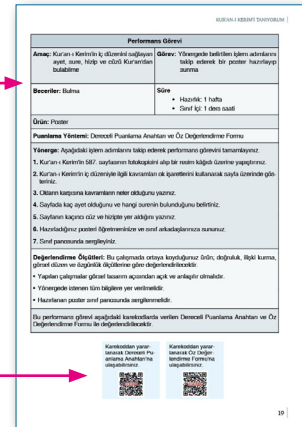
Her tema sonunda, öğrencinin öğrendiklerini kısaca not etmesi için "Farklı Kaydet" alanları bırakılmıştır. Alanın bittiği yere sembolü eklenmiştir.

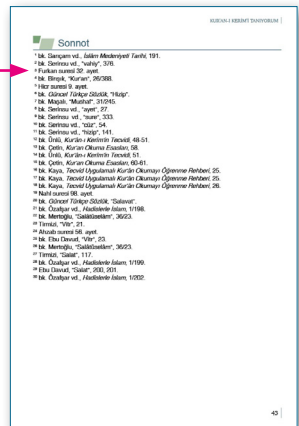
Öğrencilere ek bilgi sağlamak ve önemli kavramları açıklamak amacıyla düzenlenen metin alanlarıdır. Ok uçları ilgili satırı işaret eder.

Kelime

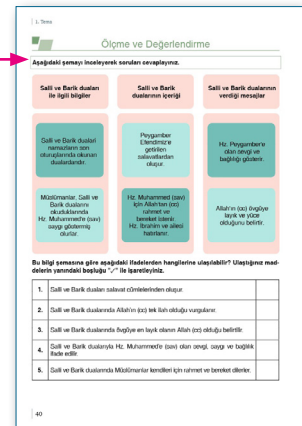
*Metin içinde önem-
li görülen kelime,
kavram, tanım
gibi açıklanması
gereken ifadeler
bu kutucuklarda
açıklanacaktır.*

Performans görevi
sayfasıPerformans görevi-
ne ilişkin değerklen-
dirme karekodları

Tema sonunda
yer alan sonnotları
gösteren sayfa

Ölçme ve değerlendirme sayfası

Kitapta yer alan bazı kelime ve kavramların açıklandığı sayfa

Kitabın kaynakçasını gösteren sayfa

Kısaltmalar

as :	Aleyhisselam	ed. :	Editör	TDK :	Türk Dil Kurumu
bk. :	Bakınız	Hz. :	Hazreti	TDV :	Türkiye Diyanet Vakfı
cc :	Cellecelalüh	MEB :	Millî Eğitim Bakanlığı	ts. :	Tarihsiz
DİB :	Diyanet İşleri Başkanlığı	sav :	Sallallahü aleyhi vesellem	vd. :	ve diğerleri

Kitap genelinde

- kavramlar, ayet ve sure isimlerinin yazımında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu,
- konu ve kazanımlar ele alınırken Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Kur'an-ı Kerim Dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) Öğretim Programı,
- kısaltmalarda Türk Dil Kurumunun "Kısaltmalar Dizini",
- ayet meallerinde Diyanet İşleri Başkanlığına ait yayınlar kullanılmıştır.
- Kullanılan metinlerin imla ve noktalamasında aslına sadık kalınmıştır.
- Metinlerin yazıldığı dönemin dil özelliklerinden yahut metni hazırlayanların üslup ve inceleme yönteminden kaynaklı, metinlerde yazım ve noktalama farklılıkları görülebilmektedir.
- Ara metinler aslına sadık kalınarak kısaltılmıştır ve kısaltmalar (...) ile gösterilmiştir.

1. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYORUM

1.1. Kur'an-ı Kerim'in İç Düzenini
Öğreniyorum

1.2. Peltek Harfler

1.3. Bakara Suresinin 84-105. Ayetleri

1.4. Salli ve Barik Duaları ile
Anlamları

► Anahtar Kavramlar

- ayet
- cüz
- hizip
- salavat
- sure

► Bu temada sizlerden

- Kur'an-ı Kerim'in iç düzenini sağlayan ayet, sure, hizip ve cüzü Kur'an'dan bulabilmeniz,
- Kur'an-ı Kerim'in peltek harflerini telaffuz edebilmeniz,
- Bakara suresinin 84-105. ayetlerini yüzünden okuyabilmeniz,
- Salli ve Barik dualarının anlamlarını yorumlayabilmeniz,
- Salli ve Barik dualarını ezbere okuyabilmeniz

beklenmektedir.

Tema Dosyası

Tema Sunusu

Temaya Başlarken

İnsanların sanata ve sanat eserlerine karşı tutumları inandıkları değerlerle ilişkilidir. Bu sebeple Müslümanlar sanata önem vermiş ve sanat eserleri üretmişlerdir. Sanat, kültürel mirasın korunması bakımından Türk-İslam kültüründe önemli bir yere sahip olmuştur.¹

Cami, müze ve tarihî yapılar içinde gördüğünüz sanat eserleri hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediniz.

Karekodu okutarak Bursa'da bulunan Ulu Cami'nin yer aldığı videoyu izleyiniz.

Videoda gördüğünüz sanat eserleri ile Kur'an-ı Kerim'deki süslemeler arasındaki benzerlikler neler olabilir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Müslümanlar, Hz. Peygamber'in ismi anıldığında ona sevgi ve saygılarını göstermek için salat ve selam getirirler.

Hz. Muhammed'e (sav) salat ve selamın yer aldığı dualardan bildiklerinizi söyleyiniz.

1.1. Kur'an-ı Kerim'in İç Düzenini Öğreniyorum

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim'in iç düzeni ile ilgili aşağıdaki kavramlardan bildiklerinizin altındaki kutucuğa "✓" koyunuz.

ayet

cüz

hizip

sure

İlahi kitapların sonuncusu olan Kur'an-ı Kerim, Allah (cc) tarafından Hz. Muhammed'e (sav) vahyedilmiştir (Görsel 1.1). Vahiy kelimesi sözlükte gizli konuşmak, seslenmek, ilham etmek, işaret etmek anlamlarına gelir. Terim olarak ise Allah'ın (cc) buyruk, yasak ve öğütlerini özel yollarla peygamberlerine iletmesi demektir.² Kur'an-ı Kerim'in tamamı bir defada gönderilmemiştir. Vahiy meleği Hz. Cebrail aracılığıyla Sevgili Peygamberimize gönderilen Kur'an-ı Kerim, yirmi üç yılda indirilmiştir. Kur'an-ı Kerim'de bu durum **"... Biz onu senin kalbine iyice yerleştirmek için böyle yaptık (Parça parça indirdik) ve onu tane tane (ayırarak) okuduk."**³ ayetiyle ifade edilmiştir. Kur'an-ı Kerim'in ayet ve sureleri belirli bir düzene göre indirilmiştir. Hz. Peygamber, ayet ve sureleri vahiy kâtiplerine yazdırırken Allah'ın (cc), Cebrail (as) vasıtasıyla kendisine bildirdiği düzene uymuştur.⁴

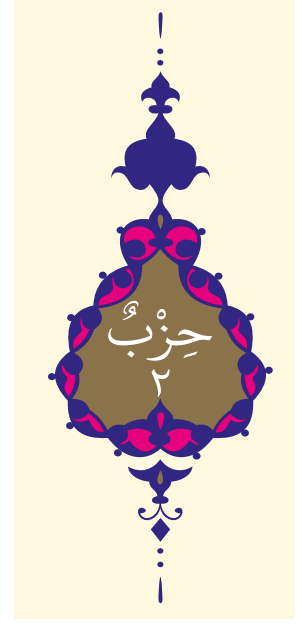

Görsel 1.1: Kur'an-ı Kerim tüm insanlığa gönderilen kutsal bir kitaptır.

İnsanlığa barış ve huzur yollarını gösteren Kur'an-ı Kerim, değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelmiştir. Yüce Allah "**Şüphesiz o zikri (Kur'an'ı) biz indirdik biz! Onun koruyucusu da elbette biziz.**"⁵ ayetiyle Kur'an-ı Kerim'in kendi koruması altında olduğunu belirtmiştir.

Kur'an-ı Kerim; cümle, konu ve sayfa sayısı bakımından ayet, sure, hizip ve cüz isimleriyle bölümlenir. **Hizip** kelimesi Kur'an-ı Kerim'in her cüzünün beş sayfalık bölümü anlamına gelir⁶ (Görsel 1.2). Osmanlı Dönemi'nde yazımı ve basımı gerçekleştirilen Kur'an-ı Kerimlere bu hizipleri belirtmek amacıyla özel işaretler konulmuştur.⁷ Kur'an-ı Kerim'de dörder hizip bulunan ve yirmi sayfadan oluşan bölümlere ise cüz adı verilir. Cüzü oluşturan hiziplerden birincisi, cüz başı olduğu için numaralandırılmaz. Ancak diğer hizipler 2, 3 ve 4 şeklinde numaralandırılır. Kur'an-ı Kerim toplamda yüz yirmi hizipten oluşur.

Kur'an-ı Kerim'in hiziplere ayrılması, onun belirli bölümler hâlinde okunmasını sağlar. Böylece Kur'an'ı baştan sona okumak ve ezberlemek daha kolay hâle gelir. Özellikle ramazan ayında veya belirli günlerde hiziplere göre okuma programı hazırlanarak bir ibadet düzeni oluşturulur.

▲ **Görsel 1.2:** Kur'an-ı Kerim sayfasından hizip örneği

Ayet

Surelerin içinde yer alan, durak işaretleriyle birbirinden ayrılan ve uzunlukları farklı vahiy cümleleridir.⁸

Sure

Ayetlerin bir araya getirilmesiyle oluşan bölümlerdir. Kur'an-ı Kerim'de yüz on dört sure bulunur.⁹

Cüz

Kur'an-ı Kerim'in yirmi sayfadan oluşan her bir bölümüdür. Kur'an'da otuz cüz bulunur.¹⁰

Hizip

Bir cüzün beş sayfadan oluşan her bölümüdür. Bir cüzde dört hizip vardır.¹¹

▲ **Bilgi Görseli 1.1:** Kur'an-ı Kerim'in iç düzeni ile ilgili kavramlar

Kur'an-ı Kerim'in iç düzeni ile ilgili kavramlar aşağıdaki görseller üzerinde verilmiştir.

The diagram illustrates the internal structure of a Quranic page. It features a central text area with a decorative border. To the left of the text area is a vertical decorative element. To the right of the text area is a vertical decorative element. The text area contains the following elements:

- Sure adı (Surah Name):** سُورَةُ الْحَقِّ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ اثْنَتَانِ وَخَمْسُونَ آيَةً
- Besmele (Bismillah):** بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
- Ayet (Verse):** الْحَقُّ ١ مَا الْحَقُّ ٢ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَقُّ ٣ كَذَبْتَ ثُمُودَ وَعَادَ بِالقَارِعَةِ ٤ فَاثُمُودَ فَأُهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ ٥ وَمَا عَادَ فَأُهْلِكُوا بِرِيحِ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ٦ سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَانَتْهُمْ أَعْجَازُ تُخْلٍ خَاوِيَةٍ ٧ فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ٨

Labels and their corresponding elements:

- Hizip numarası (Hizip Number):** Points to the vertical decorative element on the left.
- Sayfa numarası (Page Number):** Points to the page number ٥٦١.
- Surenin indirildiği dönem (Surah Period):** Points to the text 'سُورَةُ الْمُلْكِ مَكِّيَّةٌ'.
- Surenin ayet sayısı (Surah Verse Count):** Points to the text 'وَهِيَ ثَلَاثُونَ آيَةً'.
- Cüz numarası (Cüz Number):** Points to the vertical decorative element on the left.
- Sure adı (Surah Name):** Points to the text 'سُورَةُ الْمُلْكِ مَكِّيَّةٌ'.
- Besmele (Bismillah):** Points to the text 'بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ'.
- Ayet (Verse):** Points to the text 'تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ١'.
- Durak (Stop):** Points to the text 'سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَاوُتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ ٧'.

Yandaki karekoddan yararlanarak Kur'an-ı Kerim'in iç düzenini sağlayan kavramlarla ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

1. Çalışma Yapağı

Kur'an-ı Kerim'in 604. sayfası aşağıda verilmiştir. Bu sayfayı inceleyerek soruları cevaplayınız.

1. Sayfada kaç sure bulunmaktadır?

2. Sayfadaki ayet sayılarının toplamını yazınız.

3. Sayfayı Kur'an-ı Kerim'den bulunuz. Sayfanın kaçınıcı cüz ve hizipte yer aldığını yazınız.

1. Etkinlik

10 dk. **Adı** Kur'an-ı Kerim'in İç Düzenini Öğreniyorum**Amaç** Kur'an-ı Kerim'in iç düzeni ile ilgili kavramların anlamlarını bulabilme**Yönerge:** Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.**1. Adım:** Aşağıda verilen şemada Ali, Osman, Sevim ve Zeynep isimli öğrenciler Kur'an-ı Kerim'in iç düzeni ile ilgili kavramları kendi cümleleriyle açıklamışlardır. Bu açıklamaları dikkatlice okuyunuz.

Ali

Kur'an-ı Kerim'in her cüzünde yer alan beş sayfalık bölümdür.

Kur'an-ı Kerim'deki sureleri oluşturan kelime ve cümlelerin her biridir.

Osman

Sevim

Kur'an-ı Kerim'in yüz on dört bölümünden her biridir.

Kur'an-ı Kerim'in otuz bölümünden her biridir.

Zeynep

2. Adım: Bu kavramların hangi öğrenci tarafından açıklandığını kavram kutucuklarının altındaki boşluklara yazınız.

Ayet

Sure

Cüz

Hizip

Değerlendirme: Kur'an-ı Kerim'in iç düzenini sağlayan kavramları bilmenin önemini kısaca yazınız.

Performans Görevi	
Amaç: Kur'an-ı Kerim'in iç düzenini sağlayan ayet, sure, hizip ve cüzü Kur'an'dan bulabilme	Görev: Yönergede belirtilen işlem adımlarını takip ederek bir poster hazırlayıp sunma
Beceriler: Bulma	Süre - Hazırlık: 1 hafta - Sınıf İçi: 1 ders saati
Ürün: Poster	
Puanlama Yöntemi: Dereceli Puanlama Anahtarı ve Öz Değerlendirme Formu	
Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek performans görevini tamamlayınız. - Kur'an-ı Kerim'in 587. sayfasının fotokopisini alıp bir resim kâğıdı üzerine yapıştırınız. - Kur'an-ı Kerim'in iç düzeniyle ilgili kavramları ok işaretlerini kullanarak sayfa üzerinde gösteriniz. - Okların karşısına kavramların neler olduğunu yazınız. - Sayfada kaç ayet olduğunu ve hangi surenin bulunduğunu belirtiniz. - Sayfanın kaçınıcı cüz ve hizipte yer aldığını yazınız. - Hazırladığınız posterini öğretmeninize ve sınıf arkadaşlarınıza sununuz. - Sınıf panosunda sergileyiniz.	
Değerlendirme Ölçütleri: Bu çalışmada ortaya koyduğunuz ürün; doğruluk, ilişki kurma, görsel düzen ve özgünlük ölçütlerine göre değerlendirilecektir. - Yapılan çalışmalar görsel tasarım açısından açık ve anlaşılır olmalıdır. - Yönergede istenen tüm bilgilere yer verilmelidir. - Hazırlanan poster sınıf panosunda sergilenmelidir.	
Bu performans görevi aşağıdaki karekodlarda verilen Dereceli Puanlama Anahtarı ve Öz Değerlendirme Formu ile değerlendirilecektir.	

Karekoddan yararlanarak Dereceli Puanlama Anahtarı'na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Öz Değerlendirme Formu'na ulaşabilirsiniz.

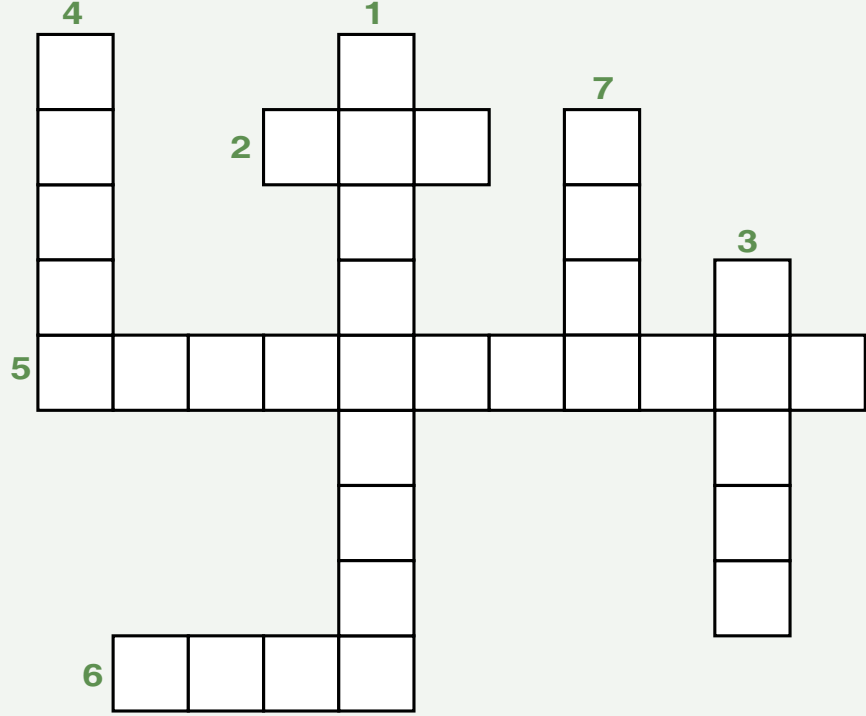
Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki bulmacayı çözmek için soruları okuyunuz. Cevapları soru numarası belirtilen kutucuklara yazınız.

Yukarıdan Aşağıya

1. Kur'an-ı Kerim'deki sure sayısı
3. Her cüzde bulunan dört bölümden biri
4. Ayet bitimini ifade eden işaret
7. Kur'an-ı Kerim'in başı ve sonu belli olan, farklı sayılarda ayetler içeren bölümleri

Soldan Sağa

2. Kur'an-ı Kerim'in yirmi sayfadan oluşan her bir bölümü
5. Hz. Muhammed'e (sav) gönderilen ilahi kitap
6. Surelerin içinde yer alan bir veya birkaç cümleden oluşan ilahi söz

Basılı veya dijital Kur'an-ı Kerim'den Araf suresini bulunuz. Aşağıdaki soruları bu sureden yararlanarak cevaplayınız.

1.

Araf suresi, Kur'an-ı Kerim'in kaçınıcı cüzünde yer alır?

2.

Araf suresinin ilk sayfası kaçınıcı hizipte bulunur?

3.

Araf suresinde kaç ayet vardır?

1.2. Peltek Harfler

Konuya Başlarken

Aşağıdaki kutucuklarda verilen harflerden seslendirebildiklerinizin yanında ki kutucuğa "✓" işareti koyunuz.

ظ ☐

ذ ☐

ث ☐

Kur'an-ı Kerim'i okurken harflerin çıkış yerlerine, üstünde veya altında bulunan hareke ve işaretlere dikkat etmek gerekir. Çünkü harfin hatalı seslendirilmesi, kelimenin anlamını değiştirir ve cümlelerin anlamını bozar. Bu sebeple peltek harflerin mahrecine dikkat edilmesi ve doğru seslendirilmesi gerekir.

Anlamı	Yazılışı
adadı	نَذَرَ
baktı	نَظَرَ

نَذَرَ kelimesi "adadı" anlamına gelirken peltek harf olan ذ yerine yine peltek olan ظ harfinin okunmasıyla oluşan نَظَرَ kelimesi "baktı" anlamında kullanılır.

Anlamı	Yazılışı
saçtı	كَتَبَ
kazandı	كَسَبَ

"Saçmak" anlamına gelen كَتَبَ kelimesindeki ث harfi, س olarak كَسَبَ şeklinde okunursa bu kelime "kazanmak" anlamına gelir.

Kur'an alfabesindeki harfler çıkış yerlerine göre üçe ayrılır. Bunlar dudak, dil (diş-damak) ve boğaz harfleridir.¹² Dil (diş-damak) mahrecinden olan ث, ذ ve ظ harfleri peltek harflerdir. Peltek harflerin mahreci dil ve ön dişlerin uçlarıdır.¹³ Bu harfler dil ucunun üst yüzeyi üst ön dişlerin ucuna değdirilerek seslendirilir.¹⁴

Kur'an alfabesindeki harfler incelik ve kalınlıklarına göre iki gruba ayrılır. Peltek harflerden ث, ذ ince ve yumuşak, ظ ise kalın ve kuvvetlidir.¹⁵

Peltek harflerin mahreçleri doğru bir şekilde öğrenilmeli ve telaffuzlarına dikkat edilmelidir. Türkçede peltek seslendirilen harf bulunmadığı için bu harflerin seslendirilmesine özen gösterilmelidir.

1.2.1. ث Harfi

Dil ucunun üst kısmı üst ön dişlerin başlarına değdirilerek söylenir. Bu esnada dil ucu biraz dışarı çıkarılır.¹⁶

2. Etkinlik

30 dk.

Adı İçinde ث Harfi Olan Kelimeleri Okuyorum

Amaç Kur'an-ı Kerim'in peltek harflerini telaffuz edebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- Adım:** Aşağıdaki tablolarda verilen harf ve ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.
- Adım:** Dinlediğiniz bu harf ve ifadeleri koro hâlinde seslendiriniz.
- Adım:** ث harfini seslendirme sırasında ağız ve dilin hareketlerini söyleyiniz.
- Adım:** Öğretmeninizin tablolardan seçtiği harf ve ifadeleri seslendiriniz.

ثُو	ثِي	ثَا	ثُ	ثِ	ثَ
أُث	إِث	أَث	ثُ	ثِ	ثَا
أَثُ	أَثِ	أَثَا	أَثُ	أَثِ	أَثَا

5. Adım: Aşağıdaki tabloda verilen kelimelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.

6. Adım: Öğretmeninizin tablodan seçtiği kelimeleri seslendiriniz.

7. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu kelimeleri tekrar okuyunuz.

بُعْثَر	حَيْثُ	ثُلْثُ	رَفْثُ	مَثْلُ
جَائِيَّةٌ	جَيْثًا	ثِيَابُ	ثَمْنَا	أَكْثَرُ
إِنَاثَا	إِثْنَيْنِ	وَابْعَثْ	يُثْبِتُ	مِثْلَهَا
حَدِيثُ	حَرْتُ	مُدَّثِرٌ	يَبْثُ	بَثَّ
مَبْثُوثَةٌ	أَثَارُهُمْ	كَثِيرًا	بِالْأُنْثَى	بِثَالِثٍ

Karekoddan yararlanarak kelimelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1.2.2. ذ Harfi

Dil ucunun üst kısmı üst ön dişlerin başlarına değdirilerek seslendirilir. Bu esnada dil ucu ث harfine göre daha az dışarı çıkarılır.¹⁷

3. Etkinlik

30 dk.

Adı İçinde ذ Harfi Olan Kelimeleri Okuyorum

Amaç Kur'an-ı Kerim'in peltek harflerini telaffuz edebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- Adım:** Aşağıdaki tablolarda verilen harf ve ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.
- Adım:** Dinlediğiniz bu harf ve ifadeleri koro hâlinde seslendiriniz.
- Adım:** ذ harfini seslendirme sırasında ağız ve dilin hareketlerini söyleyiniz.
- Adım:** Öğretmeninizin tablolardan seçtiği harf ve ifadeleri seslendiriniz.

ذُو	ذِي	ذَا
أُذْ	إِذْ	أَذْ
أَذِّ	أَذِّ	أَذَّا

ذُ	ذِ	ذَ
ذٌ	ذٍ	ذَا
أَذُّ	أَذِّ	أَذَّا

- Adım:** Aşağıdaki tabloda verilen kelimelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.
- Adım:** Öğretmeninizin tablodan seçtiği kelimeleri seslendiriniz.
- Adım:** Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu kelimeleri tekrar okuyunuz.

يُكَذِّبُ	ذَلَّلْنَا	هَذَا	نَبَذَ	أَذِنَ
ذُرِّيَّةٌ	ذِرَاعًا	ذَلَّلْتُ	أُنذِرَ	أَعُوذُ
بِالنَّذْرِ	تَذَكُّرٌ	أَخَذْنَا	تُنذِرُ	أَذْكُرُ
يَذْكُرُ	يَتَّخِذُ	كَذَّبَ	الَّذِي	هَذِهِ
خُذُوهُ	كَذَلِكَ	يَوْمَئِذٍ	أَخِذْ	أَذَى

Karekoddan yararlanarak kelimelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1.2.3. ظ Harfi

Dil ucunun üst kısmı üst ön dişlerin başlarına değdirilerek söylenir. ظ harfinde dil ث ve ذ harflerine göre daha az dışarı çıkarılır.¹⁸

4. Etkinlik

30 dk.

Adı	İçinde ظ Harfi Olan Kelimeleri Okuyorum
Amaç	Kur'an-ı Kerim'in peltek harflerini telaffuz edebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- Adım:** Aşağıdaki tablolarda verilen harf ve ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.
- Adım:** Dinlediğiniz bu harf ve ifadeleri koro hâlinde seslendiriniz.
- Adım:** ظ harfini seslendirme sırasında ağız ve dilin hareketlerini söyleyiniz.
- Adım:** Öğretmeninizin tablolardan seçtiği harf ve ifadeleri seslendiriniz.

ظُ	ظِي	ظَا
أُظْ	إِظْ	أَظْ
أَظُّ	أَظِّ	أَظَّا

ظُ	ظِ	ظَ
ظُ	ظِ	ظَا
أَظُّ	أَظِّ	أَظَّا

- Adım:** Aşağıdaki tabloda verilen kelimelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.
- Adım:** Öğretmeninizin tablodan seçtiği kelimeleri seslendiriniz.
- Adım:** Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu kelimeleri tekrar okuyunuz.

تَنْظُرُ	ظَنُّكُمْ	حِفْظًا	ظِلِّ	ظَنَّ
ظَلَمُوا	ظُهُورُ	ظِلَالٍ	ظَلِّلِ	يُوعِظُ
يُعْظِمُ	تُوعِظُونَ	تُظْلَمُ	عِظْهُمْ	نَظَرَةً
وَالظَّاهِرُ	كَالظَّلِيلِ	تَلْظِي	فَظًّا	حَظٍّ
الظُّلَّةُ	عِظَامٌ	عَظِيمٌ	غِلَظٌ	حَفِيزٌ

Karekoddan yararlanarak kelimelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

5. Etkinlik

Adı İçinde Peltek Harf Olan Kelimeleri Buluyorum ve Telaffuz Ediyorum

Amaç Peltek harf bulunan kelimeleri ayırt edebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- 1. Adım:** Aşağıdaki tabloda bulunan peltek harfli kelimeleri tespit ediniz.
- 2. Adım:** Bu kelimelerin bulunduğu kutucukları renkli kalemle boyayınız.

وَدَّ	ضَلَّ	ثُمَّ	صَدَّ	مَسَّ	
يَوَدُّ	أَشَدَّ	نَبَذَ	ظَهَرَ	طُبِعَ	خَوْفٌ
أَرْضِ	شَيْءٍ	سَنَةٍ	خِزْيٌ	قَضَى	شَرَوْا
مِثْلَ	يَدْخُلَ	تَجَزَّى	أَنْزَلَ	طَهَّرَا	ذَلِكَ
خُذُوا	نَزَّلَهُ	زَكَاةً	سَخَطُ	يُعَمَّرُ	فَثَمَ
ظَالِمٌ	أَحْرَصَ	أُشْرِبُوا	عَصَيْنَا	يُنْزِلَ	يُذَكِّرَ
مِثَاقَ	عَظِيمٌ	ثَمَرَاتِ	الَّذِينَ	ظُهُورِ	أَظْلَمُ
عَذَابٌ	تَظَاهَرُ	بِإِذْنِ	بِالْإِثْمِ	أُنْظَرُ	مَثَابَةً

- 3. Adım:** Boyadığınız kutucuklardaki kelimelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.
- 4. Adım:** Öğretmeninizin tablodan seçtiği peltek harfli kelimeleri seslendiriniz.
- 5. Adım:** Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu kelimeleri tekrar okuyunuz.
- 6. Adım:** Kelimeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.

.....

.....

.....

.....

Karekoddan yararlanarak kelimelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2. Çalışma Yaprığı

Aşağıdaki tabloda "Başlangıç" kutucuğundan başlayarak işlem adımlarını takip ediniz. Ulaştığınız kutucuklarda yazılı olan kelimelerdeki peltek harfleri kırmızı kalemle daire içine alınız.

1. Adım	İki adım aşağıya gidiniz.	Başlangıç	خِزْيُ	اِثْمَ	ذَرَّةَ
2. Adım	İki adım sağa gidiniz.		زَجْرًا	نَفْسُ	نَارًا
3. Adım	İki adım yukarıya gidiniz.		كَثِيرُ	يَرْفَعُ	أَشَدُّ
4. Adım	Bir adım sağa gidiniz.		كِتَابُ	بِغَافِلٍ	زَكْوَةً
5. Adım	Dört adım aşağıya gidiniz.		وَارْزُقْ	يَعْظُمُ	يَبْتُ
6. Adım	İki adım sola gidiniz.		عُدْوَانَ	تَرْضَى	فَضْلِهِ
7. Adım	İki adım aşağıya gidiniz.		جَبْرِيلَ	يُوْعَظُ	وَابْعَثْ
8. Adım	İki adım sağa gidiniz.		مُصَدِّقُ	أَيَّدَنَاهُ	مَنَازِلَ
9. Adım	İki adım aşağıya gidiniz.		نَذِيرًا	بِبَعْضِ	تُظْلَمُ
10. Adım	Üç adım sola gidiniz.		أَنْزَلْنَا	أَزْوَاجَ	فَفَرِيقًا
11. Adım	İki adım aşağıya gidiniz.		يُعَذِّبُ	ضِرَارًا	أَقْرَرْتُمْ
12. Adım	İki adım aşağıya gidiniz.		بِخَيْرٍ	يُرْدُّونَ	فَعَزَّزْنَا
13. Adım	İki adım sağa gidiniz.		مَوْعِظَةً	شَفَاعَةً	وَالْأَرْضِ
14. Adım	Üç adım yukarıya gidiniz.				

3. Çalışma Yapağı

Aşağıdaki tabloda verilen ayetleri peltek harflerin mahreçlerine dikkat ederek okuyunuz. Ayetlerde bulunan peltek harfleri örnekte olduğu gibi işaretleyiniz.

	ظ	ذ	ث
ثُمَّ نَظَرَ	✓		✓
إِذِ انْبَعَثَ أَشْقِيهَا			
فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى			
الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ			
وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ			
إِنْطَلِقُوا إِلَى ظِلٍّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ			
قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ			

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını yanlarındaki kutucuklara yazınız.

1. Peltek harfler hangileridir?

2. Peltek harflerin çıkış bölgesi neresidir?

3. Peltek harflerden hangileri ince seslidir?

4. Hangi peltek harf kalın seslidir?

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

1.3. Bakara Suresinin 84-105. Ayetleri

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim, Yüce Allah'ın sözlerinden oluşan kutsal bir kitaptır. Bu nedenle Müslümanlar Allah'ın (cc) yüce kitabını okuduğunda O'na, dua ettiğinin bilincinde olur ve Kur'an-ı Kerim'e saygı gösterirler. Kur'an'a dokunurken veya onu okurken abdestli olmaya gayret ederler. Bir ayet dahi olsa Kur'an okumaya euzübesmele ile başlarlar. Bu hususta Allah (cc) şöyle buyurur: "**Kur'an okuduğun zaman , kovulmuş şeytandan Allah'a sığın.**"¹⁹

Müslümanlar Kur'an-ı Kerim okurken nelere dikkat ederler? Düşüncelerinizi yazınız.

6. Etkinlik

⌚ 30 + 30 dk.

Adı Kur'an-ı Kerim'i Okuyorum

Amaç Bakara Suresi 84-105. ayetlerini yüzünden okuyabilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

- 1. Adım:** Öğretmeninizden veya 30-33. sayfalarda verilen karekodlardan Bakara suresinin 84-105. ayetlerini dinleyiniz.
- 2. Adım:** Bakara suresinin 84-105. ayetlerini euzübesmeleyle yüzünden okuyunuz.
- 3. Adım:** Ayetleri okurken harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz ediniz.
- 4. Adım:** Bu temada öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde tespit ederek açıklayınız.
- 5. Adım:** Öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde uygulayınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

7. Etkinlik

⌚ 30 + 30 dk.

Adı Arkadaşımı Takip Ediyorum**Amaç** Bakara Suresi 84-105. ayetlerini yüzünden okuyabilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

- 1. Adım:** Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplara ayrılınız.
- 2. Adım:** Grup üyeleri olarak kendi aranızda okuma sırası belirleyiniz.
- 3. Adım:** Bakara suresinin 84-105. ayetlerinden belirlediğiniz bölümleri euzübesmele çekerek ve tecvit kurallarına uygun olarak yüzünden okuyunuz.
- 4. Adım:** Ayetleri okuyan arkadaşlarınızı kitabınızdan takip ediniz.
- 5. Adım:** Okurken hatası olan arkadaşlarınıza hatalarını düzeltmesi için yapıcı ve saygılı ifadelerle yardımcı olunuz.
- 6. Adım:** Grup arkadaşlarınızın her biri için aynı işlem adımlarını gerçekleştiriniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Listesi

Öğrencinin

Tarih: .../.../.....

Adı-Soyadı:

Numarası:

Bu Kontrol Listesi, öğrencinin Bakara suresinin 84-105. ayetlerini yüzünden okuması ile ilgili bilgi ve becerilerini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre "Evet" veya "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

Sıra No.	Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Kur'an-ı Kerim'i abdestli olarak okudu.			
2.	Euzübesmeleyi kuralına uygun okudu.			
3.	Harfleri mahreçlerine uygun seslendirdi.			
4.	Peltek harfleri okunuşuna uygun seslendirdi.			
5.	Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak yüzünden okudu.			

Öğretmenin Yorumu:

.....

.....

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكٍ سَلِيمٍ ۖ وَمَا كَفَرَ
 سَلِيمٌ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ
 السِّحْرَ ۖ وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ
 وَمَارُوتَ ۖ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا
 نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ ۖ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ
 بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ ۖ وَمَاهُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ
 إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۖ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ
 وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ
 وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١١٢﴾
 وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ
 لَّو كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١١٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا
 وَقُولُوا انظُرْنَا وَاسْمَعُوا وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٤﴾
 مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ
 أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ ۖ وَاللَّهُ يَخْتَصُّ
 بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ ۖ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١١٥﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً
 مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾
 وَلَنْ يَتَمَنَّوَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
 بِالظَّالِمِينَ ﴿٩٥﴾ وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَوَةٍ
 وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرَ أَلْفَ سَنَةٍ
 وَمَا هُوَ بِمُزَحِّزِهِ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ وَاللَّهُ بَصِيرٌ
 بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ
 عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى
 وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٧﴾ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
 وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٨﴾
 وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا
 الْفَاسِقُونَ ﴿٩٩﴾ أَوَكَلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا نَبَذَهُ فَرِيقٌ مِنْهُمْ
 بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾ وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ
 عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
 الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ كَانَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ^٧
وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا^ج
جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ^{٨٩}
بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ^{٩٠}
بَغْيًا أَنْ يَنْزِلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ^ج
فَبَأَوْ بِغَضِبٍ عَلَى غَضِبٍ^ط وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ^{٩١}
وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ^{٩٢} قَالُوا نُوْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ
عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا
لِمَا مَعَهُمْ^ط قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ^{٩٣} مِنْ قَبْلُ
إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ^{٩٤} وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ
ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ^{٩٥}
وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمْ الطُّورَ^ط خُذُوا
مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُوا^ط قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا
وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ^ط قُلْ بِئْسَمَا
يَأْمُرُكُمْ بِهِ إِيْمَانُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ^{٩٦}

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ
 أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٤﴾
 ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا
 مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ط
 وَإِنْ يَأْتِوكُمْ أُسَارَى تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ
 إِخْرَاجُهُمْ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضِ ج
 فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ
 الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ ط وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ
 عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾ أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
 بِالْآخِرَةِ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ع ﴿٨٦﴾
 وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَآتَيْنَا
 عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ ط أَفَكُلَّمَا
 جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ ج
 فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ ﴿٨٧﴾ وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ ط
 بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

1.4. Salli ve Barik Duaları ile Anlamları

Konuya Başlarken

Namazların son oturuşlarında okunan dualardan bildiklerinizin adını kutucuğa yazınız.

Allahümme Salli Duası

Karekoddan yararlanarak Allahümme Salli duasının seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ * كَمَا صَلَّيْتَ
عَلَى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ * اِنَّكَ حَمِيْدٌ مُّجِيْدٌ *

Allah'ım! Hz. Muhammed'e (sav) ve Muhammed ailesine, tıpkı Hz. İbrahim'in ailesine rahmet eylediğin gibi rahmet et. Şüphesiz sen, övgüye en layık ve şanı en yüce olansın.

(Müslim, "Salat", 65)

Allahümme Barik Duası

Karekoddan yararlanarak Allahümme Barik duasının seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ * كَمَا بَارَكْتَ
عَلَى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ * اِنَّكَ حَمِيْدٌ مُّجِيْدٌ *

Allah'ım! Hz. Muhammed'e (sav) ve Muhammed ailesine, tıpkı Hz. İbrahim'in ailesine bereket ihsan ettiğin gibi bereket ihsan eyle! Şüphesiz sen, övgüye en layık ve şanı en yüce olansın.

(Müslim, "Salat", 65)

Salli ve Barik dualarında Yüce Allah'tan Peygamber Efendimiz ve ailesine rahmet ve bereket vermesi istenir. Müslümanlar bu dualar sayesinde Hz. İbrahim ve ailesini hatırlarlar. Yüce Allah'ın onlara verdiği nimetlerden Hz. Peygamber ve ailesine de vermesini isterler. Salli ve Barik dualarında **salavat** ifadeleri yer alır. Salavat kelimesi sözlükte Hz. Muhammed'e (sav) saygı bildirmek için okunan dua anlamına gelir.²⁰ Salavat, Hz. Peygamber'i sevmek, onun için rahmet ve bereket dilemeyi ifade eder.²¹ Hz. Peygamber'in manevi şahsiyetini selamlama anlamında da kullanılır. Bu selamlamaya ise "salavat getirme" denir.²² Hz. Muhammed (sav) "*Kıyamet günü insanların bana en yakını, bana en çok salavat getirendir.*"²³ sözüyle salavat getirmenin önemini ifade eder.

Karekoddan yararlanarak salatüselam getirme ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Müslümanlar Hz. Muhammed'in (sav) ismi anıldığında ona sevgi ve selamlarını iletirler. Kur'an-ı Kerim'de bu durum "**Şüphesiz Allah ve melekleri Peygamber'e salât ediyorlar. Ey iman edenler! Siz de ona salât edin, selam edin.**"²⁴ ayetiyle bildirilir. Hz. Muhammed (sav) ise bu hususta şöyle söylemiştir: "*Biriniz dua edeceği zaman önce Yüce Rabb'ine hamd ve sena etmekle başlasın, sonra Hz. Peygamber'e salat getirsin. Daha sonra da dilediği şekilde dua etsin.*"²⁵

salat

Dua, saygı gösterme, önem verme ve rahmet gibi anlamlara gelir.

(bk. Mertoğlu, "Salâtü Selâm", 36/23)

H. Muhammed (sav), kendisine nasıl salavat getirileceğini soran bazı sahabelere Salli ve Barik dualarını okumalarını tavsiye etmiştir.²⁶ Sahabeye salavat getirme şekillerini ve nerelerde salavat getireceklerini öğretmiştir. Namazların son oturuşunda okunan Tahiyat duasından sonra kendisine salavat getirilmesini istemiştir. Ayrıca mescide girerken ve mescitten çıkarken salavat getirerek "*Rabbim günahlarımı bağışla, bana rahmet kapılarını aç.*"²⁷ diye dua etmiştir. Böylece o, ümmetine örnek olmuştur.²⁸ Hz. Peygamber, cuma günlerinden söz ederken "... *O günde bana çok salavat getirin çünkü sizin salavatınız bana arz olunur.*"²⁹ demiştir. Müminler de Hz. Muhammed'e (sav) sevgi, saygı ve bağlılıklarını ifade etmek için salavat getirmişlerdir.³⁰

Bilgi Görseli 1.2: Salli ve Barik dualarının okunduğu yerlerden bazıları

8. Etkinlik

20 dk. **Adı** Salli ve Barik Dualarını Anlıyorum**Amaç** Salli ve Barik dualarının anlamlarını yorumlayabilme**Yönerge:** Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.**1. Adım:** Tablodaki soruları kullanarak arkadaşlarınızla röportaj yapınız.**2. Adım:** Röportaj sorularına verilen cevapları ilgili maddenin karşısına yazınız.

Sorular		Cevaplar
1.	Salli ve Barik dualarının anlamlarıyla ilgili neler biliyorsunuz?	
2.	Salli ve Barik dualarını ne zaman okuyorsunuz?	
3.	Salli ve Barik dualarını okuduğunuzda neler hissedersiniz?	
4.	Salli ve Barik dualarının anlamından yararlanarak bu dualardan öğrendiklerinizi kendi cümlelerinizle yazınız.	

3. Adım: Röportajdan elde ettiğini verileri yazılı rapor, sözlü sunum, blog yazısı vb. anlatım türlerinden biri hâline getiriniz ve seçerek arkadaşlarınıza sununuz.

Salli ve Barik dualarını okumanın Hz. Muhammed'e (sav) olan bağlılığınızı nasıl etkileyeceğini kısaca belirtiniz.

9. Etkinlik

⌚ 30+30 dk.

Adı	Salli ve Barik Dualarını Ezberliyorum
Amaç	Salli ve Barik dualarını ezbere okuyabilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- Adım:** Salli ve Barik dualarının okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek karekoddan dinleyiniz.
- Adım:** Dinlediğiniz duaları koro hâlinde tekrar ediniz.
- Adım:** Salli ve Barik dualarını harfleri mahreçlerine göre telaffuz etmeye özen göstererek yüzünden okuyunuz.
- Adım:** Salli ve Barik dualarında yer alan tecvit kurallarını tespit ederek açıklayınız.
- Adım:** Salli ve Barik dualarını öğretmen rehberliğinde ezberleyiniz.

Karekoddan yararlanarak Salli ve Barik dualarının ezberlenmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Allahümme Salli Duası	
Ezberleme Yöntemi	Arapça Okunuşu
1. bölüm ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
2. bölüm ezberlenir.	كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ
1 ve 2. bölümler birleştirilerek ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ * كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ
3. bölüm ezberlenir.	اِنَّكَ حَمِيْدٌ مُّجِيْدٌ
1, 2 ve 3. bölümler birleştirilerek ezberlenir.	اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ * كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ * اِنَّكَ حَمِيْدٌ مُّجِيْدٌ *

Allahümme Barik Duası	
Ezberleme Yöntemi	Arapça Okunuşu
1. bölüm ezberlenir.	اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ ﷺ
2. bölüm ezberlenir.	كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ
1 ve 2. bölümler birleştirilerek ezberlenir.	اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ ﷺ كَأَمْ بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ
3. bölüm ezberlenir.	إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ ﷻ
1, 2 ve 3. bölümler birleştirilerek ezberlenir.	اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ ﷺ كَأَمْ بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ ﷻ

6. Adım: Salli ve Barik dualarını tecvit kurallarına uygun olarak sınıfta öğretmeninize ezbere okuyunuz.

7. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda Salli ve Barik dualarını ezberden tekrar ediniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Gözlem Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boşluklara yazınız.

1. Salli ve Barik duaları namazın hangi bölümünde okunur?

2. Hangi durumlarda Hz. Peygamber'e salavat getirilir?

3. Müslümanlar neden Hz. Peygamber'e salavat getirirler?

4. Sizce salavatın anlamını bilerek okumakla bilmeden okumak arasındaki fark nedir?

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

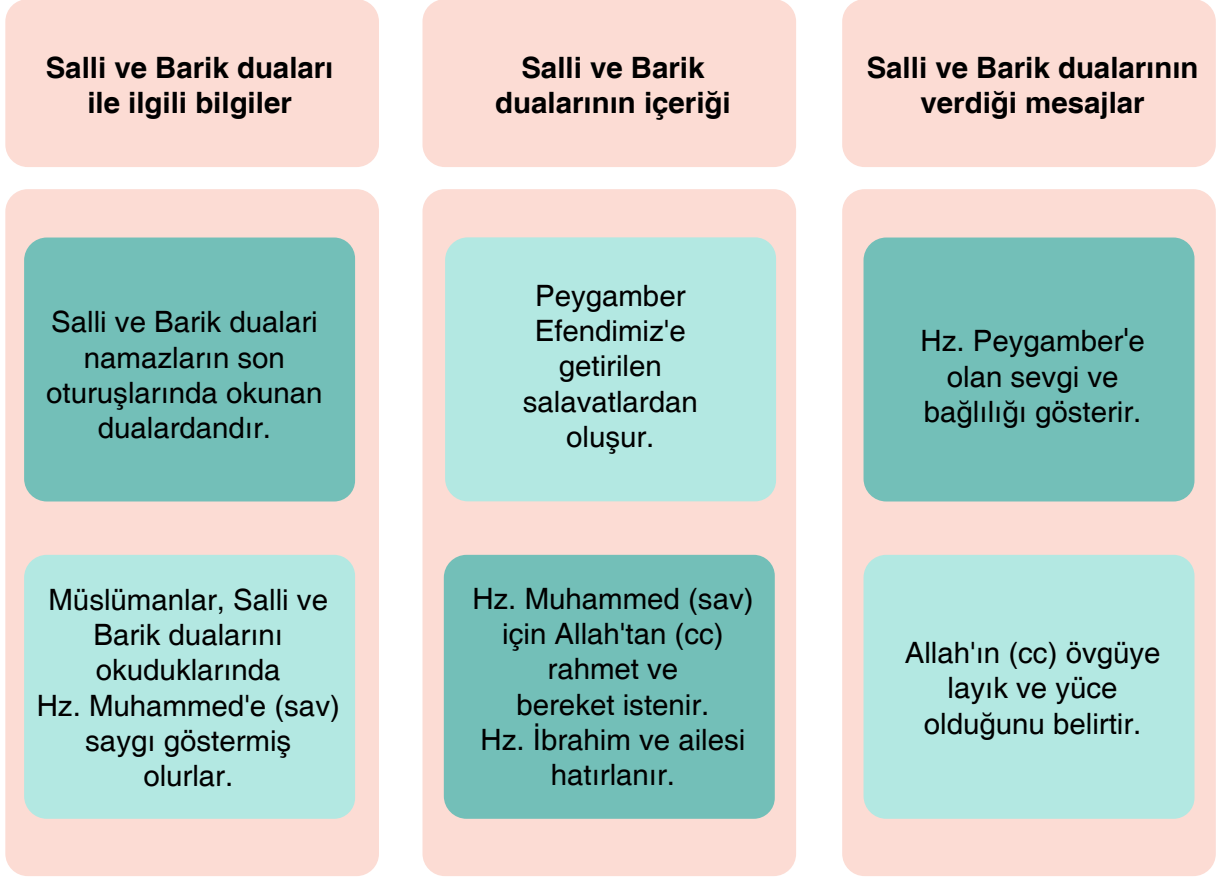
Farklı Kaydet

Bu temada öğrendiklerinizi aşağıdaki alana kısaca not edebilirsiniz.

Ölçme ve Değerlendirme

Aşağıdaki şemayı inceleyerek soruları cevaplayınız.

Bu bilgi şemasına göre aşağıdaki ifadelerden hangilerine ulaşılabilir? Ulaştığınız maddelerin yanındaki boşluğu "✓" ile işaretleyiniz.

1.	Salli ve Barik duaları salavat cümlelerinden oluşur.	
2.	Salli ve Barik dualarında Allah'ın (cc) tek ilah olduğu vurgulanır.	
3.	Salli ve Barik dualarında övgüye en layık olanın Allah (cc) olduğu belirtilir.	
4.	Salli ve Barik dualarıyla Hiz. Muhammed'e (sav) olan sevgi, saygı ve bağılılık ifade edilir.	
5.	Salli ve Barik dualarında Müslümanlar kendileri için rahmet ve bereket dilerler.	

Aşağıda verilen cümlelerin doğruluğunu "D" veya yanlışlığını "Y" belirleyerek yönlendirici okları takip ediniz.

6. Kur'an-ı Kerim'in iç düzeniyle ilgili bilgilerden yararlanarak ulaştığınız çıkışı "✓" ile işaretleyiniz.

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

7. Aşağıdaki ayetlerin hangisinde peltek harf yoktur?

- A) إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكِتَابَ
- B) الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ
- C) قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ
- D) وَوَضَعْنَا عَنكَ وَزْرَكَ

8. Aşağıdaki ayetlerin hangisinde iki tane peltek harf vardır?

- A) فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى
- B) إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحْجُورَ
- C) ثُمَّ لَتَرَوْهَا عَيْنَ الْيَقِينِ
- D) سَيَصْلَى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ

9. Peltek harflerle ilgili

I. Üç tanedir.

II. Kalın olarak okunur.

III. Dil (diş/damak) harflerindendir.

bilgilerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) I ve III

D) II ve III

10. I. ذَرَّةٌ

II. كَثِيرٌ

III. ظَهَرَ

IV. حَافِظٌ

V. يَوْمٌ

Bu kelimeler peltek harflerine göre ikişerli gruplandırıldığında hangisi dışarıda kalır?

A) II

B) III

C) IV

D) V

11. Salli ve Barik duaları hangi amaçla okunur?

A) Yüce Allah'tan bolca rızık dilemek

B) Kur'an-ı Kerim'in anlamını öğrenmek

C) Hz. Peygamber'e olan bağlılığı ifade etmek

D) Kılınan namazların kabul olmasını istemek

12. Kur'an-ı Kerim'in hiziplere bölünmesinde aşağıdaki ölçütlerden hangisi kullanılmıştır?

A) Surelerin sıralanması

B) Ayetlerin uzunluk sırası

C) Her sayfada ayet sayısının aynı olması

D) Her cüzün dörtte biri

13. Aşağıdakilerden hangisi sureyi ifade eder?

A) Kur'an-ı Kerim'in her bir cümlesidir.

B) Kur'an-ı Kerim'i oluşturan her bir bölümün adıdır.

C) Kur'an-ı Kerim'in bütünüdür.

D) Kur'an-ı Kerim okunurken söylenen bir sözdür.

Karekoddan yararlanarak tema ile ilgili daha fazla soruya ulaşabilirsiniz.

Sonnot

- ¹ bk. Sarıçam vd., *İslâm Medeniyeti Tarihi*, 191.
- ² bk. Serinsu vd., "vahiy", 376.
- ³ Furkan suresi 32. ayet.
- ⁴ bk. Birişik, "Kur'an", 26/388.
- ⁵ Hicr suresi 9. ayet.
- ⁶ bk. *Güncel Türkçe Sözlük*, "Hizip".
- ⁷ bk. Maşalı, "Mushaf", 31/245.
- ⁸ bk. Serinsu vd., "ayet", 27.
- ⁹ bk. Serinsu vd., "sure", 333.
- ¹⁰ bk. Serinsu vd., "cüz", 54.
- ¹¹ bk. Serinsu vd., "hizip", 141.
- ¹² bk. Ünlü, *Kur'ân-ı Kerîm'in Tecvidi*, 48-51.
- ¹³ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 58.
- ¹⁴ bk. Ünlü, *Kur'ân-ı Kerîm'in Tecvidi*, 51.
- ¹⁵ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 60-61.
- ¹⁶ bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 25.
- ¹⁷ bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 25.
- ¹⁸ bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 26.
- ¹⁹ Nahl suresi 98. ayet.
- ²⁰ bk. *Güncel Türkçe Sözlük*, "Salavat".
- ²¹ bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslam*, 1/198.
- ²² bk. Mertoğlu, "Salâtüselâm", 36/23.
- ²³ Tirmizi, "Vitr", 21.
- ²⁴ Ahzab suresi 56. ayet.
- ²⁵ bk. Ebu Davud, "Vitr", 23.
- ²⁶ bk. Mertoğlu, "Salâtüselâm", 36/23.
- ²⁷ Tirmizi, "Salat", 117.
- ²⁸ bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslam*, 1/199.
- ²⁹ Ebu Davud, "Salat", 200, 201.
- ³⁰ bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslam*, 1/202.

2. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ OKUMAYA GİRİŞ

2.1. Med Çeşitleri

2.2. Bakara Suresinin 106-134. Ayetleri

2.3. Kur'an Kıssalarından Hayata:
Hz. Yunus

2.4. Kureyş Suresi ve Anlamı

► Anahtar Kavramlar

- meddiarız
- meddilazım
- meddilin
- tövbe

► Bu temada sizlerden

- med çeşitlerini sınıflandırabilmeniz,
- Bakara suresinin 106-134. ayetlerini yüzünden okuyabilmeniz,
- Hz. Yunus'un imtihanı kıssasını çözümleyebilmeniz,
- Kureyş suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilmeniz,
- Kureyş suresini tilavet edebilmeniz

beklenmektedir.

Tema Dosyası

Tema Sunusu

Temaya Başlarken

Med kuralları, Kur'an-ı Kerim'in doğru ve güzel bir şekilde okunmasını sağlayan tecvit ilminin temel unsurlarından biridir. Med harfleri olan **ا**, **و** ve **ی** kendilerinden önce gelen harfin sesini uzatmak için kullanılır. Ancak bu uzatma, med çeşitlerine göre farklılık gösterir.

Med harflerinin kendisinden önceki harfi uzatarak seslendirmesinin Kur'an okunuşuna katkısı hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediniz.

2.1. Med Çeşitleri

Konuya Başlarken

Aşağıdaki Arapça ifadelerle ilgili cümlelerin doğru veya yanlışlığını tespit ederek ilgili kutucuğu "✓" ile işaretleyiniz. Cümlelerin neden doğru veya yanlış olduğunu açıklayınız.

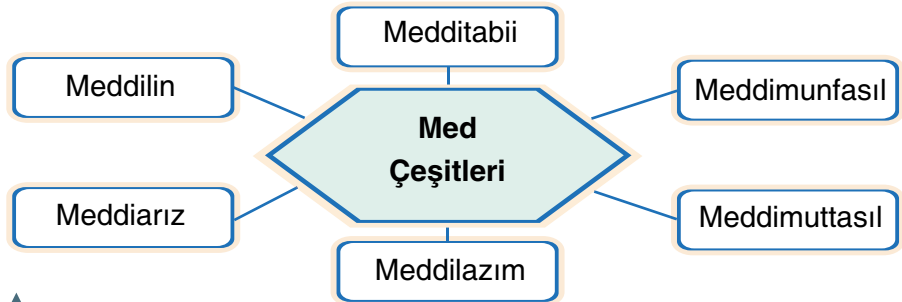
وَالصَّيْفِ Med harfi yoktur. Doğru ☐ Yanlış ☐	وَلَيَالٍ İki tane med harfi vardır. Doğru ☐ Yanlış ☐
هَنِيئًا Med harfinden sonra hemze vardır. Doğru ☐ Yanlış ☐	كَافَّةً Med harfinden sonra şeddeli harf vardır. Doğru ☐ Yanlış ☐
لَا أُقْسِمُ Bir elif miktarı uzatılır. Doğru ☐ Yanlış ☐	بِالسَّوِّءِ Dört elif miktarı uzatılır. Doğru ☐ Yanlış ☐

Medler Kur'an-ı Kerim'de en sık karşılaşılan tecvit kurallarından biridir. Kur'an'ın her sayfasında med kurallarından birkaç tanesi yer almaktadır. Med çeşitleri şunlardır: Medditabii, meddimuttasıl, meddimunfasıl, meddiarız, meddilazım, meddilil.

sebebimed

Med harfinden sonra gelip harfi bir elif miktarından daha fazla uzatmaya neden olan sebeptir. Med kurallarının oluşmasında etkili olan sebebimed, hemze ve sükûn olmak üzere iki tanedir. Sükûn, harflerin harekesiz olma hâlidir. Cezim veya şedde, sükûna işaret eder.

(bk. Tetik, Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi, 22-23)

Bilgi Görseli 2.1: Med çeşitleri

Med çeşitlerinden medditabii, bir elif miktarı uzatılırken diğer med çeşitleri bir elif miktarından daha fazla uzatılır. Medditabii dışındaki med çeşitlerinin oluşmasında sebebimed etkili olur. Bu nedenle med kurallarının öğrenilmesi ve uygulanması için sebebimed bilmesi gerekir. Meddiarız, meddilazım ve meddilil kurallarının oluşmasında sebebimedden olan sükûn rol oynar. Sükûn, harekesi olmayan; yani cezimli veya şeddeli harfi ifade eder.

2.1.1. Meddiarız

- Med çeşitlerinden olan **meddiarız** kuralının oluşmasında sükûnuarız etkilidir. Sükûnuarız, kelime sonunda vakıf yapıldığında (durulduğunda) ortaya çıkan sükûn hâlidir. Kelime, son harekesiyle birlikte tekrar okunduğunda sükûn ortadan kalkar. Bu sükûna geçici sükûn denir.

Örnek

Vakıf Hâlinde Okunuşu	Yazılışı
Sükûnuarız بَصِيرٌ	بَصِيرٌ
Vakıf Hâlinde Okunuşu	Yazılışı
Sükûnuarız قُدُسٌ	قُدُسٌ

Bu kelimelerin sonunda vakıf yapıldığında sükûn ortaya çıkar. Bu sükûnlar sükûnuarızdır.

- Bir kelimedede med harfinden hemen sonra sebebimedden sükûnuarız ortaya çıkarsa meddiarız oluşur.¹
- Meddiarız kuralında med harfinden önceki harf dört elif miktarı uzatılarak okunur. Hızlı okuyuş şeklinde ise en az bir elif miktarı uzatılması gerekir.²
- Meddiarız kuralında uzatma yapılmasının hükmü caizdir.³

Örnek

Vakıf Hâlinde Okunuşu	Yazılışı
Sükûnuarız سُجُودٌ	سُجُودٌ

- Kelimedeki و, med harfidir.
- Son harfte iki ötre vardır.
- Vakıf yapıldığında bu harfte sükûnuarız ortaya çıkar.
- Med harfinden sonra sükûnuarız bulunduğu için meddiarız oluşur.
- Med harfinden önceki harf olan ج, dört elif miktarına kadar uzatılarak okunur.

vakıf

- Kelime sonunda sesin kesilmesiyle beraber nefesin tutulmasına denir. Ayet sonlarında, vakıf işareti olan yerlerde ve nefesin yetmediği durumlarda vakıf yapılabilir.
- Kelimenin son harfinde üstün, esre, ötre, iki esre, iki ötre, cezim veya şedde varsa sükûn yapılır.

(bk. Ünlü, Kur'ân-ı Kerîm'in Tecvidi, 133-134)

okuyuş şekilleri

Kur'an-ı Kerim tilâvetinde üç okuyuş şekli vardır: Hadr (hızlı), tedvir (orta) ve tahkik (yavaş).

(bk. Çetin, Kur'an Okuma Esasları, 160-161)

1. Etkinlik

20 dk.

Adı Meddiarız Kuralını Uyguluyorum

Amaç Med çeşitlerini belirleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- 1. Adım:** Aşağıdaki tabloda verilen ve sonlarında vakıf yapılan kelimelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.
- 2. Adım:** Dinlediğiniz bu kelimeleri koro hâlinde seslendiriniz.
- 3. Adım:** Öğretmeninizin tablodan seçtiği kelimelerde meddiarız kuralına göre hangi harfin uzatılacağını belirleyiniz ve kelimelerdeki meddiarız kuralının nasıl oluştuğunu söyleyiniz.
- 4. Adım:** Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu kelimeleri tekrar okuyunuz.

Karekoddan yararlanarak kelimelerin seslendirilmesi ile ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

أَجْمَعِينَ

سَلَامٌ

قَدِيرٌ

فَيَكُونُ

بِحَارٍ

يَرْكَبُونَ

قَانِتُونَ

أَزْوَاجٍ

رَاجِعُونَ

مُبِينٌ

مُعْرِضِينَ

عَظِيمٌ

يَحْزَنُونَ

خَاسِرُونَ

عَزِينَ

حِسَابٌ

أَيَّامٌ

لِلنَّاسِ

يَخْتَلِفُونَ

أَشْهَادٌ

فَاكِهُونَ

مُسْلِمُونَ

صَادِقِينَ

أَعْجَازُ

نَصِيرٌ

- 5. Adım:** Bu kelimeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.

.....

.....

.....

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1. Çalışma Yapağı

Aşağıda Vakıa suresinin 17-50. ayetleri verilmiştir. Hangi ayetlerin son kelimesinde vakıf yapıldığında meddiarız kuralının oluştuğunu belirleyiniz. Kuralın nasıl uygulandığını sınıf arkadaşlarınıza anlatınız.

سُورَةُ الْوَاقِعَةِ

٥٣٤

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ ﴿١٧﴾ بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقَ وَكَأْسٍ
 مِنْ مَّعِينٍ ﴿١٨﴾ لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْزِفُونَ ﴿١٩﴾ وَفَاكِهَةٍ مِمَّا
 يَتَخَيَّرُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢١﴾ وَحُورٌ عِينٌ ﴿٢٢﴾ كَأَمْثَالِ
 اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ ﴿٢٣﴾ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا
 لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًا ﴿٢٥﴾ إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا ﴿٢٦﴾ وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا
 أَصْحَابُ الْيَمِينِ ﴿٢٧﴾ فِي سِدْرٍ مَحْضُودٍ ﴿٢٨﴾ وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ ﴿٢٩﴾ وَظِلِّ
 مَمْدُودٍ ﴿٣٠﴾ وَمَاءٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٣١﴾ وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿٣٢﴾ لَا مَقْطُوعَةٍ
 وَلَا مَمْنُوعَةٍ ﴿٣٣﴾ وَفُرُشٍ مَّرْفُوعَةٍ ﴿٣٤﴾ إِنَّا أَنشَأْنَاهُنَّ إِنِشَاءً ﴿٣٥﴾
 فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا ﴿٣٦﴾ غُرُبًا أَتْرَابًا ﴿٣٧﴾ لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٣٨﴾
 ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾ وَثَلَاثَةٌ مِنَ الْآخِرِينَ ﴿٤٠﴾ وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ مَا
 أَصْحَابُ الشِّمَالِ ﴿٤١﴾ فِي سَمُومٍ وَحَمِيمٍ ﴿٤٢﴾ وَظِلِّ مِنْ يَحْمُومٍ ﴿٤٣﴾
 لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٥﴾ وَكَانُوا
 يُصْرُونَ عَلَى الْحِنثِ الْعَظِيمِ ﴿٤٦﴾ وَكَانُوا يَقُولُونَ أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا
 تُرَابًا وَعِظَامًا ءَأَنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٤٧﴾ أَوَابَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ﴿٤٨﴾ قُلْ إِنَّ
 الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ﴿٤٩﴾ لَمَجْمُوعُونَ إِلَى مِيقَاتٍ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٥٠﴾

ثُمَّ

2.1.2. Meddilazım

- Meddilazım kuralında sükûnulazım bulunur. Sükûnulazım, bir kelimeye vakıf yapılırsa da geçilse de varlığını sürdüren sükûndur. Cezimli ve şeddeli harflerde sükûnulazım vardır.⁴ Bu sükûna kalıcı sükûn denir.
- Cezim bulunan harfler sakin harflerdir. Şeddeli harf önce cezimli sonra da harekesiyle iki defa okunur. Bu durumda şeddenin içinde cezimli okuyuş olduğu için şeddeli harflerde de sükûn bulunur.

Örnek

Okunuşu	Yazılışı	Sükûnulazım
		

Bu örneklerde قَبْلُ kelimesinde sükûn olarak cezim yer alırken أَشَدِّ kelimesinde şedde bulunur.

Bir kelimeye med harfinden hemen sonra sebebimedden sükûnulazım gelirse **meddilazım** olur.⁵ Başka bir ifadeyle kelime içinde med harfinden hemen sonra gelen harf cezimli veya şeddeli ise meddilazım meydana gelir.

med işareti (ـ)

Meddilazım, med-dimuttasıl ve med-dimunfasıl kural-
larında uzatılacak
harfin üzerinde yer
alır.

(bk. Kaya, Tecvid
Uygulamalı Kur'ân
Okumayı Öğrenme
Rehberi, 71-74)

- Meddilazım kuralının olduğu yerde bu medde işaret eden med işareti (ـ) bulunur.⁶
- Meddilazım kuralı uygulanırken med harfinden önceki harf dört elif miktarı uzatılarak okunur.⁷
- Meddilazım kuralında ilgili harfi uzatarak okumak vaciptir.⁸
- Meddilazım kuralı-Kur'an'da iki yerde geçen اَللّٰنْ kelimesi ve hurufi-mukattaa harfleri hariç-med harfinden sonra gelen şedde ile oluşur.

اَللّٰنْ kelimesinin ilk harfi olan hemzenin üzerinde âsar işareti bulunur. Âsar işareti ('), | olan gizli med harfini temsil eder. Bundan sonra yer alan ل harfinde sükûnulazım bulunur. Gizli olan med harfinden (âsar) sonra sükûnulazım yer aldığı için burada meddilazım kuralı uygulanır.

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
	

- ✓ Kelimedeki ل, med harfidir.
- ✓ د harfinde şedde vardır.
- ✓ Vakıf yapılsa da geçilse de bu harfte sükûnulazım yer alır.
- ✓ Med harfinden sonra sükûnulazım bulunduğu için meddilazım oluşur.
- ✓ Med harfinden önceki harf olan ر, dört elif miktarı uzatılarak okunur.
- Meddilazım kuralı harf veya kelime meydana gelir.

Örnek

Kelime	Harfte
حَاجُّوكَ	طُسْ

- Hurufimukattaa harflerinin üzerinde (ع hariç) med işareti bulunursa meddilazım kuralı uygulanır.

Örnek

Sükûnulazım		Okunuşu	Yazılışı
م = مِيم	ل = لَام	أَلِفْ لَام مِيم	الْم
Med harfi			

- ✓ Hurufimukattaadan olan ل harfinin üzerinde meddilazım kuralını gösteren med işareti vardır.
- ✓ ل harfinin ismi لَام şeklinde seslendirilir. Buna göre sondaki "m" (م) sesinde sükûnulazım bulunur.
- ✓ Med harfinden (ل) sonra sükûnulazım yer aldığı için meddilazım kuralı oluşur.
- ✓ ل harfi dört elif miktarı uzatılarak okunur.
- ✓ Hurufimukattaadan olan م harfinin üzerinde meddilazım kuralını gösteren med işareti vardır.
- ✓ م harfinin ismi مِيم şeklinde seslendirilir. Buna göre sondaki "m" (م) sesinde sükûnulazım bulunur.
- ✓ Med harfinden (م) sonra sükûnulazım yer aldığı için meddilazım kuralı oluşur.
- ✓ م harfi dört elif miktarı uzatılarak okunur.

ل = لَام

م = مِيم

Meddilazım kuralı hurufimukattaa harflerinde veya kelime içinde oluşur. Meddimunfasıl kuralında olduğu gibi iki kelime arasında oluşmaz.

2. Etkinlik

20 dk.

Adı Meddilazım Kuralını Uyguluyorum

Amaç Med çeşitlerini belirleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- 1. Adım:** Aşağıdaki tabloda verilen kelimelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.
- 2. Adım:** Dinlediğiniz bu kelimeleri koro hâlinde seslendiriniz.
- 3. Adım:** Öğretmeninizin tablodan seçtiği kelimelerde meddilazım kuralına göre hangi harfin uzatılacağını belirleyiniz ve kelimelerdeki meddilazım kuralının nasıl oluştuğunu söyleyiniz.
- 4. Adım:** Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu kelimeleri tekrar okuyunuz.

Karekoddan yararlanarak kelimelerin seslendirilmesi ile ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

دَابَّةٌ

كَافَّةٌ

خَاصَّةٌ

حَاجٌّ

الَّنْ

جَانٌّ

مُضَارٌّ

تُضَارٌّ

ضَالِّينَ

صَافَاتٍ

وَالِدَوَّابُ

تُشَاقُّونَ

شَاقُّوْا

صَوَافٍ

وَالْجَانَّ

الَّذِ كَرَيْنَ

أَمِينِ

تَأْمُرُونِي

حَاجُّونَ

بِرَادِي

طَسَمَ

الْمَ

يَسَ

صَ

قَ

- 5. Adım:** Bu kelimeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.

.....

.....

.....

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

2. Çalışma Yapağı

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadelerde meddiarız ve meddilazım kurallarından hangisinin uygulanacağını ilgili boşluklara örnekte olduğu gibi işaretleyiniz.

Meddiarız	Meddilazım	
	✓	الْمَصَّ
		وَاتَّقُوا اللَّهَ
		لَهُ مُسْلِمُونَ
		رَتِّلِ الْقُرْآنَ
		شَرَّ الدَّوَابِّ
		مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ
		لِمَنِ الضَّالِّينَ
		فَسَعَلَ الْعَادِّينَ
		بَنِي إِسْرَءِيلَ
		قُلْ أَمْحَاجُونَنَا
		شَاقُّوا الرَّسُولَ
		جَزَاءُ الْكَافِرِينَ
		وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ

2.1.3. Meddilin

- Meddilin kuralının oluşmasında sükûn etkilidir. Meddilin kuralında diğer med çeşitlerinden farklı olarak med harfi bulunmaz. Bu kuralda med harfi yerine harfilin yer alır.
- Kendisinden önce üstün harekeli harf bulunan sakin (cezimli) و veya ی harfine harfilin denir (سَوّ - سَوّ).⁹

Örnek

Sakin ی harfi Önceki harfin harekesi üstün	Sakin و harfi Önceki harfin harekesi üstün
--	--

Kureyş suresini ayet sonlarında vakıf yaparak okuyunuz. Her ayetin son kelimesinde uzatma yapıp yapılmaması hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediniz.

- Med, uzatma demektir. Lin kelimesi yumuşak anlamına gelir.¹⁰ **Meddilin** ise yumuşak uzatma anlamında kullanılır. Harfilin olan و veya ی harfinden sonra sükûn yer alırsa meddilin kuralı oluşur.¹¹

Örnek

Vakıf Hâlinde Okunuşu	Vakıf Hâlinde Yazılışı
Sükûnuarız	Harfilin

- ✓ Kelimedeki و, harfilindir.
- ✓ Son harfte üstün hareke vardır.
- ✓ Vakıf yapıldığında bu harfte sükûnuarız ortaya çıkar.
- ✓ Harfilinden sona sükûnuarız bulunduğu için meddilin oluşur.
- ✓ Harfilin olan و harfi üç elif miktarı uzatılarak okunur.

Okunuşu	Yazılışı
Sükûnuarız	Harfilin

- ✓ Kelimedeki ی, harfilindir.
- ✓ Son harfte iki ötre vardır.
- ✓ Vakıf yapıldığında bu harfte sükûnuarız ortaya çıkar.
- ✓ Harfilinden sona sükûnuarız bulunduğu için meddilin oluşur.
- ✓ Harfilin olan ی harfi üç elif miktarı uzatılarak okunur.

- Meddilin kuralında harfilinin uzatılmasının hükmü caizdir.¹²
- Meddilin kuralında harfilin olan و veya ی harfi üç elif miktarı uzatılarak okunur. Okuyuş şekline göre en az bir elif miktarı uzatılması gerekir.¹³ Uzatma, harfilin olan ی veya و harfinin mahrecinde yapılır.¹⁴

Örnek

Vakıf Hâlinde Okunuşu	Yazılışı
لَيِّنِيل	لَيِّنْ
سَوَوْوُف	سَوِّف

Vakıf yapıldığında سَوِّف kelimesinde harfilin olan و, لَيِّنْ kelimesinde ise harfilin olan ی harfi üç elif miktarı uzatılarak okunur.

- Meddilin kuralında yer alan sükûn, sükûnuarız olabileceği gibi sükûnulazım da olabilir.¹⁵
- Kur'an-ı Kerim'de uygulanan meddilin kuralında - hurufimukattaa olan ع harfi hariç- harfilinden sonra sükûnuarız yer alır.
- Hurufimukattaadan ع harfinde meddilin vardır. Bu harf عَيْنْ şeklinde söylenir. Kur'an-ı Kerim'de sadece iki yerde vardır:¹⁶

كَهَيْعَصَ - عَسَقَ

- Meddiarız, meddilazım ve meddilin kurallarının uygulanacağı yerler için sükûnulazım veya sükûnuarız tespit edilir. Eğer sükûn, med harfinden veya harfilinden sonra gelmişse hangi med çeşidinin olduğu belirlenir. Buna göre uygulama yapılır.

hurufimukattaa

Kur'an-ı Kerim'in yirmi dokuz suresinin başında harekesiz yazılan ve isimleriyle okunan harflere denir.

(bk. Kaya, Tecvid Uygulamalı Kur'an Okumayı Öğrenme Rehberi, 95)

Meddiarız	Meddilazım	Meddilin
Med harfi bulunur.	Med harfi bulunur.	Harfilin bulunur.
Sükûnuarız ile oluşur.	Sükûnulazım ile oluşur.	Sükûnuarız veya sükûnulazım ile oluşur.
Vakıf yapıldığında oluşur.	Vakıf yapılsa da geçilse de oluşur.	Hurufimukattaa dışında vakıf yapıldığında oluşur.
Kelime sonunda oluşur.	Kelime içinde veya sonunda oluşur.	Hurufimukattaa dışında kelime sonunda oluşur.
Med harfinden önceki harf uzatılır.	Med harfinden önceki harf uzatılır.	Harfilin uzatılır.
Yavaş okuyuşta dört elif miktarı uzatılır.	Yavaş okuyuşta dört elif miktarı uzatılır.	Yavaş okuyuşta üç elif miktarı uzatılır.
Uzatılmasının hükmü caizdir.	Uzatılmasının hükmü vaciptir.	Uzatılmasının hükmü caizdir.

▲ **Tablo 2.1:** Bazı med çeşitlerinin karşılaştırma tablosu

3. Etkinlik

20 dk.

Adı Meddilin Kuralını Uyguluyorum

Amaç Med çeşitlerini belirleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- 1. Adım:** Aşağıdaki tabloda verilen ve sonlarında vakıf yapılan ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.
- 2. Adım:** Dinlediğiniz bu ifadeleri koro hâlinde seslendiriniz.
- 3. Adım:** Öğretmeninizin tablodan seçtiği ifadelerdeki harfilini belirleyiniz ve meddilin kuralının nasıl oluştuğunu söyleyiniz.
- 4. Adım:** Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu ifadeleri tekrar okuyunuz.

Karekoddan yararlanarak ifadelerin seslendirilmesi ile ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

بِقَوْلِ

إِلَيْكَ

خَيْرٌ

يَوْمٌ

قَوْمٌ

يَدَيْهِ

عَلَيْهِ

يَخْشَوْنَ

يُدْعَوْنَ

شَيْءٌ

أَمِ الْأُنثَىٰ

بِالْغَيْبِ

فِرْعَوْنَ

يُسْقَوْنَ

بِالْأَيْلِ

يَرْتُونَ الْفِرْدَوْسَ

هُوَ الْفَوْزُ

ذِي الطَّوْلِ

ذَا الْأَيْدِ

مِنَ الْمَوْتِ

ظَنَّ السَّوْءَ

وَذَرُّوا الْبَيْعَ

كَانَتَا اثْنَتَيْنِ

أَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ

عَلَىٰ عَقْبَيْهِ

- 5. Adım:** Bu ifadeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.

.....

.....

.....

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

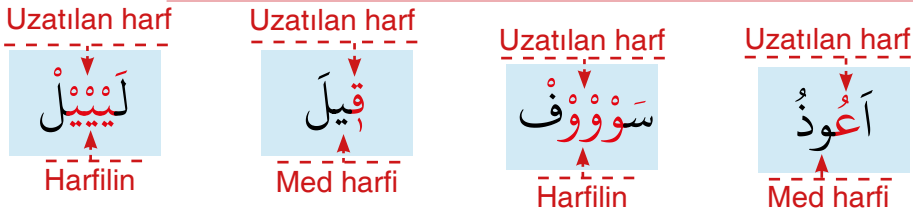
- و ve ی harfleri aynı zamanda med harfleridir. Med harfleri de sakin harftir ancak bunların üzerinde cezim işareti bulunmaz. Kendilerinden önceki harfi uzatmaya yarar. و ve ی harflerinin harfilin olması için iki şart vardır: Birincisi bu harflerin cezimli olması, ikincisi ise kendisinden önceki harfin üstün harekeli olmasıdır.

Örnek

- Med harfleri ile harfilin arasında bir farklılık daha bulunur. Med harfleri kendilerinden önceki harfi uzatırken meddilin kuralında harfilin olan و veya ی harfi uzatılarak okunur.

Örnek

3. Çalışma Yaprağı

Aşağıdaki tabloda yer alan kelimeleri vakıf yaparak okuyunuz. Kelimede med harfi varsa altına 1, harfilin varsa 2 yazınız. Kelimeleri, oluşan med çeşidine göre doğru bir şekilde seslendiriniz.

جَانْ	سَلَامْ	عُيُونْ	بَيْتْ
قَوْمْ	حَادَّ	خَوْفْ	سَبِيلْ
فَوْزْ	قَوْلْ	شَوَاطْ	رَادَّ

4. Çalışma Yaprığı

Aşağıdaki tabloda yer alan ifadelerin sonunu vakıf yaparak okuyunuz. Okuma sırasında oluşan sükûnun çeşidini örnekte olduğu gibi işaretleyiniz. İfadelerin nasıl okunduğunu örnekte olduğu gibi yazınız.

Nasıl Okunur?	Sükûn Çeşidi		İfadeler
	Sükûnuarız	Sükûnulazım	
Meddiarız kuralı olduğu için ر harfi uzatılarak okunur.	✓		كَرِيمٌ
			قَ
			يَسَ
			مِهَادٌ
			سَوَاءٌ
			الْيَوْمُ
			مُبِينٌ
			يُشَاقِّ
			يَوْمَيْنِ
			وَالْجَانَّ
			مُسْتَقِيمٌ
			يُؤْمِنُونَ
			حَاجُوكَ
			ظَنَّ السَّوْءَ
			لَحْنِ الْقَوْلِ

5. Çalışma Yaprağı

Aşağıda Sebe suresinin 23-31. ayetleri verilmiştir. Bu ayetleri tecvit ve vakıf kurallarına uyarak yüzünden okuyunuz. Ayetlerde med kurallarının olduğu yerleri belirleyiniz. Kuralın nasıl uygulandığını anlatınız.

سُورَةُ سَبَأٍ

٤٣٠

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ
عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ ٢٣ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
قُلِ اللَّهُ وَأَنَا أَوَّيَّاكُمْ لَعَلِّي هُدَىٰ أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ٢٤
قُلْ لَا تَسْأَلُونَنَا عَمَّا أَجْرَمْنَا وَلَا نُسْأَلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ٢٥
قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ
الْعَلِيمُ ٢٦ قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ أَلْحَقْتُمْ بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا
بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ٢٧ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً
لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ٢٨
وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٢٩
قُلْ لَكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا
تَسْتَقْدِمُونَ ٣٠ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنِ
وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ
عِنْدَ رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ
اسْتَضَعُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ٣١

قَالَ الَّذِينَ

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boşluklara yazınız.

1. Med çeşitleri nelerdir?

2. Sükûn (cezim) ile şedde arasında nasıl bir ilişki olduğunu açıklayınız.

3. Aşağıdaki tabloda özellikleri verilen med kurallarını yanlarındaki boşluklara yazınız.

Med Harfi Bulunan Med Kuralları	
Sükûn Bulunan Med Kuralları	
Bir Elif Miktarından Fazla Uzatılabilen Med Kuralları	

4. Med çeşitlerinden hangilerinin bir eliften fazla uzatılarak okunması caizdir? Yazınız.

Performans Görevi	
Amaç: Med çeşitlerini sınıflandırabilme	Görev: Yönergede belirtilen işlem adımlarını takip ederek bir sınıflandırma şeması hazırlayıp sunma
Beceriler - Sınıflandırma - İlişki kurma - Yazma	Süre - Hazırlık: 1 hafta - Sınıf İçi: 1 ders saati
Ürün: Poster	
Puanlama Yöntemi: Dereceli Puanlama Anahtarı ve Öz Değerlendirme Formu	
Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek performans görevini tamamlayınız. - Med çeşitlerini sınıflandırabilmek için "Uzatma Miktarı", "Uzatma Hükmü", "Harfimed veya Harfilin Bulunma", "Sükunûarız veya Sükûnulazım Bulunma", "Sebebimed Çeşidi" vb. başlıklar yazınız. - Her başlığın altına ilgili med kurallarının isimlerini yazarak şema oluşturunuz. - Med kurallarının benzer ve farklı yönlerini şemada ilgili alanlara yazınız. - Hazırladığınız posterleri öğretmeninize sununuz ve sınıf panosunda sergileyiniz.	
Değerlendirme Ölçütleri: Bu çalışmada ortaya koyduğunuz ürün; bilgi toplama, ilişki kurma, sınıflandırma, hedef kitleye uygunluk, özgünlük ve anlaşılabilirlik ölçütlerine göre değerlendirilecektir. - Yapılan çalışmalar görsel tasarım açısından açık ve anlaşılır olmalıdır. - Yönergede istenen tüm bilgilere yer verilmelidir. - Hazırlanan poster sınıf panosunda sergilenmelidir.	

Karekoddan yararlanarak Dereceli Puanlama Anahtarı'na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Öz Değerlendirme Formu'na ulaşabilirsiniz.

2.2. Bakara Suresinin 106-134. Ayetleri

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim'in doğru ve güzel okunması önemlidir. Çünkü Yüce Allah "... **Kur'an'ı ağır ağır, tane tane oku.**"¹⁷ buyurarak kullarından Kur'an-ı Kerim'i tertil ile okumalarını ister. Tertil kelimesi harflerin çıkış bölgelerine dikkat ederek Kur'an'ı ağır ağır okuma anlamına gelir.¹⁸

Kur'an-ı Kerim'i tertil üzere okumak onun anlamının daha iyi anlaşılması-

na yardımcı olur. Ayrıca bu durum, Kur'an-ı Kerim'e duyulan sevgi ve bağlılığı da artırır.

Kur'an-ı Kerim'i güzel okumak için neler yapılabilir? Düşüncelerinizi aşağıdaki boşluğa yazınız.

4. Etkinlik

⌚ 30 + 30 dk.

Adı Bakara Suresini Okuyorum

Amaç Bakara suresinin 106-134. ayetlerini yüzünden okuyabilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

- Adım:** Öğretmeninizden veya 64-67. sayfalarda verilen karekodlardan Bakara suresinin 106-134. ayetlerini dinleyiniz.
- Adım:** Bakara suresinin 106-134. ayetlerini euzübesmeyle yüzünden okuyunuz.
- Adım:** Ayetleri okurken harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz ediniz.
- Adım:** Bu temada öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde tespit ederek açıklayınız.
- Adım:** Öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde uygulayınız.
- Adım:** Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda ayetleri tekrar okuyunuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

5. Etkinlik

⌚ 30 + 30 dk. **Adı** Arkadaşımı Takip Ediyorum**Amaç** Bakara suresi 106-134. ayetleri yüzünden okuyabilme**Yönerge:** Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

- 1. Adım:** Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplara ayrılınız.
- 2. Adım:** Grup üyeleri olarak kendi aranızda okuma sırası belirleyiniz.
- 3. Adım:** Bakara suresinin 106-134. ayetlerinden belirlediğiniz bölümleri euzübesmele çekerek ve tecvit kurallarına uygun olarak yüzünden okuyunuz.
- 4. Adım:** Ayetleri okuyan arkadaşlarınızı kitabınızdan takip ediniz.
- 5. Adım:** Okurken hatası olan arkadaşlarınıza hatalarını düzeltmesi için yapıcı ve saygılı ifadelerle yardımcı olunuz.
- 6. Adım:** Yüzünden okuma sırasındaki sorumluluklarınızı yerine getirmek için kararlı ve sabırlı olmaya gayret ediniz.
- 7. Adım:** Grup arkadaşlarınızın her biri için aynı işlem adımlarını gerçekleştiriniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Listesi

Öğrencinin

Tarih: / /

Adı-Soyadı:

Numarası:

Bu Kontrol Listesi, öğrencinin Bakara suresinin 106-134. ayetlerini yüzünden okumasıyla ilgili bilgi ve becerilerini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre "Evet" veya "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

Sıra No.	Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Kur'an-ı Kerim'i abdestli olarak okudu.			
2.	Euzübesmeleyi kuralına uygun okudu.			
3.	Meddiarızı usulüne uygun seslendirdi.			
4.	Meddilazımı usulüne uygun seslendirdi.			
5.	Meddilini usulüne uygun seslendirdi.			
6.	Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak yüzünden okudu.			

Öğretmenin Yorumu:

.....

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ **رَبَّنَا** تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٢٧﴾ **رَبَّنَا** وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ **وَآرِنَا** مَنَاسِكَنَا وَثُبِّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٨﴾ **رَبَّنَا** وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٢٩﴾ وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٣٠﴾ إِذْ قَالَ لَهُ **رَبُّهُ** اسْلِمْ قَالَ اسْلَمْتُ **لِرَبِّ الْعَالَمِينَ** ﴿١٣١﴾ وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٢﴾ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

وَلَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى حَتَّى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ^ط
 قُلْ إِنْ هَدَى **اللَّهُ** هُوَ الْهُدَى وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي
 جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ^{لا} مَا لَكَ مِنَ **اللَّهُ** مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ^{١٢٠} الَّذِينَ
 آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ^ط أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ^ط وَمَنْ
 يَكْفُرْ بِهِ^{فَصِر} فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ^{١٢١} يَا بَنِي إِسْرَءِيلَ اذْكُرُوا
 نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ^{١٢٢}
 وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ
 وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ^{١٢٣} وَإِذِ ابْتَلَى إِبْرَاهِيمَ **رَبُّهُ**
 بِكَلِمَاتٍ فَاتَمَمَّهِنَّ^ط قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا^ط قَالَ وَمِنْ
 ذُرِّيَّتِي^ط قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ^{١٢٤} وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ
 مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا^ط وَاتَّخِذُوا مِنْ مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى^ط وَعَهِدْنَا
 إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنَّ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ
 السُّجُودِ^{١٢٥} وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ **رَبِّ** اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ
 مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ أَمِنَ مِنْهُمْ **بِاللَّهِ** وَالْيَوْمِ الْآخِرِ^ط قَالَ وَمَنْ كَفَرَ
 فَأُمْتِعْهُ قَلِيلًا ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَى عَذَابِ النَّارِ^ط وَبِئْسَ الْمَصِيرُ^{١٢٦}

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتْ النَّصَارَى عَلَى شَيْءٍ ^ص وَقَالَتِ
 النَّصَارَى لَيْسَتْ الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ ^ل وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ ^ط
 كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ^ج **فَاللَّهُ**
 يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ^{١١٣}
 وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ **اللَّهِ** أَنْ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَى
 فِي خَرَابِهَا ^ط أُولَئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ ^ط
 لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ^{١١٤}
وَاللَّهُ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُولَّوْا فَثَمَّ وَجْهُ **اللَّهِ** ^ط إِنَّ
اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ^{١١٥} وَقَالُوا اتَّخَذَ **اللَّهُ** وَلَدًا ^ل سُبْحَانَهُ بَلْ لَهُ
 مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَهُ قَانِتُونَ ^{١١٦} بَدِيعُ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ وَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ^{١١٧}
 وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا **اللَّهُ** ^ط أَوْ تَأْتِينَا
 آيَةٌ ^ط كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ تَشَابَهَتْ
 قُلُوبُهُمْ ^ط قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ^{١١٨} إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ
 بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا ^ل وَلَا تُسْأَلُ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ ^{١١٩}

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلَهَا ^ط
 أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ **اللَّهُ** عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ^{١٠٦} أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ **اللَّهُ**
 لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ^ط وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ **اللَّهِ**
 مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ^{١٠٧} أَمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ
 كَمَا سَأَلَ مُوسَى مِنْ قَبْلُ ^ط وَمَنْ يَتَّبِدَلِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ
 فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ^{١٠٨} وَدَّ كَثِيرٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
 لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا ^ج حَسَدًا مِنْ عِنْدِ
 أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ ^ج فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا
 حَتَّى يَأْتِيَ **اللَّهُ** بِأَمْرِهِ ^ط إِنَّ **اللَّهُ** عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ^{١٠٩}
 وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ^ط وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ
 مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ **اللَّهِ** ^ط إِنَّ **اللَّهُ** بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ^{١١٠}
 وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارَى ^ط
 تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ ^ط قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
 صَادِقِينَ ^{١١١} بَلَى مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ **لِلَّهِ** ^ط وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ
 أَجْرُهُ عِنْدَ **رَبِّهِ** ^ص وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ^ع ^{١١٢}

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

2.3. Kur'an Kıssalarından Hayata: Hz. Yunus

Konuya Başlarken

Aşağıdaki tabloda Kur'an-ı Kerim'de geçen peygamberlerin isimleri verilmiştir. Bu peygamberlerden isimlerini bildiklerinizin yanındaki kutucuğa "✓" işareti koyunuz.

☐ Hz. Âdem	☐ Hz. İdris	☐ Hz. Nuh	☐ Hz. Hud	☐ Hz. Salih
☐ Hz. Yakub	☐ Hz. İshak	☐ Hz. İsmail	☐ Hz. İbrahim	☐ Hz. Lut
☐ Hz. Yusuf	☐ Hz. Şuayb	☐ Hz. Musa	☐ Hz. Harun	☐ Hz. Davud
☐ Hz. İlyas	☐ Hz. Yunus	☐ Hz. Zülkifl	☐ Hz. Eyyüb	☐ Hz. Süleyman
☐ Hz. Elyesa	☐ Hz. Zekeriyya	☐ Hz. Yahya	☐ Hz. İsa	☐ Hz. Muhammed (sav)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝ إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ۝ فَسَاهَمَ
فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ۝ فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ۝ فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ
الْمُسَبِّحِينَ ۝ لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۝ فَنَبَذْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ
سَقِيمٌ ۝ وَأَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِنْ يَقْطِينٍ ۝ وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ آلَافٍ أَوْ
يَزِيدُونَ ۝ فَاْمَنُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَى حِينٍ ۝

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Şüphesiz Yunus da peygamberlerdendi. (139) Hani o, kaçıp yüklü gemiye binmişti. (140) Gemidekilerle kura çekmiş ve kaybedenlerden olmuştu. (141) Böylece Yunus kendini kınayıp dururken balık onu yuttu. (142) Eğer o, Allah'ı tespih edip yüceltenlerden olmasaydı mutlaka insanların diriltileceği güne kadar balığın karnında kalırdı. (143-144) Derken biz onu hasta bir hâlde sahile attık. (145) Üzerine geniş yapraklı bir ağaç bitirdik. (146) Biz onu yüz bin yahut daha fazla insana peygamber olarak gönderdik. (147) Nihayet onlar iman ettiler. Biz de onları bir süreye kadar geçindirdik. (148)

(Saffat suresi 139-148. ayetler)

Kur'an-ı Kerim'de inanç, ibadet ve ahlak konularının yanı sıra peygamberlerin yaşadığı bazı olayları anlatan kıssalar da yer alır. Bunlardan biri de Hz. Yunus'un peygamberlik görevini yerine getirirken yaşadığı bazı olayların anlatıldığı kıssadır.

Hz. Yunus, Kur'an-ı Kerim'de adı geçen peygamberlerdendir. Onun soyu, Bünyamin'den Hz. Yakub'a, ondan da Hz. İbrahim'e dayanır.¹⁹

Görsel 2.1: Ninova'ya (Musul) ait surların görünüşü (Temsilî)

Hz. Yunus, kendisine peygamberlik verildiğinde otuz yaşındaydı. Eski adı Ninova olan Musul şehrine ve bu bölgenin çevresindeki halklara peygamber olarak gönderilmişti (Görsel 2.1). O, putlara tapan Ninova halkını Allah'ın (cc) dinine davet etti. Tek olan Allah'a (cc) ibadet etmeye çağırdı.²⁰ Hz. Yunus'a inanmayanlar ona kötü davrandı. O, halkının bu tavırlarına karşı sabır gösterdi. Onları tevhit inancına davet etmeye devam etti.²¹

Hz. Yunus, Allah'a (cc) iman etmezlerse başlarına bir felaket geleceğini halkına bildirdi. Bir sabah Ninova halkı, şehirlerinin kara bir bulutla kaplandığını gördüler. Bu durumun Hz. Yunus'a inanmadıkları için başlarına geldiğini düşündüler. Allah'a (cc) iman ettiklerini bildirmek için Hz. Yunus'u aradılar. O, halkının iman etmeyeceğini düşündüğü için yaşadığı şehri terk etmiş ve bir limana gidip gemiye binmişti. Hz. Yunus'u bulamayan kavmi, başlarına gelen sıkıntılardan kurtulmak ve doğru yola yönelmek için Allah'a (cc) **tövbe** etti. Allah (cc), onların tövbesini kabul ederek kara bulutları şehrin üzerinden kaldırdı.²²

Hz. Yunus'un bindiği gemi, yükü fazla olduğu için batma tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Yolcular, gemiyi hafifletmek için kendi aralarında kura çekmeye karar verdiler. Kurada Hz. Yunus çıktı ve gemidekiler tarafından denize atıldı. Allah'ın (cc) emriyle büyük bir balık onu yuttu.²³ Kur'an-ı Kerim'de bu olay şöyle anlatılır: "**Hani o, dolu bir gemiye binip kaçmıştı. Gemide olanlarla karşılıklı kur'a çektiler de kaybedenlerden oldu.**"²⁴

tövbe

Müslümanların bilerek veya bilmeyerek işlediği günahlardan dolayı bir daha benzer hatalara düşmemek için Allah'tan (cc) af dilemesi.

(bk. Serinsu vd., "tövbe", 368)

Zelle

Herhangi bir kasıt olmaksızın peygamberlerde unutmama, yanlışma veya hata şeklinde ortaya çıkan kusurdur. Peygamberlerin kasıtlı olarak günah işlemeleri mümkün değildir. Çünkü onların kasıtlı günah işlememe anlamına gelen ismet sıfatı vardır.

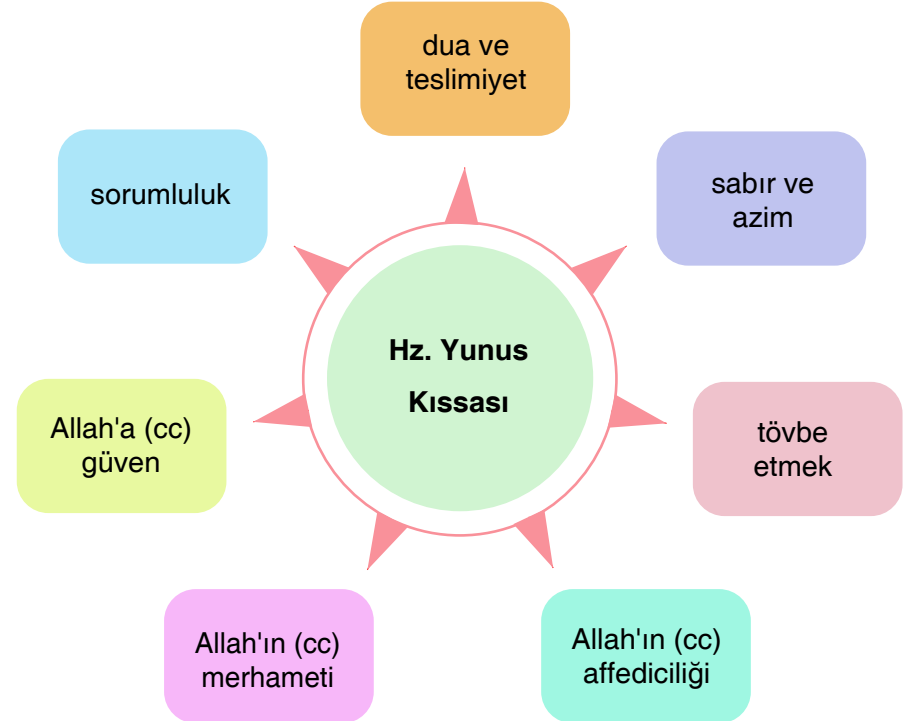
(bk. Serinsu vd., "Zelle", 399)

Hiz. Yunus, balığın karnındayken kendisini bağışlaması için Allah'a (cc) dua etti. Yüce Allah, Hiz. Yunus'un duasını kabul etti. Kur'an-ı Kerim'de bu durum **"Eğer o, Allah'ı tespih edip yüceltenlerden olmasaydı, mutlaka insanların diriltileceğı güne kadar balığın karnında kalırdı."**²⁵ ayetiyle anlatılır. Halkının tepkisinden sonra şehirden ayrılan Hiz. Yunus, balığın karnında geçirdiğı süre boyunca hatasından ders alarak Allah'a (cc) tövbe etmiş, sabır ve dua ile O'na yönelmiştir.

Hiz. Yunus'un kavmini terk etmesi bir zelle örneğidir. O, Allah'tan (cc) izin almadan halkını bırakıp gitmiş ancak daha sonra hatasını fark edip pişmanlıkla O'na dua etmiştir. Hiz. Yunus kıssası, insanın hata yapabileceğini fakat samimi bir tövbe ile Allah'a (cc) yönelebileceğini gösterir.

Balık Hiz. Yunus'u daha sonra, hasta olmuş bir hâlde Ninova sahiline bıraktı. O, iyileştikten sonra halkına geri döndü. Onların putperestlikten vazgeçip Allah'a (cc) iman ettiklerini gördü.²⁶ Allah (cc) **"... Nihayet onlar iman ettiler. Biz de onları bir süreye kadar geçindirdik."**²⁷ diyerek Ninova halkının tövbelerinin kabul edildiğini Kur'an'da bildirmiştir. Böylece Hiz. Yunus peygamberlik görevini yerine getirmiş oldu.

Hiz. Yunus kıssası insanlara sabrın, metanetin (dayanıklı olmak) ve Allah'a (cc) inanmanın önemini anlatır. Tövbe eden ve doğru yolu bulan bir toplumun kurtuluşa erebileceğini gösterir. Hiz. Yunus'un kavmi, tövbe ederek Allah'ın (cc) rahmetine kavuşmuş ve kurtuluşa ermiştir. Kıssa, bireylerin ve toplumların hatalarını fark edip sorumluluklarını yerine getirmeleri gerektiğini gösterir.

Karekoddan yararlanarak Hiz. Yunus kıssası ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Bilgi Görseli 2.2: Hiz. Yunus kıssasında insanlara verilen mesajlar

6. Çalışma Yapağı

Öğrendiklerinizden yararlanarak 5N1K kuralına göre oluşturulan aşağıdaki soruları cevaplayınız.

KİM	Hız. Yunus'un kim olduğunu açıklayınız.
	
NE	Hız. Yunus kıssasında gökyüzünü ne kapladığını yazınız.
	
NEREDE	Hız. Yunus'un peygamberlik görevini nerede yerine getirdiğini belirtiniz.
	
NE ZAMAN	Ninova halkının ne zaman tövbe ettiğini yazınız.
	
NEDEN	Hız. Yunus'un bulunduğı şehri neden terk ettiğini açıklayınız.
	
NASIL	Hız. Yunus'un duasına Allah'ın (cc) nasıl cevap verdiğini yazınız.
	

6. Etkinlik

30 dk.

Adı Hz. Yunus Kıssasını Anlıyorum

Amaç Hz. Yunus'un imtihanı kıssasını çözümleyebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit vızılı grupları oluşturunuz.

2. Adım: Hz. Yunus kıssasından alınan aşağıdaki konulardan birini grup olarak seçiniz.

- Ninova halkının Hz. Yunus'un davetini reddetmesi
- Hz. Yunus'un şehirden ayrılması ve gemide yaşadıkları
- Hz. Yunus'un balığın karnında yaşadıkları
- Ninova halkının Allah'a (cc) tövbe etmesi

3. Adım: Seçtiğiniz konulardan birini dört dakikayı geçmeyecek şekilde tartışınız.

4. Adım: Tartışmaya katılan arkadaşlarınızı yapıcı bir dil kullanarak değerlendiriniz.

Tüm tartışmalar sonunda hangi duyguları hissettiğinizi, hangi dersleri çıkardığınızı ve bu kıssanın günlük hayatınıza yansımalarını aşağıdaki boşluklara yazınız.

Hissettiğim duygular

Çıkardığım dersler

Günlük hayatıma yansımaları

Kontrol Noktası

Aşağıdaki 3-2-1 çıkış kartlarını doldurunuz.

Hiz. Yunus kıssasından öğrendiğim üç bilgi

3

-
-
-

Hiz. Yunus kıssasında merak ettiğim iki olay

2

-
-

Hiz. Yunus'a sormak istediğim bir soru

1

-

2.4. Kureyş Suresi ve Anlamı

Konuya Başlarken

Yüce Allah'ın verdiği nimetlerin faydaları hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediniz.

Karekoddan yararlanarak Kureyş suresinin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

سُورَةُ قُرَيْشٍ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ أَرْبَعُ آيَاتٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا يَلَافُ قُرَيْشٌ^١ إِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ^٢ فَلْيَعْبُدُوا
رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ^٣ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ^٤

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla
Kureyş'in güvenliğini, onların kış ve yaz yolculuklarında güvenliğini sağlamak için (Allah lutuflarda bulundu). (1-2) Onlar da kendilerini besleyip açlıklarını gideren ve her çeşit korkudan emin kılan şu evin rabbine kulluk etsinler. (3-4)

(Kureyş suresi 1-4. ayetler)

7. Etkinlik

20 dk.

Adı	Kureyş Suresinin Anlamını Öğreniyorum
Amaç	Kureyş suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- Adım:** Kureyş suresinin mealini Kur'an-ı Kerim'den veya ders kitabından bularak inceleyiniz.
- Adım:** Kureyş suresini inceledikten sonra sınıf arkadaşlarınızla birlikte surede ele alınan konuları belirleyiniz. Bu konuları noktalı alana yazarak sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

.....

.....

.....

- Adım:** Kureyş suresindeki ayetlerden yararlanarak Kureyşlilerin ekonomik hayatına dair merak ettiğiniz konular hakkında en az iki soru yazınız.

•

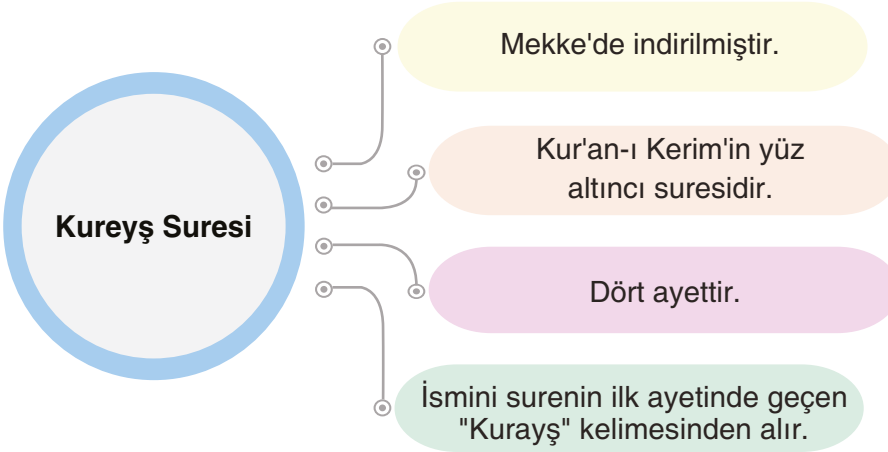
•

•

► **4. Adım:** Kureyş suresindeki ayetlerin içeriklerini tablodaki başlıklar altına yazarak sınıflandırınız.

Allah'ın (cc) sağladığı güven ve kolaylıklar	Ekonomik güvenlik	İnsanların görevi

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

▲ **Bilgi Görseli 2.3:** Kureyş suresinin kimliği

Kureyş suresinde Allah'ın (cc) Mekke'de yaşayan Kureyş Kabilesi'ne verdiği ticari kolaylıklardan, güvenlik, zenginlik gibi imkânlardan bahsedilir. Onlardan bu nimetleri veren Allah'a (cc) kulluk etmeleri istenir.²⁸

Hız. Peygamber Mekke'nin önemli topluluklarından olan Kureyş'in Benî Haşim (Haşimoğulları) kolundandır. Kureyş Kabilesi İslamiyet'ten önce Kâbe'nin bakımı, hac işlerinin yönetimi, hacılara su, yemek dağıtımı gibi hizmetleri yerine getirirdi.²⁹ Yemen'den gelen Ebrehe, önünde büyük bir fil olan orduyla Kâbe'ye saldırmıştı. Ancak Allah'ın (cc) yardımıyla bu ordu bozguna uğratıldı. Bu olay, Kureyş halkının diğer kabileler arasındaki saygınlığını artırdı.

Kureyş

Hız. Peygamber'in mensup olduğu, İslam'ın tebliğine ilk muhatap olan ve Kur'an'da adı geçen büyük bir Arap kabilesidir.

(bk. Karaman vd., Kur'an Yolu, 5/691)

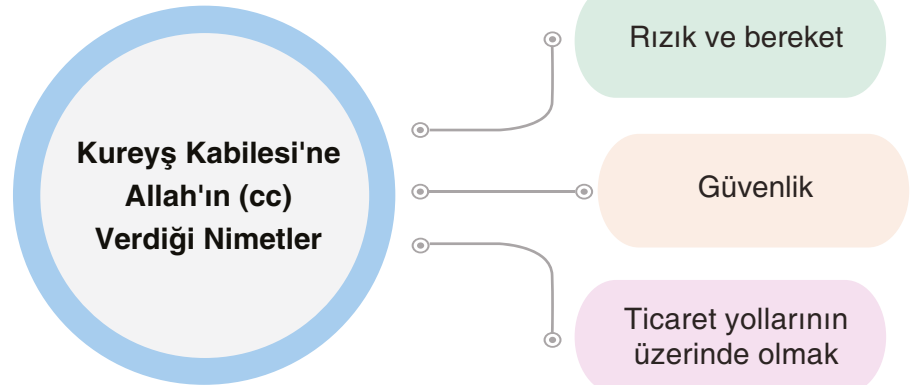

Görsel 2.2: Kureyşliler, diğer kabilelerle anlaşmalar yaparak ticaret yollarını güvenli hâle getirmiştir.

Mekke, tarım ve hayvancılığa elverişli olmadığı için halkın en önemli gelir kaynağı ticaretti. Bu şehir, Yemen'den başlayıp Akabe Körfezi'ne kadar ulaşan ticaret yolu üzerinde bulunurdu. Kureyşliler kışın Şam'dan Yemen'e, yazın da Yemen'den Şam'a güvenli bir şekilde ticaret yaparlardı.³⁰ Şehrin çevresinde Ukaz, Mecenne, Zülmecaz gibi panayırlar kurulurdu.³¹ Hac mevsiminde kurulan bu panayırlar ticaretin canlanmasına katkıda bulunurdu.³² Diğer bölgelerde üretilen sebze, meyve gibi gıda maddeleri Mekke'ye getirilerek satılırdı. Böylece halk, kendi ihtiyaçlarını bu yollarla karşılamış olurdu.³³

Kureyş'in güven içinde yaşaması ve komşu topluluklarla dostluklar kurması sayesinde kabileler ticari hayatlarını emniyet içinde sürdürürdü (Görsel 2.3). Kureyş suresinde Allah'ın (cc) onlara verdiği bu imkânlarla karşılık "**... şu evin rabbine kulluk etsinler.**"³⁴ buyrulmuştur.

Karekoddan yararlanarak Kureyş suresi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Bilgi Görseli 2.4: Kureyş Kabilesi'ne Allah'ın (cc) verdiği nimetler

8. Etkinlik

20 dk. **Adı** Nimetleri Düşün, Görevini Hatırla**Amaç** Kureyş suresiyle ilgili yaptığı çıkarımlara durumlarda yer verebilme**Yönerge:** Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- 1. Adım:** Kureyş suresinin anlamını inceleyerek Allah'ın (cc) verdiği nimetlere karşı insanların nasıl davranması gerektiğini düşününüz. Aşağıdaki ilişkilendirme diyagramında verilen soruları cevaplayınız.

Bahsedilen Nimetler

Allah (cc) Kureyş'e hangi nimetleri vermiştir?

.....

.....

Bu nimetler Kureyş'in ekonomik hayatına nasıl katkı sağlamıştır?

.....

.....

Bu olaydan kendi hayatım için hangi dersi çıkarıyorum?

.....

.....

- 2. Adım:** Yukarıdaki ilişkilendirme diyagramını tamamladıktan sonra aşağıda verilen soruları kendi çıkarımlarınızdan hareketle cevaplayınız. Düşüncelerinizi yazarken doğru ve anlaşılır bir dil kullanmaya özen gösteriniz.

- Allah'n (cc) sağladığı güven ortamı Kureyşlilere hangi sorumluluklarını hatırlatmıştır?

.....

.....

- Allah'ın (cc) verdiği nimetleri düşünmek insanı hangi davranışlara yönlendirir? Kendi hayatınızdan somut örnekler veriniz.

.....

.....

- İnsanların parayı kullanırken nasıl davranmaları gerektiğiyle ilgili düşüncelerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

9. Etkinlik

30+30 dk.

Adı	Kureyş Suresini Ezberleyelim
Amaç	Kureyş suresini tilavet edebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- 1. Adım:** Kureyş suresinin okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek karekoddan dinleyiniz.
- 2. Adım:** Dinlediğiniz okuyuşta harflerin telaffuz özelliklerini belirleyiniz ve sureyi koro hâlinde tekrar ediniz.
- 3. Adım:** Kureyş suresini harflerin mahreçlerine uygun telaffuz etmeye özen göstererek yüzünden okuyunuz. Okumaya başlamadan önce euzübesmele çekmeyi unutmayınız.

Karekoddan yararlanarak Kureyş suresinin ezberlenmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Ezberleme Adımları	Okunuşu
Besmele çekilir.	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
1. ayet ezberlenir.	لَا يَلَا فِ قُرَيْشٍ ١
2. ayet ezberlenir.	إِلَّا فِيهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ٢
1 ve 2. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	لَا يَلَا فِ قُرَيْشٍ ١ إِلَّا فِيهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ٢
3. ayet ezberlenir.	فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ٣
1, 2 ve 3. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	لَا يَلَا فِ قُرَيْشٍ ١ إِلَّا فِيهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ٢ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ٣
4. ayet ezberlenir.	الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ٤

1, 2, 3 ve 4. ayetler birleştirilerek ezberlenir.

لَا يَلَافِ قُرَيْشٌ ۝١ إِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ
وَالصَّيْفِ ۝٢ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۝٣
الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ۝٤

- 4. Adım:** Kureyş suresinde yer alan tecvit kurallarını tespit ederek açıklayınız.
- 5. Adım:** Tablodaki yöntemi öğretmen rehberliğinde uygulayarak Kureyş suresini ezberleyiniz.
- 6. Adım:** Kureyş suresini tecvit kurallarına uygun olarak sınıfta öğretmeninize ezbere okuyunuz.
- 7. Adım:** Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda Kureyş suresini ezberden tekrar ediniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Gözlem Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" harfini yazınız.

1.	(....)	Kureyş suresi, Allah'ın (cc) Kureyş Kabilesi'ne sağladığı ticari kolaylıklardan ve güvenlikten bahseder.
2.	(....)	Kureyş Kabilesi Mekke'de tarım ve hayvancılıkla geçinirdi.
3.	(....)	Kureyşlilerin komşu topluluklarla dostluk kurmaları ticari hayatlarını güven içinde sürdürmelerini sağladı.
4.	(....)	Kureyş suresi, Kureyşlilerin Allah'a (cc) şükretmesi gerektiğini onlara hatırlatır.
5.	(....)	Kureyşliler Kâbe'nin bakımı, hac işlerinin yönetimi gibi işleri diğer kabilelerle paylaşırdı.

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Farklı Kaydet

Bu temada öğrendiklerinizi aşağıdaki alana kısaca not edebilirsiniz.

Ölçme ve Değerlendirme

Aşağıda verilen sözcüklerden uygun olanlarla cümlelerdeki noktalı yerleri tamamlayınız.

Kureyş

Mekke

tevhit

ticaret

tövbe

1. Hz. Peygamber'in kabilesi olan İslam'ın tebliğine ilk muhatap olan topluluklardan biridir.
2. Mekke, tarım ve hayvancılığa uygun olmadığı için bölge halkı yoluyla geçimini sağlardı.
3. Hz. Yunus, inancını kabul etmedikleri takdirde bir felaketle karşılaşacaklarını kavmine bildirdi.
4. Ninova halkı, şehirlerinin kara bir bulutla kaplandığını görünce etmeye karar verdi.

Aşağıda verilen ifadelerin başına ilgili olduğu kavrama ait harfi yazarak ifadelerle kavramları eşleştiriniz.

(.....)	5. Kelime sonunda durulması veya geçilmesine rağmen kaybolmayan sükûndur.
(.....)	6. Durulduğunda ortaya çıkan, geçildiğinde kaybolan sükûndur.
(.....)	7. Med harfi bulunmadan oluşan med çeşididir.
(.....)	8. Med harfinden sonra şedde geldiğinde oluşan med çeşididir.
(.....)	9. Harfin bir elif miktarından daha fazla uzatılmasına neden olan harf veya işarettir.
(.....)	10. Meddilin kuralında uzatılan harflere verilen isimdir.

a)	Harfilin
b)	Meddiarız
c)	Meddilazım
ç)	Meddilin
d)	Sebebimed
e)	Sükûnuarız
f)	Sükûnulazım
g)	Med işareti

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde harfilin yoktur?

- A) قَوْلٌ B) فَوَيْلٌ C) هَاوِيَّةٌ D) عَلَيْكُمْ

12. Med çeşitleriyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Meddilinde sükûn lazımlı yer alabilir.
 B) Meddiarızda kalıcı sükûn bulunabilir.
 C) Meddilinde med harflerinden biri yer alır.
 D) Meddilazımda harfi uzatarak okumak caizdir.

13. I. Uzatılarak okunmanın hükmü vaciptir.

II. Med harfinden sonra sebebimedden birinin gelmesi gerekir.

III. Sebebimedde kalıcı veya geçici sükûn yer alır.

IV. Bir elif miktarından çok, dört elif miktarından az uzatılır.

Bu bilgilerden hangileri meddilin kuralı için geçerlidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

14. Aşağıdaki ayetlerin hangisinin sonunda vakıf yapılırsa diğerlerinden farklı bir med kuralı ortaya çıkar?

- A) بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ
 B) أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ
 C) لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ
 D) لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ

15. I. فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُّونَ
 II. فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَايَ إِلَّا فِرَارًا
 III. فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَى
 IV. فَأُتُوا بِابَائِنَا إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ

Bu ayetlerin hangilerinde meddilazım kuralı vardır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV

16. Aşağıdaki ayetlerin hangisinin sonunda vakıf yapılırsa meddiarız kuralı ortaya çıkar?

- A) أَلَمْ نُهْلِكِ الْآوَّلِينَ
 B) وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ
 C) وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ
 D) كَى نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا

17. Hz. Yunus kıssasında bireysel ve toplumsal sorumluluklar vurgulanır. İnsanların hata yaptık-
 tan sonra samimi bir tövbe ile Allah'tan (cc) af dileyebileceği belirtilir. Bu kıssa, Allah'ın (cc)
 rahmetinin sınırsız olduğunu ve samimi tövbelerin kabul edileceğini müjdeler. Ninova halkı,
 Hz. Yunus'un çağrısını reddetmiş fakat daha sonra pişmanlık duyarak tövbe etmiştir. Allah (cc),
 Ninova halkının tövbesini kabul etmiş ve onları kurtuluşa erdirmiştir. Hz. Yunus ise kavmini
 terk ederek bir hata yapmıştır. Ancak Allah'a (cc) dua ederek O'nun merhametine sığınmıştır.

Bu parçada Hz. Yunus kıssasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisine değnilmemiştir?

- A) Sabırlı olmanın önemli olduğuna
 B) Allah'ın (cc) rahmetinin sonsuzluğuna
 C) Birey veya toplumların hata yapabileceğine
 D) Samimi bir tövbenin kişiyi kurtuluşa erdireceğine

18. Kureyş suresinde Allah'ın (cc) Kureyşlilere verdiği hangi nimetten bahsedilir?

- A) Güçlü savaşçılar yollamasından
- B) Tarım için verimli araziler vermesinden
- C) Hayvancılık için geniş alanlar sağlamasından
- D) Güvenli ticaret yapma imkânı oluşturmamasından

Aşağıdaki soruların cevaplarını boş bırakılan alanlara yazınız.

19. ج ve ح harflerinin harfilin olması için gerekli olan iki şartı yazınız.

.....

.....

20. Med kurallarının oluşması için sebebimedinin neden önemli olduğunu açıklayınız.

.....

.....

.....

21. Hz. Yunus kıssasında Müslümanlara zor ve umutsuz bir durumla karşılaştıklarında pes etmemelerinin gerekliliği anlatılır. Hz. Yunus'un balığın karnında umudunu kaybetmerek Allah'a (cc) dua etmesi buna güzel bir örnektir.

Hz. Yunus'un yaşadığı zorluklar karşısında gösterdiği davranışlara örnekler veriniz.

.....

.....

.....

.....

22. Kureyş suresinde verilen mesajları kendi hayatınızda nasıl uygulayabileceğinizi açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

Aşağıdaki 23-25. soruları ayetlerde verilen rakamları boş alanlara yazarak cevaplayınız.

- $\frac{\text{إِنَّهُمْ}}{\text{III}} \frac{\text{أَفْوَا}}{\text{II}} \frac{\text{أَبَاءَهُمْ}}{\text{I}} \frac{\text{ضَّالِّينَ}}{\text{IV}}$
- $\frac{\text{وَخَلَقَ}}{\text{V}} \frac{\text{الْجَانَّ}}{\text{IV}} \frac{\text{مِنْ مَّارِجٍ}}{\text{V}} \frac{\text{مِنْ نَّارٍ}}{\text{VI}}$
- $\frac{\text{رَبُّ}}{\text{VII}} \frac{\text{الْمَشْرِقَيْنِ}}{\text{VI}} \frac{\text{وَرَبُّ}}{\text{VII}} \frac{\text{الْمَغْرِبَيْنِ}}{\text{VI}}$

23. Hangi kelimelerde harfilin vardır?

.....

24. Kelimelerin hangilerinde meddilazım kuralı bulunur?

.....

25. Kelimelerin hangilerinde vakıf yapılırsa meddiarız kuralı oluşur?

.....

Karekoddan yararlanarak tema ile ilgili daha fazla soruya ulaşabilirsiniz.

Sonnot

- ¹ bk. Tetik, *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, 28.
- ² bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 75.
- ³ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 117.
- ⁴ bk. Tetik, *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, 26.
- ⁵ bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 85.
- ⁶ bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 74.
- ⁷ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 113.
- ⁸ bk. Ünlü, *Kur'ân-ı Kerîm'in Tecvîdi*, 50.
- ⁹ bk. Tetik, *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, 29-30.
- ¹⁰ bk. Temel, *Kırâat ve Tecvîd İstılahları*, 91-92.
- ¹¹ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 122.
- ¹² bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 89.
- ¹³ bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*, 38.
- ¹⁴ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 123.
- ¹⁵ bk. Ünlü, *Kur'ân-ı Kerîm'in Tecvîdi*, 55.
- ¹⁶ bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*, 36.
- ¹⁷ Müzemmil suresi 4. ayet.
- ¹⁸ bk. "Tertil", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 362.
- ¹⁹ bk. "Felak suresi", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 392.
- ²⁰ bk. Harman, "Yûnus", 43/599.
- ²¹ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 3/697.
- ²² bk. Harman, "Yûnus", 43/599.
- ²³ bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslam*, 1/558.
- ²⁴ Saffat suresi 140-141. ayetler.
- ²⁵ Saffat suresi 143-144. ayetler.
- ²⁶ bk. Harman vd., "Yûnus", 43/597.
- ²⁷ Saffat suresi 148. ayet.
- ²⁸ Kur'ân Yolu (Erişim 15 Kasım 2025), el-Kureyş, 5/691.
- ²⁹ bk. Yaşaroğlu, "Kureyş Suresi", 26/444.
- ³⁰ bk. Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 9/491.
- ³¹ bk. Önkal vd., *Hiz. Peygamber'in İzinde*, 22.
- ³² bk. Yaşaroğlu vd., "Kureyş Suresi", 26/444.
- ³³ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/693.
- ³⁴ Kureyş suresi 3. ayet.

3. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ ÖĞRENİYORUM

3.1. Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri:
İdgamlar

3.2. Bakara Suresinin 135-163.
Ayetleri

3.3. Sureleri Tanıyorum: Ankebut
Suresi

3.4. Felak Suresi ve Anlamı

► Anahtar Kavramlar

- idgam bilagunne
- idgam mealgunne
- sakin nun
- haset

► Bu temada sizlerden

- tenvin ve sakin nunun hâllerini sınıflandırabilmeniz,
- Bakara suresinin 135-163. ayetlerini yüzünden okuyabilmeniz,
- Ankebut suresinin 41. ayetiyle ilgili bilgi toplayabilmeniz,
- Felak suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilmeniz,
- Felak suresini tilavet edebilmeniz

beklenmektedir.

Tema Dosyası

Tema Sunusu

Temaya Başlarken

Kur'an alfabesindeki tüm harfler hareke ve işaretler yardımıyla seslendirilir. Bunun sebebi alfabedeki tüm harflerin sessiz olmasıdır. Tenvin, harekelerin verdiği seslerin sonuna "n" sesinin eklenmesini sağlar. Hareke isimlerine benzer şekilde iki üstün, iki esre ve iki ötre olarak isimlendirilir. Hem isimlendirme hem de harfin üzerinde veya altında bulunması bakımından harekelerle benzerlik gösterir.

Bir harfin harekeli ve tenvinli okunuşu arasındaki benzerlikler nelerdir?

Allah'tan (cc) başka bir varlığa tapmak ve ondan yardım beklemek kişi için gerçek anlamda koruma ve güven sağlamaz. Çünkü O'nun dışındaki tüm varlıklar gelip geçicidir. Bu durum, Ankebut suresinin 41. ayetinde yuvaların en çürüğü olarak tarif edilen örümcek ağına benzetilerek anlatılır.

Kur'an-ı Kerim'de neden örümcek ağı benzetmesi yapılmış olabilir?

3.1. Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri: İdgamlar

Konuya Başlarken

Tecvit kurallarıyla ilgili aşağıdaki kavramlardan bildiklerinizin yanındaki kutucuğa (✓) işareti koyunuz.

Tenvin ☐	Sakin nun ☐	İdgam ☐
Gunne ☐	İdgam mealgunne ☐	İdgam bilagunne ☐

Tenvin bulunan kelime vakıf yapıldığında "-n" sesi söylenmez.

(bk. Karakılıç, *Tecvid İlmî*, 107)

Tenvin, kelimenin sadece son harfinde bulunabilir. Nun gibi okumak anlamına gelen tenvin, cezimli nun harfinin (نْ) işlevini görür.¹ Tenvin, ن harfinin sesini verir ancak bir hareke değildir. Kur'an yazısında yer almadığı için çift hareke işaretiyle gösterilir.² Harekenin sesine eklenen "-n" sesi yazıda yer almaz fakat okuyuşta ortaya çıkar.

İki Üstün (عَ)	İki Esre (عِ)	İki Ötre (عُ)
Üstün harekesinin verdiği sese "-n" sesi eklenir. İnce harflerin "en", kalın harflerin "an" sesiyle okunmasını sağlar.	Esre harekesinin verdiği sese "-n" sesi eklenir. İnce harflerin "-in", kalın harflerin "-ın, -in" arası bir sesle okunmasını sağlar.	Ötre harekesinin verdiği sese "-n" sesi eklenir. İnce harflerin "-un, -ün" arası bir sesle, kalın harflerin "-un" sesiyle okunmasını sağlar.

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
صُحُفْنَ	صُحُفًا
يَوْمِنْ	يَوْمٍ
صِرَاطُنْ	صِرَاطٌ

Örnek kelimelerde iki üstün, iki esre ve iki ötrenin yer aldığı tenvin işareti bulunur. Yazıda yer alan tenvin işareti, harekeli harfin sesine "-n" sesinin eklenerek okunmasını sağlar. Bu ses, kelimelerin okunuş kısımlarında gösterilen sakın nun harfinin sesidir.

Cezimli nun harfine **sakin nun** (نْ) denir.³ Sakin nun hem yazıda hem de okuyuşta yer alır. Tenvin sadece kelime sonunda bulunurken sakin nun kelime içinde ve sonunda bulunabilir.⁴

Örnek

يَكُنْ

عَنْكَ

Kur'an-ı Kerim'i okurken vakıf yapılsa tenvindeki "-n" sesi kaybolur ancak vakıf hâlinde sakin nun kendini korur.⁵

Örnek

Vakıf Hâlinde Okunuşu	Okunuşu	Yazılışı
اِنْشْ	اِنْشَنْ	اِنْشْ

Örnekteki ilk kelime sakin nun harfi vardır. Kelimenin son harfinde bulunan iki ötre seslendirilmesinde ötre harekeye "-n" sesi eklenir. اِنْشْ kelimesinde ikinci bir sakin nun sesi ortaya çıkar. Kelimede vakıf yapıldığında ise "-n" sesi ortadan kalkar. Bu durumda اِنْشْ kelimesinde vakıf yapıldığında sakin nun yazı ve okuyuşta yer almaya devam eder. İki ötre nedeniyle ortaya çıkan sakin nun sesi ise sükûndan dolayı seslendirilmez.

Tenvin, seslendirme bakımından sakin nun gibi görev yapar. Sakin nun ve tenvin birçok tecvit kuralının oluşmasını sağlar.⁶ İdgamın bazı türleri bu kurallar arasında yer alır.

İdgam, bir şeyi diğer bir şeyin içine katmak demektir.⁷ Sakin (cezimli) olan bir harfin, harekeli olan başka harfe katılarak okunmasıdır.⁸ İdgamın farklı çeşitleri vardır. Bunlardan idgam mealgunne ile idgam bila-gunne kuralları tenvin ve sakin nun ile ilgilidir.

3.1.1. İdgam Mealgunne

Gunneli idgam anlamına gelir.⁹ Bu idgamda sakin nun ve tenvinde bulunan "-n" sesi gizlenerek okunur. Gunne, genizden çıkarılan bir sestir. Geniz, boğazın burna açıldığı boşluktur. Gunneli okuyuşta ses genizden (burun boşluğundan) getirilerek nun sesi çıkarılır. Dil ucu dişlere ve damağa değdirilmeden arada hafif bir boşluk bırakılır ve nun sesi nağmeli seslendirilir.¹⁰ Ayrıca gunneli okuyuş bir buçuk elif miktarı tutularak yerine getirilir.¹¹ Gunnenin uygulanışı Kur'an-ı Kerim'in okunuşuna güzellik katar.

İdgam mealgunne, tenvin ya da sakin nundan sonra م, و, ن, ي harflerinden birinin gelmesiyle oluşur. Tenvinin okunuşunda yer alan "n" sesi veya sakin nun, idgam mealgunne harfine katılır. Bu okuma esnasında gunne yapılarak "n" sesi gizlenir ve idgam harfi şeddeli okunur.¹²

İdgam mealgunne iki kelime arasında oluşur. Buna göre birinci kelimenin son harfi tenvinli ya da sakin nun, ikinci kelimenin ilk harfi idgam mealgunne harflerinden biri olmalıdır. İdgam mealgunne kuralının uygulanmasının hükmü vaciptir.¹³

Sakin nun ve tenvinle oluşan idgam mealgunne kuralıyla ilgili örnekler harflerine göre aşağıda verilmiştir:

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
م مِثْلُهُ ← مِمِّ مِثْلُهُ	مِنْ مِثْلِهِ ↓ ↓ İdgam harfi Sakin nun

Bu örnekte idgam mealgunne harflerinden olan م, sakin nundan sonra geldiği için şeddeli ve gunneye okunur.

Okunuşu	Yazılışı
حَتْمًا مَقْضِيًّا ← حَتْمٌ مَقْضِيًّا ← حَتْمَنْ مَقْضِيًّا	حَتْمًا مَقْضِيًّا ↓ ↓ İdgam harfi Tenvin

Örnekte tenvinden sonra م harfi gelmiştir. Tenvinin okunuşunda ortaya çıkan "n" sesi gizlenerek bu harfe katılır ve şeddeli okunur.

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
ن انْفَعَتِ ← اِنْ نَفَعَتِ	اِنْ نَفَعَتِ ↓ ↓ İdgam harfi Sakin nun

Örnekte sakin nun harfinden sonra ن harfi gelmiştir. Bu sebeple iki harf şeddeli ve gunneye okunur.

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
خَلَقْنِ نُعِيدُهُ ← خَلَقْنِ نُعِيدُهُ	خَلَقْنِ نُعِيدُهُ İdgam harfi Tenvin

ن

Örnekte tenvinden sonra ن harfi geldiği için idgam mealgunne kuralı uygulanır. Tenvinin okunuşunda ortaya çıkan "n" sesi ن harfine katılır. Bu durumda ن harfi şeddeli ve gunneyle okunur.

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
مِوَّاقٍ ← مِوَّاقٍ	مِنْ وَّاقٍ İdgam harfi Sakin nun

و

Örnekte sakin nundan sonra idgam mealgunne harflerinden olan و geldiği için sakin nun, و harfine katılır. Bu durumda و harfi şeddeli okunur.

Okunuşu	Yazılışı
زَجَرْتُ وَاحِدَةً ← زَجَرْتُ وَاحِدَةً ← زَجَرْتُ وَاحِدَةً	زَجَرَةُ وَاحِدَةً İdgam harfi Tenvin

Örnekte tenvinden sonra idgam mealgunne harflerinden olan و geldiği için idgam kuralı uygulanır. Tenvinin okunuşunda yer alan "n" sesi, و harfine katılır ve şeddeli okunur.

Örnek

ی

Okunuşu	Yazılışı
مَیْ یُرِدْ ← مِیْرِدْ	مَنْ یُرِدْ İdgam harfi Sakin nun

Örnekte sakin nundan sonra idgam mealgunne harflerinden olan ی geldiği için sakin nun, ی harfine katılır. Bu durumda ی harfi şeddeli okunur.

Okunuşu	Yazılışı
قَبْضَنْ یَسِیرًا ← قَبْضَیْ یَسِیرًا ← قَبْضِیَّ یَسِیرًا	قَبْضًا یَسِیرًا İdgam harfi Tenvin

Örnekte tenvinden sonra idgam mealgunne harflerinden olan ی geldiği için idgam kuralı uygulanır. Tenvinin okunuşunda yer alan "n" sesi, ی harfine katılır ve şeddeli okunur.

İdgam mealgunne kuralında sakin nun ile idgam harfi ayrı kelimelerde yer almalıdır. Aynı kelimede sakin nundan sonra idgam harfi gelirse idgam yapılmaz. Sakin nun açıkça okunur ve idgam harfine katılarak okunmaz.¹⁴ Bu kurala göre Kur'an-ı Kerim'de yer alan şu kelimelerde idgam mealgunne kuralı uygulanmaz:¹⁵

Aynı kelimede yer alan idgam harfi Sakin nun
الدُّنْيَا

Aynı kelimede yer alan idgam harfi Sakin nun
بُنْيَانٌ

Aynı kelimede yer alan idgam harfi Sakin nun
صِنُونِ

Aynı kelimede yer alan idgam harfi Sakin nun
قِنُونِ

1. Etkinlik

30 dk.

Adı İdgam Mealgunne Kuralını Uyguluyorum**Amaç** Tenvin ve sakin nunun hâllerini belirleyebilme**Yönerge:** Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- 1. Adım:** Aşağıdaki tabloda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.
- 2. Adım:** Dinlediğiniz bu ifadeleri birlikte seslendiriniz.
- 3. Adım:** Öğretmeninizin tablodan seçtiği ifadelerdeki idgam mealgunne harfini belirleyiniz ve bu kuralın nasıl oluştuğunu söyleyiniz.
- 4. Adım:** Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu ifadeleri tekrar okuyunuz.

Karekoddan yararlanarak ifadelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

مِنْ مَّاءٍ

مِنْ وَرَثَةٍ

مِنْ نَخِيلٍ

أَحَدٍ مِنْهُمْ

مَنْ يَتَّبِعُ

صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

رَجُلٌ يَسْعَى

مَنْ يَشَاءُ

عَنْ وَلَدِهِ

مِنْ مُوصٍ

أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ

حِسَابًا يَسِيرًا

فَرِيقًا مِنْهُمْ

أُمَّةً وَسَطًا

عَهْدًا نَبَذَهُ

عَدُوٌّ مُبِينٌ

وَلِكُلِّ وِجْهَةٍ

قَرِيَّةٍ نَذِيرًا

لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

صِدِّيقًا نَبِيًّا

حِطَّةً نَغْفِرُ

أَحْيَاءُ وَلَكِنْ

وُجُوهَ يَوْمَئِذٍ

طَلَعُ نَظِيدٍ

إِلَهُ وَاحِدٌ

- 5. Adım:** Bu ifadeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.

.....

.....

.....

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

3.1.2. İdgam Bilagunne

Gunnesiz idgam demektir.¹⁶ Sakin nun ya da tenvinden sonra ر veya ل harfi gelirse **idgam bilagunne** oluşur.¹⁷

İdgam bilagunne kuralı uygulanırken sakin nun veya tenvindeki "n" sesi ر veya ل harfine katılır. Bu şekilde okunurken gunne yapılmaz, ر veya ل harfi şeddeli olarak okunur.¹⁸

İdgam bilagunne, iki kelime arasında meydana gelir. Kur'an-ı Kerim'de aynı kelime içinde sakin nundan hemen sonra ر veya ل harfinin geldiği kelime örneği bulunmaz. Bir kelime tenvin veya sakin nun ile bitip sonraki kelimenin başında idgam bilagunne harfi yer alırsa bu kural uygulanır.

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
ر مِرَّحْمَةٍ ← مِرْ رَحْمَةٍ	İdgam harfi Sakin nun مِنْ رَحْمَةٍ

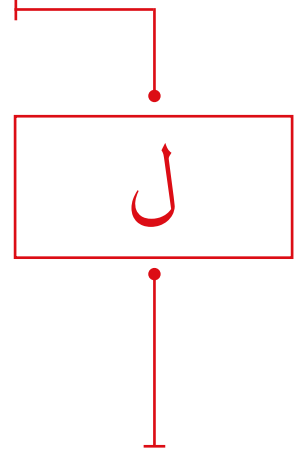
Örnekte sakin nundan sonra idgam bilagunne harflerinden olan ر geldiği için sakin nun, ر harfine katılır. Bu durumda ر harfi şeddeli okunur.

Okunuşu	Yazılışı
تَوَابُّرْ حِيمٌ ← تَوَابُّرْ رَحِيمٌ ← تَوَابُّنْ رَحِيمٌ	İdgam harfi Tenvin تَوَابُّ رَحِيمٌ

Örnekte tenvinden sonra idgam bilagunne harflerinden olan ر geldiği için idgam kuralı uygulanır. Tenvinin okunuşunda yer alan "n" sesi, ر harfine katılır ve şeddeli okunur.

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
مِلَّ بْنَ	مِلَّ بْنَ
مِلَّ بْنَ	مِلَّ بْنَ

Örnekte sakin nundan sonra idgam bilagunne harflerinden olan ل geldiği için sakin nun, ل harfine katılır. Bu durumda ل harfi şeddeli okunur.

Okunuşu	Yazılışı
قَلِيلٌ لِّیُصْبِحَنَّ	قَلِيلٌ لِّیُصْبِحَنَّ
قَلِيلٌ لِّیُصْبِحَنَّ	قَلِيلٌ لِّیُصْبِحَنَّ

Örnekte tenvinden sonra idgam bilagunne harflerinden olan ل geldiği için idgam kuralı uygulanır. Tenvinin okunuşunda yer alan "n" sesi, ل harfine katılır ve şeddeli okunur.

ا	ب	ت	ث	ج	ح	خ
د	ذ	ر	ز	س	ش	ص
ض	ط	ظ	ع	غ	غ	ق
ك	ل	م	ن	و	ه	ی

Karekoddan yararlanarak idgamlar ile ilgili daha fazla e-çeriğe ulaşabilirsiniz.

Bilgi Görseli 3.1: İdgam bilagunne harflerinin kırmızı, idgam mealgunne harflerinin yeşil renkle gösterildiği harfler tablosu

2. Etkinlik

30 dk.

Adı	İdgam Bilagunne Kuralını Uyguluyorum
Amaç	Tenvin ve sakin nunun hâllerini açıklayabilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- 1. Adım:** Aşağıdaki tabloda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.
- 2. Adım:** Dinlediğiniz bu ifadeleri birlikte seslendiriniz.
- 3. Adım:** Öğretmeninizin tablodan seçtiği ifadelerdeki idgam bilagunne harfini belirleyiniz ve bu kuralın nasıl oluştuğunu söyleyiniz.
- 4. Adım:** Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu ifadeleri tekrar okuyunuz.

Karekoddan yararlanarak ifadelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

أَنْ رَأَهُ

لَايَةً لِمَنْ

مِنْ رِزْقٍ

مِنْ رَسُولٍ

مِنْ لَدُنْ

وَلَئِنْ رُجِعْتُ

وَأَنْ لَيْسَ

مِنْ لَيْنَةٍ

مِنْ رَبِّهِمْ

مَنْ لَسْتُمْ

جَمِيعٌ لَدَيْنَا

عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ

غَفُورٌ رَحِيمٌ

خَيْرٌ لَهُ

إِنْ لَبِثْتُمْ

هُدًى لِلنَّاسِ

شِهَابًا رَصَدًا

ثَمَرَةٍ رِزْقًا

فَسَلَامٌ لَكَ

وَأَيُّهُ لَهُمْ

حُبًّا لِلَّهِ

رَبِّ رَحِيمٍ

لَرُؤُوفٌ رَحِيمٌ

لَايَاتٍ لِقَوْمٍ

أَخَذَةً رَابِيَةً

- 5. Adım:** Bu ifadeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.

.....

.....

.....

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1. Çalışma Yapağı

Aşağıdaki tabloda verilen ayetleri okuyunuz. Bu ayetlerde bulunan idgam türlerini tespit ederek başlıkların altındaki boş alanları örnekte olduğu gibi işaretleyiniz.

İdgam Mealgunne	İdgam Bilagunne	
✓	✓	وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ
		وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ
		الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ
		إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ خَبِيرٌ
		يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَّخْتُومٍ

2. Çalışma Yapağı

Aşağıdaki tabloda verilen ayetlerde bulunan idgam türlerini başlıkların altındaki kutucukları örnekteki gibi işaretleyiniz. İdgam türünün nasıl oluştuğunu ilgili kutucuklara yazınız.

Nasıl Oluşur?	İdgam Türü		Ayetler
	İdgam Mealgunne	İdgam Bilagunne	
Tenvinden sonra ن harfi gelmiştir. Bundan dolayı idgam mealgunne oluşur.	✓		عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ
			فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ
			فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ
			وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boşluklara yazınız.

1. Gunnenin ne olduğunu açıklayınız.

2. Harekeli bir harfin kendisinden sonraki sakin nunla okunuşu ile o harfin tenvinli okunuşu arasındaki benzerlikler nelerdir?

3. İdgam mealgunnenin nasıl oluştuğunu ve uygulandığını açıklayınız.

4. İdgam bilagunne hakkında bilgi veriniz.

5. Aşağıdaki tabloda verilen ifadelerde bulunan idgam mealgunne ve idgam bilagunnenin hangi idgam harfiyle oluştuğunu altlarındaki kutucuğa yazınız.

غَفُورًا رَحِيمًا	مِنْ مِثْلِهِ	إِنْ وَجَدْنَا	وَلَكِنْ لَا
مَنْ يَتَّخِذُ	لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا	شَيْئًا نُكْرًا	فَلَكَ يَسْبَحُونَ
إِمَامٍ مُبِينٍ	مِنْ رَبِّ	ذِكْرُ وَقُرْآنٍ	إِذَا لَفَى

Performans Görevi	
Amaç: Tenvin ve sakin nunun hâllerini sınıflandırabilme	Görev: Yönergede belirtilen işlem adımlarını takip ederek özgün bir sürpriz dosya hazırlayıp sunma
Beceriler • Veri toplama • Sınıflandırma • Yazma	Süre • Hazırlık: 1 hafta • Sınıf İçi: 1 ders saati
Ürün: Sürpriz dosya (kat kat bilgi)	
Puanlama Yöntemi: Dereceli Puanlama Anahtarı ve Öz Değerlendirme Formu	
Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek performans görevini tamamlayınız. 1. İdgam mealgunne ve idgam bilagunne kurallarıyla ilgili sınıflandırma yapmak için "Tenvin", "Sakin Nun", "İdgam Mealgunne" ve "İdgam Bilagunne" ana başlıklarını belirlediğiniz materyale (kâğıt, zarf vb.) yazınız. 2. Ana başlıklarda yer alan konularla ilgili bilgileri ders kitabınızdan ve öğretmeninizin önerdiği güvenilir kaynaklardan ediniz. 3. Her başlık altında yapışkanlı kâğıt, katlanmış kâğıt, zarf gibi materyaller kullanarak kat kat bilgi bölümleri oluşturunuz. 4. Başlıklar altında o konuyla ilgili örnek ifadelere de yer veriniz. 5. Hazırladığınız sürpriz dosyayı öğretmeninize sununuz.	
Değerlendirme Ölçütleri: Yapılan çalışmalar; veri toplama, verileri kaydetme, sınıflandırma, özgünlük ve sunma ölçütlerine uygun olarak hazırlanmalıdır. • Yapılan çalışmalar görsel tasarım açısından açık ve anlaşılır olmalıdır. • Yönergede istenen tüm bilgilere yer verilmelidir. • Hazırlanan dosya sınıf panosunda sergilenmelidir.	
Bu performans görevi aşağıdaki karekodlarda verilen Dereceli Puanlama Anahtarı ve Öz Değerlendirme Formu ile değerlendirilecektir.	

Karekoddan yararlanarak Dereceli Puanlama Anahtarı'na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Öz Değerlendirme Formu'na ulaşabilirsiniz.

3.2. Bakara Suresinin 135-163. Ayetleri

Konuya Başlarken

Kur'an-ı Kerim, inananlar için bir şifa ve rahmet kaynağıdır. Onu okumak, insanın kalbine huzur verir. Aynı zamanda Kur'an, Allah'ın (cc) emirlerini, yasaklarını ve ahlaki değerleri öğreten bir rehberdir. Bu nedenle Kur'an-ı Kerim'i düzenli okumak Müslümanlar için önemli bir sorumluluktur. Onu okurken tecvit kurallarını uygulamaya da gayret etmek gere-

kir. Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okumak kişinin öğrendiklerini tekrar etmesine, azimli ve kararlı olmasına bağlıdır.

Kur'an-ı Kerim'i düzenli okumaya gayret etmenin önemi hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.

3. Etkinlik

① 30+30 dk.

Adı Kur'an-ı Kerim'i Okuyorum

Amaç Bakara suresinin 135-163. ayetlerini yüzünden okuyabilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

- 1. Adım:** Öğretmeninizden veya 102-105. sayfalarda verilen karekodlardan Bakara suresinin 135-163. ayetlerini dinleyiniz.
- 2. Adım:** Bakara suresinin 135-163. ayetlerini euzübesmeleyle yüzünden okuyunuz.
- 3. Adım:** Ayetleri okurken harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz ediniz.
- 4. Adım:** Bu temada öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde tespit ederek açıklayınız.
- 5. Adım:** Öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde uygulayınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

4. Etkinlik

⌚ 30+30 dk.

Adı Arkadaşımı Takip Ediyorum**Amaç** Bakara suresinin 135-163. ayetlerini yüzünden okuyabilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

- 1. Adım:** Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplara ayrılınız.
- 2. Adım:** Grup üyeleri olarak kendi aranızda okuma sırası belirleyiniz.
- 3. Adım:** Bakara suresinin 135-163. ayetlerinden belirlediğiniz bölümleri euzübesmele çekerek ve tecvit kurallarına uygun olarak yüzünden okuyunuz.
- 4. Adım:** Ayetleri okuyan arkadaşlarınızı kitabınızdan takip ediniz.
- 5. Adım:** Okurken hatası olan arkadaşlarınıza hatalarını düzeltmesi için yapıcı ve saygılı ifadelerle yardımcı olunuz.
- 6. Adım:** Grup arkadaşlarınızın her biri için aynı işlem adımlarını gerçekleştiriniz.
- 7. Adım:** Yüzünden okuma sırasındaki sorumluluklarınızı yerine getirmek için kararlı ve sabırlı olmaya gayret ediniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Listesi

Öğrencinin

Tarih: / /

Adı-Soyadı:

Numarası:

Bu Kontrol Listesi, öğrencinin Bakara suresinin 135-163. ayetlerini yüzünden okuması ile ilgili bilgi ve becerilerini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre "Evet" veya "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

Sıra No.	Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Kur'an-ı Kerim'i abdestli okudu.			
2.	Euzübesmeleyi kuralına uygun okudu.			
3.	İdgam mealgunne kuralını usulüne uygun seslendirdi.			
4.	İdgam bilagunne kuralını usulüne uygun seslendirdi.			
5.	Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak yüzünden okudu.			

Öğretmenin Yorumu:

.....

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمُوتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ
وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ
وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ
الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا
إِلَيْهِ رَاغِبُونَ ﴿١٥٦﴾ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾ إِنَّ الصَّافَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ
اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ
بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ
يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَى مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ
لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ ﴿١٥٩﴾
إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا فَأُولَئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ
أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٦١﴾
خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿١٦٢﴾
وَالْهُكْمُ إِلَهُ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٣﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekodan
ulaşabilirsiniz.

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ
 فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤٦﴾ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
 فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٤٧﴾ وَلِكُلِّ وِجْهَةٍ هُوَ مُوَلِّيهَا
 فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا
 إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ
 وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَمَا اللَّهُ
 بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾ وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ
 شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ
 شَطْرَهُ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا
 مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي وَلَئِمَّ نِعْمَتِي عَلَيْكُمْ
 وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٠﴾ كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ
 يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ
 وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿١٥١﴾ فَادْكُرُونِي
 أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٣﴾

Sayfanın
 okunuşuna
 karekoddan
 ulaşabilirsiniz.

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلِيَهُمْ عَن قِبَلَتِهِمُ الَّتِي
كَانُوا عَلَيْهَا قُلٌ **لِّلّٰهِ** الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٤٢﴾ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا
لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ
شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ
يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً
إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى **اللّٰهُ** وَمَا كَانَ **اللّٰهُ** لِيُضَيِّعَ إِيْمَانَكُمْ
إِنَّ **اللّٰهُ** بِالنَّاسِ لَرُؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٣﴾ قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ
فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ
وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ
وَمَا **اللّٰهُ** بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾ وَلَئِنْ أَتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِبَلَتِهِمْ
وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ
مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٥﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
 حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٥﴾ قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ
 وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ
 وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى وَمَا أُوتِيَ
 النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ
 مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾ فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِنْ
 تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ
 الْعَلِيمُ ﴿١٣٧﴾ صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ
 لَهُ عَابِدُونَ ﴿١٣٨﴾ قُلْ اتَّحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ
 وَلَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾
 أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
 وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ
 وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ
 عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾ تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ
 وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekodan
ulaşabilirsiniz.

3.3. Sureleri Tanıyorum: Ankebut Suresi

Konuya Başlarken

Aşağıdaki kutucuklarda verilen sure isimlerini okuyunuz. İsimlerini bildiğiniz surelerin yanında bulunan kutucuğa "✓" işareti koyunuz.

Ankebut ☐Bakara ☐Fatiha ☐Felak ☐Kureyş ☐Neml ☐Yasin ☐Yunus ☐İhlas ☐

Karekoddan yararlanarak Ankebut suresinin 41. ayetinin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Ankebut suresinin 41. ayetiyle ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ
 الْعَنْكَبُوتِ إِتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ
 الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Allah'tan başka varlıkların korumasına sığınanların durumu, örümceğin durumuna benzer: Örümcek, (ağını) kendine bir yuva edinir ama yuvaların en çürüğü de örümceğin yuvasıdır. Keşke bilselerdi!

(Ankebut suresi 41. ayet)

Ankebut suresinin 41. ayetinde sadece Allah'tan (cc) beklenecek yardımı başka varlıklardan beklemenin yanlışlığı vurgulanır. Ayette, Allah'a (cc) ortak koşanların inanıp bağlandıkları varlıkların zayıflığına değinilir.¹⁹ Bu inancın Allah'a (cc) olan güven ve teslimiyeti zedelediği ifade edilir.

5. Etkinlik

30 dk.

Adı Ankebut Suresinin 41. Ayetini Öğreniyorum

Amaç Ankebut suresinin 41. ayetiyle ilgili bilgi toplayabilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- 1. Adım:** Ankebut suresinin 41. ayetiyle ilgili bilgileri hangi kaynaklardan elde edebileceğinizi belirleyiniz.
- 2. Adım:** Bu ayette geçen ankebut kelimesinin anlamını öğretmen rehberliğinde belirlediğiniz kaynaklardan araştırınız.
- 3. Adım:** Araştırmalarınız sonucunda edindiğiniz bilgilerden yararlanarak bu sureye neden Ankebut ismi verildiğine dair çıkarımlar yapınız.
- 4. Adım:** Yaptığınız çıkarımların doğruluğunu öğretmen rehberliğinde kontrol ediniz.
- 5. Adım:** Araştırma sonucunda elde ettiğiniz bilgilerden yararlanarak bir sunum hazırlayınız.
- 6. Adım:** Kullandığınız kaynakları hazırladığınız sunumun sonunda belirtiniz.
- 7. Adım:** Hazırladığınız sunumu sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Ankebut suresinde müşriklerin Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber hakkındaki şüphe ve itirazlarına cevaplar verilir.²⁰ Bu surenin 41. ayetinde ise Mekkeli müşrikler ve onlar gibi yanlış inanışlara sahip insanlara uyarılar yapılır.

Mekkeli müşrikler, Allah'a (cc) doğrudan ulaşmanın mümkün olmadığına inanırlardı. Bu sebeple putları Allah'a (cc) ulaşmanın aracı olarak görürlerdi. Müşrikler, kendilerini Allah'a (cc) yaklaştırdığı için putlara tapıklarını ve atalarının da aynı yolu izlediğini söylerdi. Onların bu inanışlarından Kur'an-ı Kerim'de şöyle bahsedilir: **İyi bilin ki, halis din yalnız Allah'ındır. O'nu bırakıp da başka dostlar edinenler, "Biz onlara sadece, bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz" diyorlar. Şüphesiz Allah, ayrılığa düştükleri şeyler konusunda aralarında hüküm verecektir. Şüphesiz Allah, yalancı ve nankör olanları doğru yola iletmez.**"²¹

müşrik

Allah'a (cc) inandığını söylediği hâlde, O'nun dışındaki bazı güçleri yücelterek Allah'a (cc) eş, ortak ve yardımcıları koştan kimse.

(bk. Serinsu vd., "müşrik", 268)

Ankebut Suresinin 41. Ayetinde Verilen Mesajlar

Allah'ın (cc) varlığı ve birliği

Allah'a (cc) güven, teslimiyet ve bağlılık

Allah'tan (cc) başka ilah edinilen varlıkların güçsüzlüğü

Bilgi Görseli 3.1: Ankebut suresinin 41. ayetinde verilen mesajlar

veli

Birine yardım eden, birisinin işini üzerine alıp yürüten, yönetici. Sığınak, koruyucu.

(bk. Serinsu vd., "veli", 384)

Veli (el Veli)

Yarattığı varlıkların tüm ihtiyaçlarını karşılayan, onları koruyup gözetleyen, seven ve işlerini idare eden anlamında Allah'ın (cc) esmayihüsnasından biri.

(bk. Serinsu vd., "Veli", 384)

Ankebut suresinin 41. ayetinde geçen ankebut kelimesi örümcek anlamına gelir. Ayette örümceğin yuva olarak ördüğü ağın dayanıksız olmasına dikkat çekilir. Allah'tan (cc) başka yardım beklenen tüm varlıklar örümceğin yaptığı ağa benzer. Örümcek ağı tasarımsal olarak estetik görünür fakat yapısal olarak zayıf ve dayanıksızdır. Allah'tan (cc) başka veliler edinmek de böyledir. Bu varlıklar da güçsüz, güvenilmez ve gelip geçicidir. Allah (cc) ise inananların gerçek velisidir. O, velayeti altındakileri korur, gözetir ve sahiplenir.²² Sadece kendine inananlara değil inanmayanlara ve tüm varlıklara karşı merhametli ve bağışlayıcıdır. Tüm insanlara çalıştığının karşılığını verir ve onları çeşitli nimetlerle rızıklandırır. O, kendine güvenenlere doğru yolu gösterir. Gönderdiği peygamberler ve kutsal kitaplarla insanlara rehberlik eder. Bu durum, bir ayette şöyle hatırlatılır: **"Allah, iman edenlerin velisidir, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır..."**²³

Müslümanların Allah'a (cc) duydukları güven ve teslimiyet, onların doğru tercihler yapmasını sağlar. Bu durum insanın kendine olan güvenini artırır. Özgür iradesiyle kararlar almasına imkân tanır. Allah'ı (cc) veli edinenler O'nun koruma ve gözetimi altında yaşadıklarını bilir. O'ndan başka hiçbir ilah tanımadan hayatlarını güven içinde sürdürürler.

3. Çalışma Yaprağı

- Aşağıdaki paragrafı okuyunuz ve soruları cevaplayınız.**

Mehmet, resim yapmayı çok sevdiği hâlde okulda düzenlenen resim yarışmasına katılmaya bir türlü cesaret edemiyordu. Başarısız olması durumunda çevresinin tepkisinden çekindiği için yarışmaya katılmak istemediğini annesine anlattı. Annesi ise ona "Cesaretli ol ve kimsenin etkisinde kalmadan elinden geleni yap oğlum! Doğru olanı yaptığın sürece Allah (cc) sana yardım eder." dedi.

1. Mehmet'in yaşadıklarına benzer bir durumla karşılaştınız mı? Kısaca anlatınız.

2. Mehmet'in yerinde olsaydınız ne yapardınız?

- Çözmekte zorlandığınız bir durumda gösterdiğiniz tutum ve davranış aşağıdakilerden hangisidir? Size uygun olan ifadelerin yanlarında bulunan kutucuğa "✓" koyunuz.**

Allah'a (cc) güvenirim, özgür irademle O'nun rızasına uygun cesur adımlar atarım.

☐

Başkalarının etkisi ve baskısı karşısında sabırlı ve anlayışlı davranmaya çalışırım.

☐

Karar vermekte zorlandığımda Allah'a (cc) dua eder, aileme danışarak doğru yolu ararım.

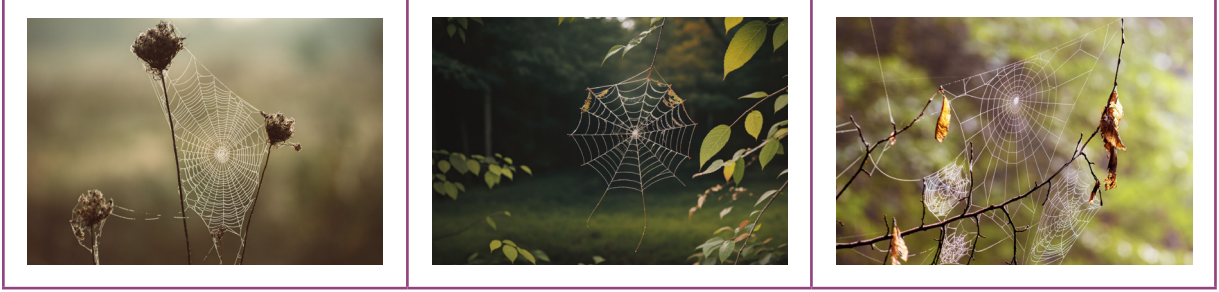
☐

- Yukarıdaki seçeneklerden hangilerini seçtiğinizi gerekçeleriyle açıklayınız.**

Allah'ı (cc) veli edinen insan, hayatını O'nun istediği şekilde yaşamaya çalışmalıdır. Her konuda elinden gelen gayreti gösterip sonucu Allah'a (cc) bırakmalıdır. İbadetlerinde ve davranışlarında yalnızca Allah'ın (cc) rızasını gözetmelidir. Her zaman Allah'a (cc) dua etmeli ve Kur'an-ı Kerim'in gösterdiği yolu takip etmelidir. Adalet, sevgi, saygı, merhamet, cesaret, doğruluk gibi güzel davranışlar sergilemelidir. Ayrıca yaptığı hata ve günahlar için Allah'tan (cc) bağışlanma dilemeli ve O'nun rahmetine sığınmalıdır.

4. Çalışma Yapağı

Görselleri inceleyiniz ve metni okuyunuz. Görseller ve metinden yararlanarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

Örümcek Ağının Hassas Tasarımı

Örümcekler dünyanın her tarafında bulunan bir hayvandır. Ördükleri ağ, zar gibi ince, dantel gibi zarif ama avları için tehlikelidir. Bakıldığında estetik bir tasarıma sahip olduğu fark edilen örümcek ağının çok farklı şekilleri vardır. Ağ yapacak olan bir örümcek önce yüksek bir yere tırmanır. Ağının ucunu, bulunduğu kısma yapıştırır ve ipek iplik yardımıyla aşağı süzülür. Örümceğin ağ örmei çoğunlukla gece olur ve en fazla altmış dakika alır. Ağlar, genellikle yere dik vaziyettedir. Ağı örmeinin sebebi arı, sinek veya böcek gibi avları yakalamaktır. Her örümcek türünün kendine özgü ağ örme stili vardır. Ancak ağlarda dikkati çeken, geometrik inceliklerin her zaman var olmasıdır. Ağ örme işi örümceklerin doğuştan kazandıkları bir özelliktir. Yavru bir örümcek, daha önce hiç ağ görmemiş olmasına rağmen büyük örümceklere benzer ağlar örebilir.

("Örümcek", 16/138-141)

1. Örümcek ağının tasarımıyla ilgili düşüncelerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

2. Örümcek ağının tasarımı ve yapısı hakkındaki düşüncelerinizden yola çıkarak Ankebut suresi 41. ayetinde verilmek istenen mesajı yazınız.

.....

.....

.....

.....

3. Çevrenizde gördüğünüz doğal tasarımlara örnekler veriniz. Bu tasarımlar hakkındaki düşüncelerinizi sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

5. Çalışma Yaprağı

Allah'ı (cc) veli edinen Müslümanlardan beklenen davranışları örnekte olduğu gibi başlıkların altına yazınız.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki 3-2-1 çıkış kartlarını doldurunuz.

Ankebut suresinin 41. ayetinde müminlerden beklenen üç örnek davranış

3

-
-
-

Ankebut suresinin 41. ayeti ile ilgili öğrendiğim iki kavram

2

-
-

Ankebut suresinin 41. ayeti ile ilgili ilginç bulduğum bir bilgi

1

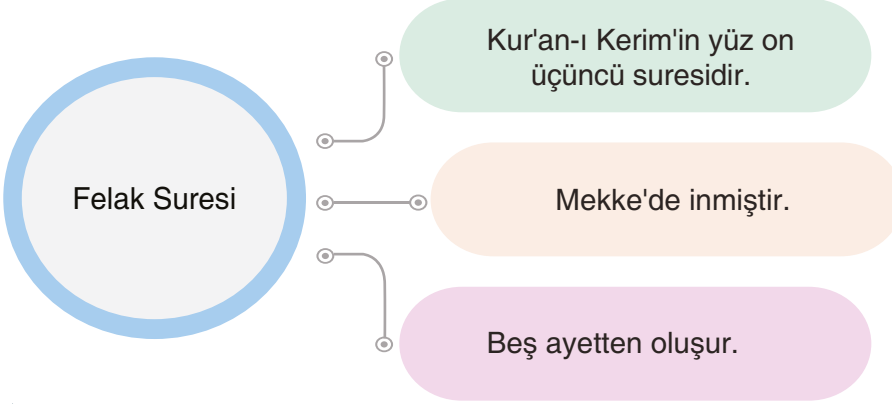
-

3.4. Felak Suresi ve Anlamı

Konuya Başlarken

İnsanların günlük hayatta karşılaşılabileceği tehlikeler neler olabilir? Bu tehlikelerden kendinizi güvende hissetmek için neler yaparsınız? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Bilgi Görseli 3.2: Felak suresinin kimliği

سُورَةُ الْفَلَقِ مَدَنِيَّةٌ
وَهِيَ خَمْسُ آيَاتٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ١ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ٢ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ٣
وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ٤ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ٥

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

De ki: “Sabahın Rabb'ine sığınırım (1); Yarattığı şeylerden gelebilecek kötülüklerden (2); Karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden (3) Düşümlere üfürenlerin şerrinden (4); Bir de kıskandığı vakit kıskanç kişinin şerrinden! (5)

(Felak suresi 1-5. ayetler)

Karekoddan yararlanarak Felak suresinin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Felak suresiyle ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Felak suresi adını sabah anlamına gelen "felak" kelimesinden alır. Terim olarak ise gecenin karanlığını yaran aydınlığı (sabahı) ifade eder.²⁴ Surede yaratılmışların verebileceği zararlardan Allah'a (cc) sığınmanın gereği vurgulanır.

6. Etkinlik

30 dk. **Adı** Felak Suresinin Anlamını Öğreniyorum**Amaç** Felak suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme**Yönerge:** Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.**1. Adım:** Felak suresinin mealini Kur'an-ı Kerim'den veya ders kitabından bularak inceleyiniz.**2. Adım:** Felak suresinde geçen konuları aşağıdaki sorulardan yararlanarak belirleyiniz.

Felak suresinde dikkatinizi çeken kelime veya kavramlar nelerdir?	Yazdığınız kelime ve kavramların ortak noktaları nelerdir?

3. Adım: Felak suresinin ayetlerinin anlamını içeriklerine göre sınıflandırınız. Tablodaki uygun başlığın altındaki boşluğa yazınız.

Allah'a (cc) sığınma emri	Kötülükler	Karanlık ve belirsizlikler	Sihir-büyü	Kıskançlık

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.**şer**

Kötü, fena, bela gibi anlamlara gelir.

(bk. Serinsu vd., "şer", 340)

Yaratılmış her varlığın kendine özgü görevi vardır. Bu varlıklar görünen ve görünmeyen birçok şerri de içinde barındırır. Zalimlik, düşmanlık, cahillik, kin, öfke, ümitsizlik gibi her türlü şerden Yüce Allah'a sığınmak gerekir.²⁵ Çünkü Müslümanlar kudretin sadece Allah'a (cc) ait olduğuna inanır ve O'nun korumasına ihtiyaç duyarlar. Böylece korku yerine güven ve teslimiyet içerisinde bir yaşam sürmeleri mümkün olur.

Felak Suresinde Şerrinden Korunmak İçin Allah'a (cc) Sığınılan Durumlar

Yaratılmışların şerri

Karanlık çöktüğünde gecenin şerri

Düğümlere üfleyen büyücülerin şerri

Haset ettiği zaman hasetçinin şerri

Bilgi Görseli 3.3: Felak suresinde şerlerinden korunmak için Allah'a (cc) sığınılan durumlar

Surenin sonunda Allah (cc) haset eden insanların şerrinden kendisine sığınılmasını emreder. **Haset**, kıskançlık ve çekememezlik anlamına gelir. Bu, başkasının elinde bulunan maddi ve manevi imkânların kendisine verilmesi ve kıskanılan kişinin bu imkânları kaybetmesini istemektir.²⁶ İslam, hasedi çirkin bir davranış olarak kabul eder. Haset etmeyi müşriklerin ve münafıkların ahlaki niteliklerinden biri olarak görür. Müminlere de hasetten uzak durmalarını emreder.²⁷

Hz. Muhammed (sav) imanın insana kazandırdığı ahlaki değerlere vurgu yaparak hasetten sakınmayı teşvik eder. O, müminin kalbinde hasetle iman aynı anda bulunamayacağını belirtir. Hasedin sadece imanı değil amelleri de zayıflattığıyla ilgili bir hadis-işerifte şöyle buyrulur: "*Hasetten sakının. Çünkü ateşin odunu yakıp tükettiği gibi haset de iyi amelleri yakar, bitirir.*"²⁸

Haset, başkalarının sahip olduğu bilgi, zenginlik, sağlık, güzellik gibi nimetlerden rahatsız olmakla kendisini gösterir. Dünya nimetlerine aşırı düşkünlük haset duygusunu körükler; hırs, kin, öfke gibi kötü duyguların çoğalmasına neden olur. Bir insanın başkasının kötülüğünü istemesi her şeyden önce kendisine zarar verir. Sürekli kıyaslama ve kıskançlık kişiyi mutsuzluğa iter. İnsanların uyum içinde yaşamalarını engelleyen kötü duyguları besler. Hz. Peygamber, bu kötü duygulara kapılan kimseye tövbe etmesini ve kendisine verilen nimetleri düşünüp şükretmesini tavsiye eder.²⁹ Şükretmek, insanın kendine ve davranışlarına odaklanarak hasetten kurtulmasına yardımcı olur. Böylece bireyler hem kendilerini huzurlu hissederler hem de tüm canlılarla uyum içinde yaşarlar. Ayrıca çevresini güzelleştirmek ve korumak için çaba gösterirler. Böyle kimseler kendisi için istemediği davranışları başkalarına yapmamaya da özen gösterirler. Bu konuyla ilgili Sevgili Peygamberimiz "*Sizden biriniz kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe iman etmiş olmaz.*"³⁰ demiştir.

Felak suresi; namazlarda okunmasının yanında gece yatmadan önce, hastalık, korku gibi durumlarda dua niyetiyle de okunur (Görsel 3.1).

"Hz. Peygamber rahatsızlık anında ve gece yatağına gireceği sırada İhlas, Felak ve Nâs surelerini okuyup avuçlarına üfler ve elleriyle bütün vücudunu sıvazlardı."

(Buhari, Fezailül-Kur'an, 14)

Görsel 3.1: Felak suresi dua olarak da okunan koruyucu bir suredir.

7. Etkinlik

10 dk.

Adı Felak Suresinin Anlamını Öğreniyorum

Amaç Felak suresiyle ilgili yaptığı çıkarımlara durumlarda yer verebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

1. Adım: Felak suresiyle ilgili çıkarımlarınızı noktalı alana yazınız.

.....

.....

2. Adım: Felak suresinin ne zaman ve hangi durumlarda okunduğunu açıklayınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

8. Etkinlik

30+30 dk.

Adı	Felak Suresini Ezberleyelim
Amaç	Felak suresini tilavet edebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

- 1. Adım:** Felak suresinin okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek karekoddan dinleyiniz.
- 2. Adım:** Dinlediğiniz okuyuşta harflerin telaffuz özelliklerini belirleyiniz ve sureyi koro hâlinde tekrar ediniz.
- 3. Adım:** Felak suresini harflerin mahreçlerine göre telaffuz etmeye özen göstererek yüzünden okuyunuz. Okumaya başlamadan önce euzübesmele çekmeyi unutmayınız.

Karekoddan yararlanarak Felak suresinin ezberlenmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Ezberleme Yöntemi	Arapça Okunuşu
Euzübesmele çekilir.	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
1. ayet ezberlenir.	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ١
2. ayet ezberlenir.	مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ٢
1 ve 2. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ١ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ٢
3. ayet ezberlenir.	وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ٣
1, 2 ve 3. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ١ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ٢ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ٣
4. ayet ezberlenir.	وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ٤

1, 2, 3 ve 4. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝^۱ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝^۲ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝^۳ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝^۴
5. ayet ezberlenir.	وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝^۵
1, 2, 3, 4 ve 5. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝^۱ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝^۲ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝^۳ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝^۴ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝^۵

4. Adım: Felak suresinde yer alan tecvit kurallarını tespit ederek açıklayınız.

5. Adım: Tablodaki yöntemi öğretmen rehberliğinde uygulayarak Felak suresini ezberleyiniz.

6. Adım: Felak suresini tecvit kurallarına uygun olarak sınıfta öğretmeninize ezbere okuyunuz.

7. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda Felak suresini ezberden tekrar ediniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Gözlem Formu'nu doldurunuz.

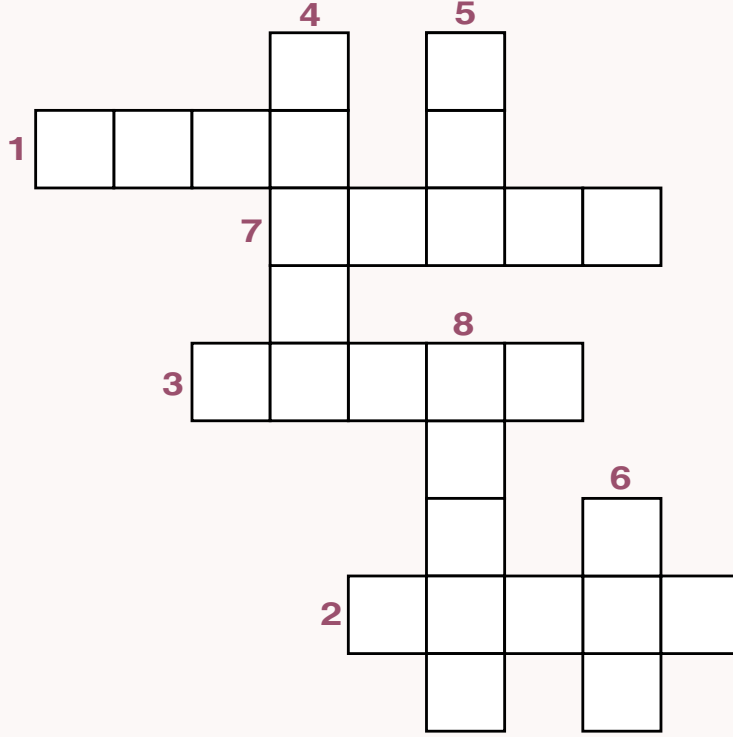
Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki bulmacayı çözmek için soruları okuyunuz. Cevapları soru numarası belirtilen kutucuklara yazınız.

Soldan Sağa

1. Felak suresinde şerrinden Allah'a (cc) sığınılan vakit
2. Kıskançlık, çekememezlik anlamına gelen kavram
3. Sabah aydınlığı anlamına gelen kavram
7. Felak suresi okunduğunda azalan olumsuz duygu

Yukarıdan Aşağı

4. Felak suresinin indiği şehir
5. Kötülük, fena, bela anlamına gelen kelime
6. Felak suresinin ayet sayısı
8. Felak suresinde her türlü şerden kendisine sığınılan varlık

Farklı Kaydet

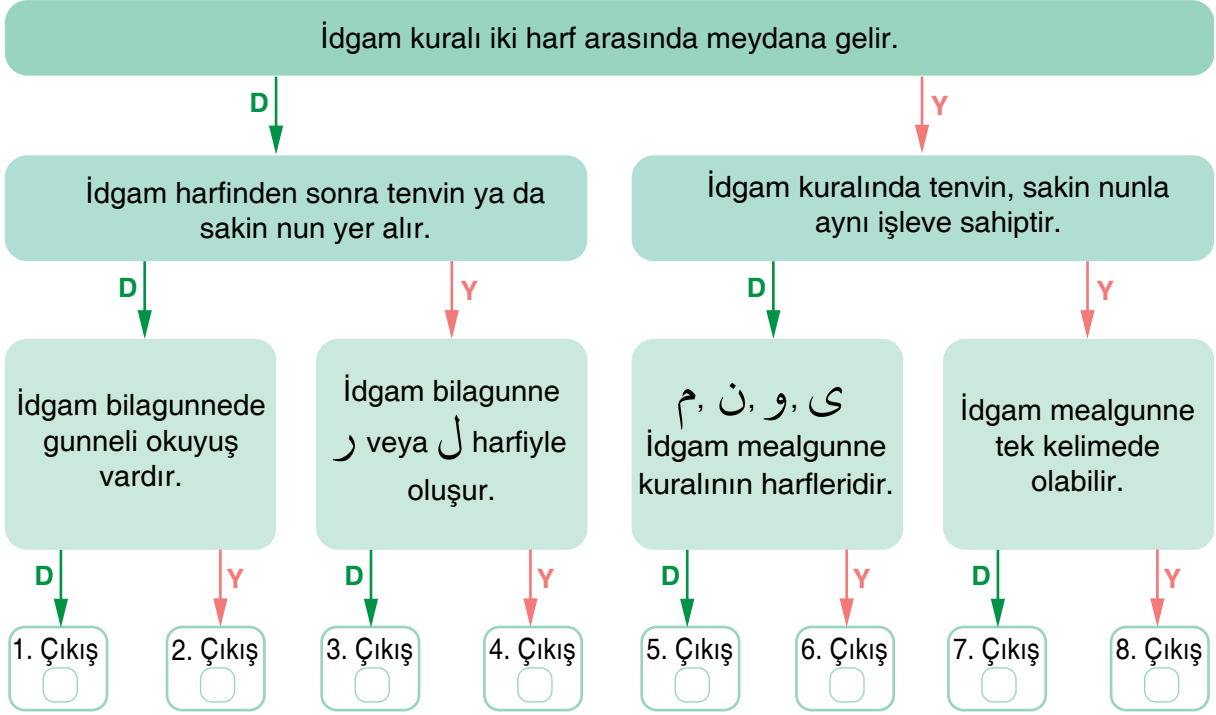

Bu temada öğrendiklerinizi aşağıdaki alana kısaca not edebilirsiniz.

Ölçme ve Değerlendirme

Aşağıda verilen cümlelerin doğruluğunu "D" veya yanlışlığını "Y" belirleyerek yönlendirici okları takip ediniz.

1. İdamlarla ilgili bilgilerden yararlanarak ulaştığınız çıkışı "✓" ile işaretleyiniz.

Felak suresiyle ilgili ifadelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

2.	(.....)	Felak kelimesi gece karanlığı anlamına gelir.
3.	(.....)	Felak suresi sadece korku duyulduğu anlarda okunur.
4.	(.....)	Hız. Peygamber her gece yatmadan önce Felak suresini okurdu.
5.	(.....)	Felak suresinde kıskanç kişinin şerrinden Allah'a (cc) sığınması emredilir.
6.	(.....)	Felak suresinde sabah aydınlığının Rabb'ine sığınması gerektiği vurgulanır.

Tablolarda belirtilen özelliklere uyan ayetlerin yanında bulunan boş kutucuğu "✓" ile işaretleyiniz.

7.	Hem idgam mealgunne hem de idgam bilagunne vardır.		وَحَنَانًا مِّن لَّدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا	A
			وَلَهُمْ عَلَى ذَنْبٍ فَأَخَافُ أَن يَقْتُلُونِ	B
			فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ	C
			أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِّن مَّغْرَمٍ مُّثْقَلُونَ	Ç

İki tane idgam bilagunne vardır.		رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ	D
		كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَ	E
		فَضْلًا مِّن رَّبِّكَ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ	F
		إِلَّا مَن رَّحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ	G

Aşağıda Tevbe suresinin 40. ayetinden cümleler verilmiştir. Bu cümleleri veli sıfatına ilişkin kavramlarla eşleştiriniz.

8.	"Eğer siz ona yardım etmezseniz ona Allah yardım etmiştir."	(.....)	A	Emniyet-güven
9.	"... O, arkadaşına 'Üzülme, Allah bizimle beraberdir.' diyordu. Bunun üzerine Allah ona sükûnet sağlayan emniyetini indirdi."	(.....)	B	Yardım-destek
10.	"... Allah'ın sözü ise zaten yücedir. Çünkü Allah üstündür, hikmet sahibidir."	(.....)	C	Bilgi-hikmet

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

11. Aşağıdaki ifadelerden hangisi hem tenvin hem de sakin nun için geçerlidir?

- A) Kelime ortasında yer alır.
- B) Vakıf hâlinde nun sesi vardır.
- C) Yazıda nun harfi yer alır.
- D) Okuyuşta nun harfinin sesi vardır.

12. Aşağıdakilerden hangisi idgam mealgunne ile idgam bilagunne kuralı için ortak bir bilgi değildir?

- A) İki kelime arasında oluşur.
- B) Gunneli okuyuş yapılarak okunur.
- C) Tenvin ya da sakin nun yer alır.
- D) Birinci harf sakin, ikincisi harekelidir.

13. Aşağıdaki ifadelerin hangisinde idgam mealgunne kuralı uygulanmaz?

- A) فِي الدُّنْيَا
- C) نَقْصٍ مِنْ
- C) مِنْ وَرَائِهِ
- D) أَنْ يَطَّوَّفَ

14. Aşağıdaki ayetlerin hangisinde yer alan idgam mealgunne diğerlerinden farklı bir harfle oluşmuştur?

- A) فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ
- B) وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ
- C) لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ
- D) وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ

15. I. مَنَّا عِ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيبٍ
 II. تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ
 III. فَرُوحٌ وَرِيحَانٌ وَجَنَّاتٌ نَّعِيمٍ

Bu ayetlerin hangisinde hem idgam mealgunne hem de idgam bilagunne vardır?

- A) I ve II
 B) I ve III
 C) II ve III
 D) I, II ve III

16. Aşağıdaki ayetlerin hangisinde idgam bilagunne vardır?

- A) فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ
 B) أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ
 C) وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَن يَرَىٰ
 D) وَلَا تُطِيعُ كُلَّ حَلَّافٍ مَّهِينٍ

17. Aşağıdaki ayetlerin hangisinde hem idgam mealgunne hem de idgam bilagunne vardır?

- A) وَيُلِّ لِكُلِّ هُمْزَةٍ لُّمَزَةٍ
 B) بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ
 C) يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَّخْتُومٍ
 D) وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُّسْتَطَرٌّ

18.

Karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerri	Kalplere vesvese veren şeytanın şerri
Düğümlere üföenlerin şerri	Kıskandığı vakit kıskanç kişinin şerri

Bu tabloda Felak suresine ait olmayan ayet beyaza boyandığında oluşan tablonun yeni görünümü aşağıdakilerden hangisidir?

A)

B)

C)

D)

19. Sema, iş yerinde yeni hazırladığı projeyi patronuna sunmak için bir toplantı düzenler. Toplantıya iş arkadaşlarını da davet eder. Sema'nın projesini çok beğenen patronu toplantı sonunda Sema'nın terfi aldığını açıklar. Tüm arkadaşları Sema'yı tebrik ederek onun sevincine ortak olur.

Bu parçaya göre Sema'nın arkadaşlarının duygu ve davranışları Felak suresindeki hangi kavramla zıt bir anlam oluşturur?

- A) Felak B) Haset C) Kibir D) Tövbe

20. I. Allah'a (cc) ortak koşar.

II. Allah'a (cc) yeterince güvenmez.

III. Allah'ın (cc) gücünü inkâr eder.

Bu yargılardan hangileri Allah'tan (cc) başka varlıkların korumasına sığınanların durumuyla ilgilidir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

21. Allah'ı (cc) veli edinmek, karşılaşılan zorlukları çözmek için gayret edip sonucu Allah'a (cc) havale etmektir. Ayrıca her şeyin en iyisinin gerçekleşeceğine inanmaktır.

Bu cümlede asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Allah'a (cc) güven ve teslimiyetle bağlı olmak
- B) Hiçbir şey yapmadan her şeyi Allah'a (cc) havale etmek
- C) Sadece zor zamanlarda Allah'ı (cc) veli edinmek
- D) Zorluklar ve belirsizlikler karşısında gayretli olmak

22. "Onlar Allah'tan başka veliler edindiler öyle mi? Hâlbuki asıl dost ve koruyucu Allah'tır..."
(Şûra suresi 9. ayet)

Bu ayetin manasını yansıtan seçenek aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan için gerçek yardım ve koruma Allah'tan (cc) gelir.
- B) Dünyada güvenilen hiç kimse kişiyi yarı yolda bırakmaz.
- C) Allah'tan (cc) başka dost edinenler toplumda saygın yerlere gelirler.
- D) Allah'tan (cc) başka güvenilen varlıklar üstün niteliklere sahiptir.

Aşağıdaki açık uçlu soruların cevabını noktalı yerlere yazınız.

23. Ankebut suresinin 41. ayetindeki örümcek ağı benzetmesinin Allah'a (cc) iman ile ilgili verdiği mesajları açıklayınız.

.....

.....

.....

24. Hasedin, bir insanın hayatında nelere yol açabileceğini açıklayınız.

.....

.....

.....

Karekoddan yararlanarak tema ile ilgili daha fazla soruya ulaşabilirsiniz.

Sonnot

- ¹ bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*, 45.
- ² bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerîm'in Tecvîdi*, 85.
- ³ bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 78.
- ⁴ bk. Temel, *Kırâat ve Tecvîd İstilahları*, 111.
- ⁵ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 79.
- ⁶ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerîm'in Tecvîdi*, 59.
- ⁷ bk. Temel, *Kırâat ve Tecvîd İstilahları*, 68.
- ⁸ bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 53.
- ⁹ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 86.
- ¹⁰ bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*, 45-48.
- ¹¹ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 87.
- ¹² bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*, 49.
- ¹³ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 86-87.
- ¹⁴ bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 92-93.
- ¹⁵ bk. Tetik, *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, 33.
- ¹⁶ bk. Karakılıç, *Tecvid İlmi*, 93.
- ¹⁷ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 88.
- ¹⁸ bk. Tuğral, *Ana Hatlarıyla Kur'ân Tecvîdi*, 50.
- ¹⁹ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 4/270.
- ²⁰ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 4/252.
- ²¹ Zümer suresi 3. ayet.
- ²² bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 1/104.
- ²³ Bakara suresi 257. ayet.
- ²⁴ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/719-720.
- ²⁵ bk. "Felak suresi", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 90-91.
- ²⁶ bk. Çağrı, "Haset".
- ²⁷ bk. "Haset", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 124.
- ²⁸ Ebu Davud, "Edep", 44.
- ²⁹ bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslam*, 3/577.
- ³⁰ bk. Buhari, "İman", 7.

4. TEMA

KUR'AN-I KERİM'İ OKUYORUM

- 4.1. Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri: İzhar, İhfa ve İklap
- 4.2. Yasin Suresi
- 4.3. Peygamber Duaları: Enbiya Suresinin 87. Ayeti
- 4.4. Nâs Suresi ve Anlamı

► Anahtar Kavramlar

- ihfa
- iklap
- izhar
- ilah
- Melik
- Rab

► Bu temada sizlerden

- tenvin ve sakin nunun hâllerini sınıflandırabilmeniz,
- Yasin suresini yüzünden okuyabilmeniz,
- Enbiya suresi 87. ayetinde Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilmeniz,
- Nâs suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilmeniz,
- Nâs suresini tilavet edebilmeniz

beklenmektedir.

Tema Dosyası

Tema Sunusu

Temaya Başlarken

Cezim, üzerinde bulunduğu harf ile öncesindeki harekeli harfi birbirine bağlayarak seslendirmeye yarar. Cezim bulunan ن harfi (sakin nun) ve tenvin, idgam mealgunne ile idgam bilagunnenin oluşmasını sağlar. Ayrıca izhar, ihfa ve iklap kurallarının oluşmasında da etkilidir.

Sakin nun ile tenvinin yazılışları farklı olmasına rağmen aynı sesi vermesinin sebebi hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediniz.

*"Her insan hata eder. Hata işleyenlerin en hayırlıları tövbe edenlerdir."*¹

Hz. Muhammed'in (sav) bu sözü hakkındaki düşüncelerinizi Hz. Yunus'un kıssasından yararlanarak ifade ediniz.

4.1.

Tenvin ve Sakin Nunun Hâlleri: İzhar, İhfa ve İklap

Konuya Başlarken

Aşağıdaki tabloda yazılışları farklı olmasına rağmen son sesleri birbirine benzeyen kelime çiftleri verilmiştir.

فَلَكٌ	يَكُنْ
يَوْمًا	لِمَنْ
نَفْسٍ	أَحْسَنَ

Her iki gruptaki kelimeleri yüksek sesle okuduğunuzda kelime sonlarında duyduğunuz ortak ses hangi harfe aittir?

Eşleştirilen kelimelerde kırmızı renkli kısımların aynı şekilde seslendirilmesinin nedenini açıklayınız.

Tenvin veya sakin nundan sonra herhangi bir harf geldiğinde orada tecvit kuralı oluşur. Bu kurallar idgam mealgunne, idgam bilagunne, izhar, ihfa ve iklap'tır.²

4.1.1. İzhar

İzhar kelimesi sözlükte bir şeyi açıklamak, açıktan okumak, iki harfin arasını ayırmak anlamlarına gelir.³ Tecvit ilminde ise harfi mahreciyle açıkça okumak demektir.⁴ Tenvin ya da sakin nundan sonra izhar harflerinden biri gelirse izhar oluşur. İzhar harfleri şunlardır:⁵

ه	غ	ع	خ	ح	ا
---	---	---	---	---	---

İzhar harfleri Allah'ın (cc) güzel isimlerinden olan şu isimlerin ilk harfleridir.⁶

اللَّهُ، حَيٌّ، خَالِقٌ، عَزَّ، غَنِيٌّ، هَادِيٌّ

İzhar harflerinin mahreci (çıkış yeri) boğaz bölgesidir.⁷

İzhar kuralında sakin nun ve tenvinde bulunan ن harfi, gizlenmeden ve herhangi bir idgam yapılmadan açıkça okunur.⁸ Tenvin ya da sakin nundan hemen sonra izhar harflerinden biri geldiğinde ن harfinin açıkça okunmasının hükmü vaciptir.⁹

Örnek

Bu örnekteki مَنْ kelimesinde sakin nun vardır. İkinci kelime izhar harfi olan ع ile başlar. Burada sakin nundan sonra izhar harfi geldiği için izhar uygulanır. İzhar kuralında sakin nunda yer alan "n" sesi açıkça okunur.

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
İzhar harfi Sakin nun وَلَيَالٍ عَشْرٍ	İzhar harfi Tenvin وَلَيَالٍ عَشْرٍ

Yazılışı verilen örnekte iki esreden sonraki kelimenin başında izhar harflerinden olan ع vardır. Dolayısıyla tenvinden sonra izhar harfi geldiği için izhar uygulanır ve sakin nun açıkça okunur.

İzhar iki kelime arasında oluşabileceği gibi tek kelimede de meydana gelebilir. Bir kelimede sakin nundan sonra izhar harfi bulunursa izhar kuralı uygulanır.

Örnek

Sakin nundan sonra izhar harflerinden ع geldiği için izhar oluşur. Bu kelimede sakin nun açıkça okunduktan sonra ع harfi telaffuz edilir.

Sakin nun ve tenvinle oluşan izhar kuralıyla ilgili örnekler harflerine göre aşağıda verilmiştir:

izhar harfi Tenvin
مِلْحٌ أَجَاجٌ

izhar harfi Sakin nun
أَنْ أَزِيدَ

izhar harfi Sakin nun
مِنْ أَيْاتٍ

ا

izhar harfi Tenvin
رِزْقًا حَسَنًا

izhar harfi Sakin nun
مَنْ حَمَلَ

izhar harfi Sakin nun
يَنْحِتُونَ

ح

izhar harfi Tenvin
كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ

izhar harfi Sakin nun
مَنْ خَطِفَ

izhar harfi Sakin nun
وَالْمُنْخِنِقَةُ

خ

izhar harfi Tenvin
خَلْقٍ عَلِيمٍ

izhar harfi Sakin nun
مِنْ عَيْنٍ

izhar harfi Sakin nun
صَنَعَةٍ

ع

izhar harfi Tenvin
مَاءٍ غَدَقًا

izhar harfi Sakin nun
مِنْ غَيْرٍ

izhar harfi Sakin nun
فَسَيُغْضُوبُونَ

غ

izhar harfi Tenvin
فَرِيقًا هَدَى

izhar harfi Sakin nun
مَنْ هَاجَرَ

izhar harfi Sakin nun
مِنْهُ

ه

1. Etkinlik

30 dk.

Adı İzhar Kuralını Uyguluyorum

Amaç İzhar kuralını fark edebilme ve doğru seslendirebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- 1. Adım:** Aşağıdaki tabloda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.
- 2. Adım:** Dinlediğiniz bu ifadeleri birlikte seslendiriniz.
- 3. Adım:** Öğretmeninizin tablodan seçtiği ifadelerdeki izhar harfini belirleyiniz ve bu kuralın nasıl oluştuğunu söyleyiniz.
- 4. Adım:** Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu ifadeleri tekrar okuyunuz.

Karekoddan yararlanarak ifadelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

فَسَيُنْغِضُونَ

وَالْمُنْخَنِقَةُ

أَنْعَمْتَ

وَأَنْحَرُ

مِنْهَا

مِنْ خَلْفِهِمْ

فَمَنْ خَافَ

فَمَنْ عَفَى

مَنْ أَحْسَنُ

إِنْ هُوَ

رَفَرَفِ خُضْرٍ

عَلِيمًا حَكِيمًا

سَمِيعٌ عَلِيمٌ

أَمْرٍ حَكِيمٍ

كُلًّا هَدَيْنَا

يَكُنْ غَنِيًّا

لَطِيفٌ خَبِيرٌ

حَلِيمًا غَفُورًا

لِمَنْ حَوْلَهُ

مِنْ آيَةٍ

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ

أَوَّابٌ حَفِيفٌ

شَيْءٌ أَحْصَيْنَاهُ

فَإِنْ عَصَوْكَ

مِنْ غَفُورٍ

- 5. Adım:** Bu ifadeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.

.....

.....

.....

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

4.1.2. İhfa

İhfa kelimesi sözlükte örtmek ve gizlemek anlamlarına gelir.¹⁰ Tenvin ya da sakin nundan sonra ihfa harflerinden biri gelirse ihfa oluşur. İhfa harfleri şunlardır:¹¹

gunne

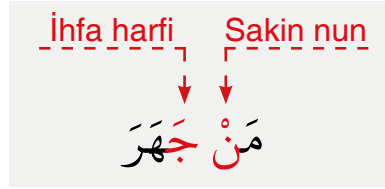
Genizden gelen sese denir. Burundan gelen inleme sesi gibidir. Dil ile üst damak arasında hafif bir boşluk bırakılır. Bu esnada burundan ses çıkarılır ve ن harfi gizlenerek okunur. Gunneli okuyuş Kur'an-ı Kerim tilavetine ahenk katar.

(bk. Sarı, "Gunne", 14/195-196)

İhfanın olduğu yerde sakin nun veya tenvinde bulunan ن harfinin sesi gizlenerek okunur. Bu gizlemeye gunne denir. Gunneli okuyuşta sakin nun veya tenvindeki "n" seslendirilir.¹²

İhfa, sakin nun veya tenvindeki "n" sesi bir buçuk elif miktarı tutularak uygulanır.¹³ Bu kuralda tenvin veya sakin nun açıkça okunmaz. Sadece gunne yapılır.¹⁴ İhfa kuralının uygulanmasının hükmü vaciptir.¹⁵

Örnek

Bu örnekte مَنْ kelimesinin sonunda sakin nun bulunur. Bu harften sonra gelen kelimenin başında ise ihfa harflerinden ج bulunur. Burada ihfa oluştuğu için sakin nunda bulunan "n" sesi gizlenerek (gunne yapılarak) okunur. Gunneyle birlikte bir buçuk elif miktarı tutulduktan sonra ج harfi seslendirilir.

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
İhfa harfi Sakin nun ↓ ↓ مِائَتَيْنِ سِنِينَ	İhfa harfi Tenvin ↓ ↓ مِائَةٌ سِنِينَ

Örnekte tenvinden sonra ihfa harflerinden س geldiği için ihfa oluşur. Tenvindeki "n" sesi gunneyle bir buçuk elif miktarı tutulur ve bundan sonra س harfi okunur.

Sakin nun ve tenvinle oluşan ihfa kuralıyla ilgili örnekler harflerine göre aşağıda verilmiştir:

ihfa harfi Tenvin
جَنَاتٍ تَجْرِي

ihfa harfi Sakin nun
إِنْ تَرَكَ

ihfa harfi Sakin nun
كُنْتُمْ

ت

ihfa harfi Tenvin
شِهَابٍ ثَاقِبٍ

ihfa harfi Sakin nun
مَنْ ثَقُلَتْ

ihfa harfi Sakin nun
أَنْتِ

ث

ihfa harfi Tenvin
أُمَّةٍ جَائِيَةٍ

ihfa harfi Sakin nun
مِنْ جُوعٍ

ihfa harfi Sakin nun
نُجِجَ

ج

ihfa harfi Tenvin
بَعْضِ دَرَجَاتٍ

ihfa harfi Sakin nun
مِنْ دَافِعٍ

ihfa harfi Sakin nun
جُنْدٌ

د

ihfa harfi Tenvin
بَاسِطِ ذِرَاعَيْهِ

ihfa harfi Sakin nun
مِنْ ذَهَبٍ

ihfa harfi Sakin nun
لِيُنْذَرَ

ذ

ihfa harfi Tenvin
نَفْسًا زَكِيَّةً

ihfa harfi Sakin nun
مِنْ زُخْرِفٍ

ihfa harfi Sakin nun
أُنْزِلَ

ز

ihfa harfi Tenvin
قَوْلًا سَدِيدًا

ihfa harfi Sakin nun
أَنْ سَيَكُونُ

ihfa harfi Sakin nun
إِنْسَانُ

س

ihfa harfi Tenvin
بَأْسٍ شَدِيدٍ

ihfa harfi Sakin nun
إِنْ شَاءَ اللَّهُ

ihfa harfi Sakin nun
أَنْشَأَ

ش

ihfa harfi Tenvin
عَمَلًا صَالِحًا

ihfa harfi Sakin nun
مِنْ صَدَقَةٍ

ihfa harfi Sakin nun
وَأَنْصُرْنَا

ص

ihfa harfi Tenvin
مَكَانًا ضَيِّقًا

ihfa harfi Sakin nun
عَنْ ضَيْفٍ

ihfa harfi Sakin nun
مَنْصُودٍ

ض

ihfa harfi Tenvin
 - - - - -
 ↓ ↓
 بَلَدَةٌ طَيِّبَةٌ

ihfa harfi Sakin nun
 - - - - -
 ↓ ↓
 مِنْ طِينٍ

ihfa harfi Sakin nun
 - - - - -
 ↓ ↓
 يَنْطِقُ

ط

ihfa harfi Tenvin
 - - - - -
 ↓ ↓
 لِبَعْضِ ظَهِيرًا

ihfa harfi Sakin nun
 - - - - -
 ↓ ↓
 مِنْ ظَهِيرٍ

ihfa harfi Sakin nun
 - - - - -
 ↓ ↓
 يَنْظُرُ

ظ

ihfa harfi Tenvin
 - - - - -
 ↓ ↓
 عَذَبُ فُرَاتٍ

ihfa harfi Sakin nun
 - - - - -
 ↓ ↓
 مِنْ فَضْلِ

ihfa harfi Sakin nun
 - - - - -
 ↓ ↓
 يُنْفِقُ

ف

ihfa harfi Tenvin
 - - - - -
 ↓ ↓
 سَلَامٌ قَوْلًا

ihfa harfi Sakin nun
 - - - - -
 ↓ ↓
 مِنْ قَبْلِ

ihfa harfi Sakin nun
 - - - - -
 ↓ ↓
 يُنْقَدُونَ

ق

ihfa harfi Tenvin
 - - - - -
 ↓ ↓
 جِبَلًا كَثِيرًا

ihfa harfi Sakin nun
 - - - - -
 ↓ ↓
 مِنْ كُلِّ

ihfa harfi Sakin nun
 - - - - -
 ↓ ↓
 ضَنْكًا

ك

2. Etkinlik

30 dk.

Adı	İhfa Kuralını Uyguluyorum
Amaç	İfadelerdeki İhfa harflerini ayırt edebilme ve ihfayı gunne özelliğine uygun seslendirebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- 1. Adım:** Aşağıdaki tabloda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.
- 2. Adım:** Dinlediğiniz bu ifadeleri birlikte seslendiriniz.
- 3. Adım:** Öğretmeninizin tablodan seçtiği ifadelerdeki ihfa harfini belirleyiniz ve bu kuralın nasıl oluştuğunu söyleyiniz.
- 4. Adım:** Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu ifadeleri tekrar okuyunuz.

Karekoddan yararlanarak ifadelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

يُنْقِذُونَ

أَنْتُمْ

أُنْذِرَ

أَنْزَلَ

جُنْدٌ

بِمَنْ ضَلَّ

مِنْ دُونِهِ

مِنْ جَنَاتٍ

مِنْ شَيْءٍ

إِنْ كَانَتْ

كُتِبَ قِيَمَةٌ

أَجْرٍ كَرِيمٍ

خَيْرٌ ثَوَابًا

بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

غُلَامًا زَكِيًّا

قَوْمٌ طَاغُونَ

بِخَسِ دَرَاهِمَ

عَنْ سَبِيلِهِ

بِعَجَلٍ سَمِينٍ

أَغْلَا لَا فَهَى

مِرَاءً ظَاهِرًا

أَيْنَ ذُكِّرْتُمْ

كُنْ فَيَكُونُ

أَنْ صَبَرْنَا

أَنْفُسِهِمْ

- 5. Adım:** Bu ifadeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.

.....

.....

.....

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

4.1.3. İklap

İklap kelimesi sözlükte çevirmek, döndürmek anlamlarına gelir.¹⁶ Tenvin ya da sakin nundan sonra iklap harfi olan ب gelirse iklap oluşur. Tenvin ya da sakin nunda bulunan "n" sesi م harfinin sesine dönüştürülerek gunneli okunur.¹⁷ İklap kuralında ses genizden çıkarılırken م harfi bir buçuk elif miktarı tutularak okunur.¹⁸ İklabın uygulanmasının hükmü vaciptir.¹⁹

Örnek

Okunuşu	Yazılışı
İklap harfi Sakin mim	İklap harfi Sakin nun
فَامْ بَغَتْ	فَانْ بَغَتْ

Bu örnekte sakin nundan sonra ب harfi gelmiştir. Burada iklap oluştuğu için sakin nun, sakin mim (م) harfine dönüşür. Sakin mim, bir buçuk elif miktarı tutulduktan sonra ب harfi okunur.

Örnek

Okunuşu		Yazılışı
İklap harfi Sakin mim	İklap harfi Sakin nun	İklap harfi Tenvin
دَوْلَتَمْ بَيْنَ	دَوْلَتَنْ بَيْنَ	دَوْلَةٌ بَيْنَ

Bu örneğin ilk kelimesinde bulunan tenvinden sonra diğer kelimenin başında ب harfi vardır. Tenvinden sonra ب harfi geldiği için iklap oluşur. Tenvinde bulunan "n" sesi tam olarak م harfinin sesine dönüştürülür. Burada gunne yapılarak bir buçuk elif miktarı tutulduktan sonra ب harfi okunur.

İklap kuralı hem sakin nun hem de tenvinle iki kelime arasında oluşur. Ayrıca sakin nundan hemen sonra ب harfi aynı kelimedede bulunursa da iklap meydana gelir.

İklap harfi Tenvin	İklap harfi Sakin nun	İklap harfi Sakin nun
فَاتَّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ	مِنْ بَيْنِنَا	بِذَنْبِهِ

Karekoddan yararlanarak İzhar, İhfa ve İklap ile ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

ب

3. Etkinlik

30 dk.

Adı İklap Kuralını Uyguluyorum**Amaç** İfadelerde İklap olan yerleri belirleyebilme ve bunları iklap kurallarına uygun seslendirebilme**Yönerge:** Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.**1. Adım:** Aşağıdaki tabloda verilen ifadelerin okunuşunu öğretmeninizden dinleyiniz.**2. Adım:** Dinlediğiniz bu ifadeleri birlikte seslendiriniz.**3. Adım:** Öğretmeninizin tablodan seçtiği ifadelerde iklap olan yerleri belirleyiniz ve bu kuralın nasıl oluştuğunu söyleyiniz.**4. Adım:** Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda bu ifadeleri tekrar okuyunuz.

Karekoddan yararlanarak ifadelerin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

تُنبِئُ الْأَرْضُ	يَنْبَغِي لَهَا	فِي سُنْبُلِهِ	أَنْبَتْنَا فِيهَا	عَنْ أَنْبَاءِكُمْ
مِنْ بَيْنِ	مَنْ بَعَثْنَا	قَوْمًا بُورًا	زَوْجَ بَهِيحٍ	بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ
تَكُنْ بَيْنَكُمْ	مِنْ بَعْدِهِ	بَغْيًا بَيْنَهُمْ	يَوْمَئِذٍ بَيْنِيهِ	فَاسِقٌ بِنَبَاٍ
ضَلَالٍ بَعِيدٍ	فَمَنْ بَدَّلَهُ	يَا ذَنْ بِهِ	قَائِمًا بِالْقِسْطِ	تَسْرِحُ بِإِحْسَانٍ
أَنْ بُورِكَ	آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ	وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ	أَكُنْ بِدُعَائِكَ	فَامْسَاكُ بِمَعْرُوفٍ

5. Adım: Bu ifadeleri seslendirirken dikkat edilmesi gereken durumları yazınız.

.....

.....

.....

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

1. Çalışma Yaprağı

Aşağıda Al-i İmran suresinin 30-37. ayetleri verilmiştir. Bu ayetleri abdestli olarak, besmele çekerek ve tecvit kurallarına uyarak yüzünden okuyunuz. Ayetlerde izhar, ihfa ve iklabın olduğu yerleri belirleyiniz. Kuralın nasıl oluştuğunu ifade ediniz.

۵۳

الْجُزْءُ الثَّالِثُ

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ
 مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا وَيُحَذِّرُكُمُ
 اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ ٣٠ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ
 فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ ٣١ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
 الْكَافِرِينَ ٣٢ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ
 عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ ٣٣ ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ
 عَلِيمٌ ٣٤ إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي
 مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ٣٥ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا
 قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ وَلَيْسَ
 الذَّكَرُ كَالْأُنْثَىٰ وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا
 مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ٣٦ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ
 وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا
 الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ يَا مَرْيَمُ أَنَّىٰ لَكَ هَذَا قَالَتْ
 هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ٣٧

2. Çalışma Yapağı

Aşağıdaki tabloda verilen ayetlerde ihfa, izhar ve iklap olan yerlerin altını çiziniz ve hangi kuralın oluştuğunu işaretleyiniz.

iklap	ihfa	izhar	
✓	✓	✓	صُمُّ بُكُمْ عُمَىٰ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ
			ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ
			فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُّقْتَدِرٍ
			وَلَهُمْ عَلَىٰ ذَنْبٍ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ
			وَمَا أَمَرْنَا إِلَّا وَاحِدَةً كَلِمَةٍ بِالْبَصَرِ
			وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا
			فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنْثَىٰ
			الْأَسْمَاءُ مُنْقَطِرٌ بِهِ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا
			وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ
			إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَاتَّبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ
			هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ
			ءَالِقَىٰ الذِّكْرِ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَشِرُّ

3. Çalışma Yaprağı

Aşağıdaki tabloda verilen ayetlerde bulunan sakin nunla ilgili tecvit kuralını belirleyiniz. Belirlediğiniz kuralı ilgili başlık altındaki kutucuğu örnekte olduğu gibi işaretleyiniz. Tecvit kuralının nasıl oluştuğunu ilgili kutucuklara örnekteki gibi yazınız.

Nasıl Oluşur?	İklap	İhfa	İzhar	Ayetler
Tenvinden sonra ب harfi geldiği için iklap oluşur. Tenvinin seslendirilmesinde yer alan "n" sesi, "m" sesine dönüştürülür ve gunneli okunur.	✓			كِرَامٍ بَرَرَةٍ
				فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا
				فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًّا
				قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّيْهَا
				وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا
				فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ
				وَمَكْرُوهًا مَكْرًا كُبَّارًا

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki boşluklara yazınız.

1. عَنْهُمْ - فَرِيقًا هَدَى

Yukarıdaki ifadelerde sakın nun ve tenvinle ilgili hangi tecvit kuralı olduğunu tespit ediniz ve bu tecvit kuralının nasıl uygulandığını açıklayınız.

2. İhfa harfleri nelerdir?

3. İhfa, izhar ve iklap kurallarından hangilerinde gunne yapılır?

4. Aşağıdaki tabloda verilen ifadelerdeki tecvit kurallarının ismini örnekteki gibi ifadenin altındaki kutucuğa yazınız.

مَنْ صَلَحَ	مِنْ حَكِيمٍ	فَمَنْ بَدَّلَهُ	ثَمَنًا قَلِيلًا
İhfa			
لِتُنذِرَ	شِقَاقٍ بَعِيدٍ	مِنْ دُونِ	مَنْ أَمَنَ
سُنُبَاتٍ	يَنْعِقُ	شَيْءٌ فَاتَّبَاعُ	قَوْمٌ خَصِمُونَ

Performans Görevi	
Amaç: Tenvin ve sakin nunun hâllerini sınıflandırabilme	Görev: Yönergede belirtilen işlem adımlarını takip ederek bir tecvit çarkı hazırlayıp sunma
Beceriler - Sınıflandırma - İş Birliği - Uyum	Süre - Hazırlık: 1 hafta - Sınıf İçi: 1 ders saati
Ürün: Tecvit çarkı	
Puanlama Yöntemi: Dereceli Puanlama Anahtarı ve Grup Değerlendirme Formu	
Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek performans görevini tamamlayınız. - Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplara ayrılınız ve grup hâlinde çalışınız. - Bir kartonu keserek daire şekli oluşturunuz. - Dairenin merkez kısmından kenarlarına doğru eşit olacak şekilde yirmi iki adet üçgen bölümler çiziniz. - Orta kısımda oluşturulan küçük daireye "Tenvin ve Sakin Nun" başlıklarını yazınız.	

5. Bu örnekte olduğu gibi üçgen bölümlerin her birine sırasıyla şu harfleri yazınız:

ا ب ت ث ج ح خ د ذ ز س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ك ه

6. Hazırladığınız çarkı; dönmesi için civata somun, rulman vb. materyal kullanarak bir karton veya ahşap bloğa tutturunuz.

7. Çarkın döndükten sonra durduğu bölümü belirlemek için işaret yeri belirleyiniz.

8. Grup içinde sırayla çarkı çeviren kişiye tenvin veya sakin nundan sonra işaretli bölümdeki harfin gelmesiyle oluşan tecvit kuralının ismini sorunuz.

9. Hazırladığınız tecvit çarkını öğretmeninize sununuz ve sınıfta sergileyiniz.

Çarkın durduğu yerdeki harfi ve tecvit kuralıyla ilgili gözlemlerinizi bu alana not edebilirsiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

Değerlendirme Ölçütleri: Bu çalışmada ortaya koyduğunuz ürün; veri toplama, verileri kaydetme, sınıflandırma, hedef kitleye uygunluk, özgünlük ve görsel tasarım ölçütlerine göre değerlendirilecektir.

- Yapılan çalışmalar görsel tasarım açısından açık ve anlaşılır olmalıdır.
- Yönergede istenen tüm maddelere yer verilmelidir.
- Hazırlanan tecvit çarkı sınıfta sergilenmelidir.

Bu performans görevi aşağıdaki karekodlarda verilen Dereceli Puanlama Anahtarı ve Öz Değerlendirme Formu ile değerlendirilecektir.

Karekoddan yararlanarak Dereceli Puanlama Anahtarı'na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Öz Değerlendirme Formu'na ulaşabilirsiniz.

4.2. Yasin Suresi

Konuya Başlarken

Yasin, Kur'an-ı Kerim'in otuz altıncı suresidir. Mekke Dönemi'nde inen sure, seksen üç ayettir. İsmi ilk ayetini oluşturan **ی** ve **س** harflerinden alır.²⁰ Sevgili Peygamberimiz "Her şeyin bir kalbi vardır, Kur'an'ın kalbi de Yasin'dir."²¹ sözleri ile bu surenin önemini vurgular.

"Kur'an'ın kalbi" ifadesiyle ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. Etkinlik

⌚ 30+30 dk.

Adı	Yasin Suresini Okuyorum
Amaç	Yasin suresini yüzünden okuyabilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını öğretmen rehberliğinde takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

- Adım:** Öğretmeninizden veya 145-150. sayfalardaki karekodlardan Yasin suresini dinleyiniz.
- Adım:** Yasin suresini euzübesmeyle yüzünden okuyunuz.
- Adım:** Ayetleri okurken harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz ediniz.
- Adım:** Bu temada öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde tespit ederek açıklayınız.
- Adım:** Öğrendiğiniz tecvit kurallarını okuduğunuz ayetlerde uygulayınız.
- Adım:** Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda ayetleri tekrar okuyunuz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

5. Etkinlik

30+30 dk.

Adı Arkadaşımı Takip Ediyorum**Amaç** Yasin suresini yüzünden okuyabilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız. Bu etkinliği gerçekleştirirken abdestli olmaya özen gösteriniz.

- 1. Adım:** Öğretmeninizin rehberliğinde üye sayısı eşit gruplara ayrılınız.
- 2. Adım:** Grup üyeleri olarak kendi aranızda okuma sırası belirleyiniz.
- 3. Adım:** Yasin suresinden belirlediğiniz sayfaları besmele çekerek ve tecvit kurallarına uygun olarak yüzünden okuyunuz.
- 4. Adım:** Ayetleri okuyan arkadaşlarınızı kitabınızdan takip ediniz.
- 5. Adım:** Okurken hatası olan arkadaşlarınıza hatalarını düzeltmesi için yapıcı ve saygılı ifadelerle yardımcı olunuz.
- 6. Adım:** Grup arkadaşlarınızın her biri için aynı işlem adımlarını gerçekleştiriniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Listesi

Öğrencinin

Tarih: / /

Adı-Soyadı:

Numarası:

Bu Kontrol Listesi, öğrencinin Yasin suresini yüzünden okumasına yönelik bilgi ve becerilerini kontrol etmek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencinin bu ölçütleri gerçekleştirme durumuna göre "Evet" veya "Hayır" kutucuğunu işaretleyiniz.

Sıra No.	Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
1.	Euzübesmeleyi kuralına uygun okudu.			
2.	Harfleri mahreçlerine uygun seslendirdi.			
3.	İzhar kuralını usulüne uygun seslendirdi.			
4.	İhfa kuralını usulüne uygun seslendirdi.			
5.	İklap kuralını usulüne uygun seslendirdi.			

Öğretmenin Yorumu:

.....

.....

.....

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا
 مَالِكُونَ ﴿٧١﴾ وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾
 وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبٌ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ
 اللَّهِ إِلَهَةً لَعَلَّهُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٧٤﴾ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ
 جُنْدٌ مُحْضَرُونَ ﴿٧٥﴾ فَلَا يَحْزَنكَ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ
 وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٦﴾ أَوَلَمْ يَرَ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْقَةٍ فَإِذَا هُوَ
 خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٧٧﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي
 الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ
 بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ
 نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ تُوقِدُونَ ﴿٨٠﴾ أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضَ بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾
 إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾
 فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekodan
ulaşabilirsiniz.

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاكِهُونَ ﴿٥٥﴾ هُمْ
 وَازْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكِئُونَ ﴿٥٦﴾ لَهُمْ فِيهَا
 فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدْعُونَ ﴿٥٧﴾ سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ﴿٥٨﴾
 وَامْتَاذُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٩﴾ أَلَمْ أَعْهَدَ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي
 آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٦٠﴾ وَأَنْ
 اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ
 جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي
 كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾ إِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾
 الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ
 بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَى أَعْيُنِهِمْ
 فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ
 عَلَى مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾ وَمَنْ
 نَعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾ وَمَا عَلَّمْنَاهُ
 الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ ﴿٦٩﴾
 لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧٠﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekodan
ulaşabilirsiniz.

وَايَةً لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِّ الْمَشْحُونِ ۖ وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ۚ وَإِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيخَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ ۚ إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ۚ

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۚ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ۚ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ ۚ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْطَعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ ۚ أَنْطَعِمَهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۚ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۚ مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ۚ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ۚ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ۚ قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا ۚ هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ۚ إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ۚ فَالْيَوْمَ لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۚ

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

وَمَا أَنزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا
 كُنَّا مُنْزِلِينَ ۝ ٢٨ إِن كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ
 خَامِدُونَ ۝ ٢٩ يَا حَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ
 إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ۝ ٣٠ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ
 مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ۝ ٣١ وَإِنْ كُلُّ لَمَّا جَمِيعٌ
 لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ۝ ٣٢ وَآيَةٌ لَهُمُ الْأَرْضُ الْمَيِّتَةُ أَحْيَيْنَاهَا
 وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ۝ ٣٣ وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ
 مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ۝ ٣٤ لِيَأْكُلُوا
 مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ۝ ٣٥ سُبْحَانَ
 الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ
 أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ۝ ٣٦ وَآيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ
 النَّهَارَ فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ۝ ٣٧ وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا
 ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۝ ٣٨ وَالْقَمَرَ قَدَرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّى
 عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ۝ ٣٩ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ
 الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ۝ ٤٠ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ۝ ٤١

Sayfanın
okunuşuna
karekoddan
ulaşabilirsiniz.

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿١٣﴾
 إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا
 إِنَّا إِلَيْكُمْ مُّرْسَلُونَ ﴿١٤﴾ قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا
 وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾ قَالُوا
 رَبَّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ
 الْمُبِينُ ﴿١٧﴾ قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ
 وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ
 أَئِنْ ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿١٩﴾ وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا
 الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٠﴾
 اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٢١﴾ وَمَا لِيَ
 لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٢﴾ ءَأَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ
 آلِهَةً إِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِ عَنِّي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا
 وَلَا يُنْقِذُونِ ﴿٢٣﴾ إِنِّي إِذَا لَفِيَ ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٤﴾ إِنِّي أَمِنْتُ
 بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ ﴿٢٥﴾ قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي
 يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٧﴾

Sayfanın
okunuşuna
karekodan
ulaşabilirsiniz.

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهِمَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا ۝٤٥

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَ ۝١ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ۝٢ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝٣ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝٤ تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ۝٥ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ۝٦ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝٧ إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ۝٨ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ۝٩ وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝١٠ إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ۝١١ إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَى وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ ۝١٢

Sayfanın
okunuşuna
karekodan
ulaşabilirsiniz.

4.3. Peygamber Duaları: Hz. Yunus'un Duası

Konuya Başlarken

Peygamberler, Yüce Allah'ın insanlar arasından seçtiği elçilerdir. Onlar da diğer insanlar gibi yer, içer, üzülür veya sevinirler. İnsan olmaları sebebiyle yanılmağa düşebilirler. Böyle durumlarda Allah'a (cc) dua ederek O'ndan af dilerler. Kur'an-ı Kerim'de bu durumu anlatan bazı ayetler vardır.²² Bunlardan biri de Enbiya suresinin 87. ayetinde yer alan Hz. Yunus'un duasıdır.

Hz. Yunus'un yaşadığı pişmanlık sebebiyle Rabb'inden af dilemesi hakkındaki düşüncelerinizi ifade ediniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ

عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

Zünnun'u da hatırla. Hani öfkelenerek (halkından ayrılıp) gitmişti de kendisini asla sıkıştırmayacağımızı sanmıştı. Derken karanlıklar içinde "Senden başka hiçbir ilah yoktur. Seni eksikliklerden uzak tutarım. Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum." diye dua etti.

(Enbiya suresi 87. ayet)

Karekoddan yararlanarak Enbiya suresinin 87. ayetinin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Hz. Yunus'un duasıyla ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Dua kelimesi sözlükte çağırmak, seslenmek, istemek, yalvarmak, yardım talep etmek anlamlarına gelir. Terim olarak ise insanın tüm benliğiyle Allah'a (cc) yönelerek O'ndan istekte bulunması demektir.²³ Dua, insanların Yüce Allah'a seslenmesi ve isteklerini O'na iletmesidir. Verdiği nimetlere karşılık Rabb'ine şükretmesidir (Görsel 4.1). Yüce Rabbimiz, "... **Bana dua edin, duanızı kabul edeyim...**"²⁴ buyurarak inananların kendisine yönelmesine karşılık vereceğini insanlara bildirmiştir.²⁵

Görsel 4.1: Dua, müminin Rabb'ine seslenişidir.

6. Etkinlik

20 dk. **Adı** Enbiya Suresinin 87. Ayetinin Anlamını Öğreniyorum**Amaç** Enbiya suresi 87. ayetinde Kur'an-ı Kerim meallerine başvurabilme**Yönerge:** Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.**1. Adım:** Enbiya suresinin 87. ayetinin anlamını ders kitabından veya Kur'an-ı Kerim mealinden bularak inceleyiniz.**2. Adım:** Enbiya suresinin 87. ayetinde bahsedilen konuları belirleyerek noktalı alana yazınız.

.....

.....

3. Adım: Enbiya suresinin 87. ayetinin anlamını içeriklerine göre sınıflandırınız.

Hiz. Yunus'un öfkeyle kav- minden uzaklaşması	Kavminden ayrıldıktan sonra Hz. Yunus'un yaşadığı olay	Hiz. Yunus'un zor durumday- ken Allah'a (cc) ettiği dua

4. Adım: Yaptığınız çalışmayı kontrol etmesi için öğretmeninize sununuz.**Değerlendirme:** Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Kur'an-ı Kerim'de bulunan bazı ayetler dua özelliği taşır. İnsanlar bu ayetleri okuyarak Allah'tan (cc) yardım ister. Bu ayetlerden biri olan Enbiya suresinin 87. ayetinde Hz. Yunus'un başına gelenler sebebiyle Allah'a (cc) dua ederek O'ndan af dilemesi anlatılmıştır. Yüce Allah'ın izni olmadan kavmini terk eden Hz. Yunus, hatasının farkına varmıştı. Balığın karnındayken "... **Senden başka hiçbir ilah yoktur. Seni eksikliklerden uzak tutarım. Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum...**"²⁶ diyerek buradan kurtulmak için Allah'a (cc) sığınmıştı. Yaşadığı tüm zorluklara rağmen tevhit inancından vazgeçmemişti. Yüce Allah, Hz. Yunus'un duasını kabul ederek hapsediğı balığın karnından onu kurtarmıştı.

Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yunus'tan başka peygamberlerin de dualarına yer verilir. Onlar yaşamlarının her anında Yüce Allah'a dua etmişlerdir. Şeytanın aldatmasıyla hataya düşen Hz. Âdem ve eşi Hz. Havva, büyük bir pişmanlıkla Allah'a (cc) yönelmiş ve "... **Ey rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz, bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz!**"²⁷ diyerek bağışlanma dilemişlerdir.

H. Eyyüb de hastalığından kurtulmak için Rabb'ine sığınmış ve "... Şüphesiz ki ben derde uğradım, sen ise merhametlilerin en merhametlisin..."²⁸ diyerek O'ndan şifa istemiştir. H. Muhammed (sav) ise zorluklara göğüs gererken dayanağının yalnızca Allah (cc) olduğunu şu sözlerle ifade etmiştir: "Bana Allah yeter. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. Ben ancak O'na tevekkül ettim. O, yüce Arşın sahibidir."²⁹

7. Etkinlik

20 dk.

Adı	H. Yunus'un Duasını Anlıyorum
Amaç	Enbiya suresinin 87. ayetiyle ilgili yaptığı çıkarımlara durumlarda yer verebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını öğretmen rehberliğinde takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- 1. Adım:** Enbiya suresinin 87. ayetinde geçen "... Hani öfkelenerek (halkından ayrılıp) gitmişti de kendisini asla sıkıştırmayacağımızı sanmıştı..." ifadesinden yararlanarak "öfke ile hareket etmenin sonuçları" hakkındaki düşüncelerinizi sınıf arkadaşlarınıza anlatınız.
- 2. Adım:** Enbiya suresinin 87. ayetinde geçen "... Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum." ifadesini "yapılan bir yanlıştan duyulan pişmanlık" bağlamında yorumlayınız.
- 3. Adım:** H. Yunus kıssasından yararlanarak Enbiya suresinin 87. ayetinden kendi hayatınız için çıkardığınız ilkeleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Noktası

Aşağıdaki 3-2-1 çıkış kartlarını doldurunuz.

	H. Yunus'un duasından çıkardığınız üç ilke
3	
	H. Yunus'un duasından kendi yaşamınıza aktarabileceğiniz iki mesaj
2	
	H. Yunus'un duası hakkında öğretmeninize sormak istediğiniz bir soru
1	

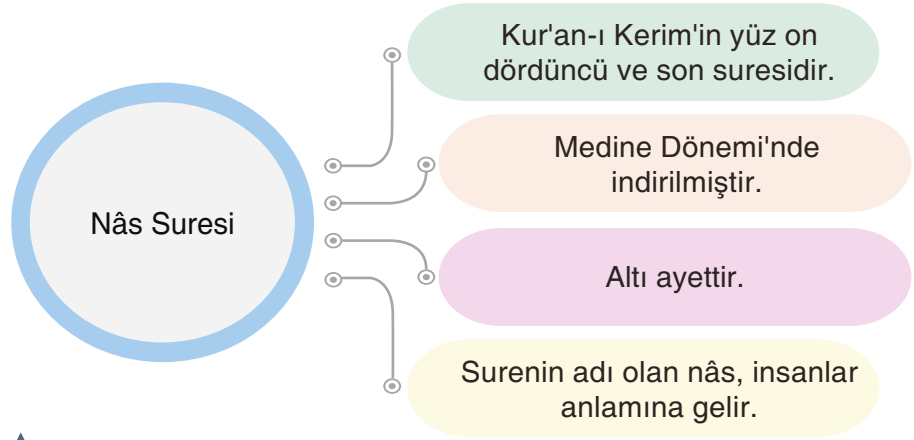
4.4. Nâs Suresi ve Anlamı

Konuya Başlarken

Müslümanlar, yaşamlarındaki sıkıntılar veya tehlikeler karşısında inançlarının bir gereği olarak Allah'a (cc) sığınır. Her şeyin sahibi olan Yüce Allah'ın sonsuz güç ve merhametine yönelirler.

"Allah'a (cc) sığınmak" sözünden ne anlıyorsunuz? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Bilgi Görseli 4.1: Nâs suresinin kimliği

Karekoddan yararlanarak Nâs suresinin seslendirilmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak Nâs suresiyle ilgili daha fazla e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ١ مَلِكِ النَّاسِ ٢ إِلَهِ النَّاسِ ٣
 مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ٤ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ
 النَّاسِ ٥ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ٦

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla

De ki: "Cinlerden ve insanlardan; insanların kalplerine vesvese veren sinsi vesvesecinin kötülüğünden, insanların rabbine, insanların Melik'ine, insanların İlah'ına sığınırım."

(Nâs suresi 1-6. ayetler)

8. Etkinlik

20 dk. **Adı** Nâs Suresinin Anlamını Öğreniyorum**Amaç** Nâs suresinin anlamında Kur'an-ı Kerim mealine başvurabilme**Yönerge:** Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- Adım:** Nâs suresinin anlamını ders kitabından veya Kur'an-ı Kerim mealinden bularak inceleyiniz.
- Adım:** Nâs suresinde bahsedilen konuları noktalı alana yazınız.

.....

.....

.....

.....

- Adım:** Nâs suresinin ayetlerini içeriklerine göre sınıflandırınız.

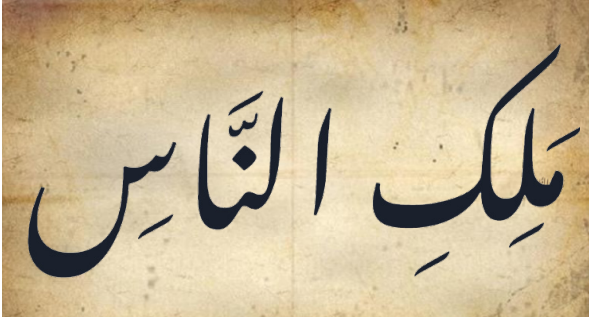
Vesvese verici varlıklar	Allah'ın (cc) isimleri	Olumsuz davranışlar

- Adım:** Yaptığınız çalışmayı kontrol etmesi için öğretmeninize sununuz.

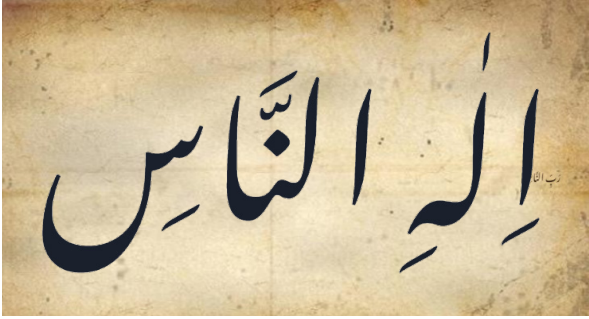
Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

▲ **Görsel 4.2:** Nâs suresinin ilk ayetinde geçen "insanların Rabb'i" ifadesinin hat örneği

▲ **Görsel 4.3:** Nâs suresinin ikinci ayetinde geçen "insanların Melik'i" ifadesinin hat örneği

▲ **Görsel 4.4:** Nâs suresinin üçüncü ayetinde geçen "insanların İlah'ı" ifadesinin hat örneği

Nâs suresinde Yüce Allah'ın insanların Rabb'i, Melik'i ve İlah'ı olduğu vurgulanır. **Rab** kelimesi sözlükte yaratan, olgunlaştıran, besleyip büyüten anlamlarına gelir. Ayrıca Rab, tüm varlıkları gözeten, onlarla ilgili kural koyan ve onların rızkını veren demektir.³⁰ Yüce Allah'ı Rab olarak kabul eden Müslümanlar O'nun emirlerini yerine getirir. Yasakladığı her türlü söz ve davranışlardan uzak durur (Görsel 4.2).

Nâs suresinde geçen **Melik** kelimesi sözlükte her şeyin sahibi, varlıklar üzerinde her türlü hakka sahip olan anlamlarına gelir.³¹ Müslümanlar evrendeki her şeyin sahibinin Allah (cc) olduğuna iman eder. Bu sebeple sahip oldukları nimetlerin birer emanet olduğuna inanırlar. Davranışlarında tevazu sahibi olurlar. Zenginliklerini diğer insanlara karşı bir üstünlük olarak görmezler (Görsel 4.3).

Surede geçen **İlah** kelimesi ise sözlükte tapınılan, yüceliği karşısında hayranlık duyulan, gönülden bağlanılıp sığınılan, duyularla idrak edilemeyen varlık anlamlarına gelir.³² Kur'an-ı Kerim'deki birçok ayette Yüce Allah'ın tek ilah olduğu ve O'ndan başka bir ilahın olmadığı belirtilir.³³ Müslümanlar evrendeki her varlığın tek bir ilah tarafından yaratıldığına inanırlar (Görsel 4.4).

Surede Yüce Allah, insanlara şeytanla ilgili uyarılarda bulunur. Çünkü şeytan, insanları kötülük yapmaya sevk eden bir varlıktır.³⁴

vesvese

Sözlükte şeytanın aldatması, kötü insanların etkisiyle kalbe gelen olumsuz düşünceler anlamlarına gelir.

(bk. "şer", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 340)

Surenin sonunda ise insanları doğru yoldan saptırmaya çalışan insan ve cinlerden bahsedilir. Bunlar, çeşitli vesveseler vererek insanların doğru düşünmelerine engel olurlar. Kötü işleri insanlara güzel göstermeye çalışırlar.³⁵

Her türlü kötülükten Allah'a (cc) sığınmayla başlayan Felak ve Nâs surelerinin ikisine birden Muavvizeteyn ismi verilir.³⁶ Peygamberimiz Felak ve Nâs surelerini her gece yatmadan önce okuyarak Yüce Allah'a sığınmıştır. O, "*İnsanlar bu iki duadan daha faziletli başka bir dua ile Allah'a (cc) sığınmış olmazlar.*"³⁷ diyerek bu surelerin önemini ifade etmiştir.

9. Etkinlik

30 dk. **Adı** Nâs Suresindeki Rab, İlah ve Melik Kavramlarını Öğreniyorum**Amaç** Nâs suresinin meali doğrultusunda konularla ilgili çıkarım yapabilme**Yönerge:** Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- Adım:** Sınıfınızda üye sayısı eşit gruplar oluşturunuz.
- Adım:** Nâs suresinde geçen Rab, Melik ve İlah kavramlarından birini grup olarak seçiniz.
- Adım:** Grubunuzun seçtiği kavramla ilgili araştırma yapınız.
- Adım:** Araştırmanızı yaparken ders kitabınızdan, Kur'an-ı Kerim mealinden veya güvenilir kaynaklardan yararlanınız.
- Adım:** Araştırmanızla ilgili notlarınızı defterinize yazınız.
- Adım:** Araştırma notlarınızı size verilen süre içerisinde sınıf arkadaşlarınıza sununuz.
- Adım:** Sunumunuzun bitiminde arkadaşlarınızın konu ile ilgili sorularını cevaplayınız.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Grup Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

10. Etkinlik

20 dk. **Adı** Nâs Suresini Öğreniyorum**Amaç** Nâs suresiyle ilgili yaptığı çıkarımlara durumlarda yer verebilme**Yönerge:** Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

- Adım:** Nâs suresi günlük hayatta hangi durumlarda okunur? Yazınız.
.....
.....
.....
- Adım:** Nâs suresinde ifade edilen "... insanların kalplerine vesvese veren sinsi vesvesecinin kötülüğünden..." korunmak için neler yapılabileceğini yazınız.
.....
.....
.....

- Adım:** Nâs suresi ile ilgili öğrendiklerinizden yararlanarak surenin anlamını kendi ifadelerinizle yazınız.
.....
.....
.....

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Öz Değerlendirme Formu'nu doldurunuz.

11. Etkinlik

30+30 dk.

Adı	Nâs Suresini Ezberleyelim
Amaç	Nâs suresini tilavet edebilme

Yönerge: Aşağıdaki işlem adımlarını takip ederek etkinliği tamamlayınız.

Karekoddan yararlanarak Nâs suresinin ezberlenmesi ile ilgili e-içeriğe ulaşabilirsiniz.

- 1. Adım:** Nâs suresinin okunuşunu harf, hareke ve işaretlerin telaffuz özelliklerine dikkat ederek karekoddan dinleyiniz.
- 2. Adım:** Nâs suresini harflerin mahreçlerine göre telaffuz etmeye özen göstererek yüzünden okuyunuz. Okumaya başlamadan önce euzübesmele çekmeyi unutmayınız.
- 3. Adım:** Nâs suresinde yer alan tecvit kurallarını tespit ederek açıklayınız.
- 4. Adım:** Nâs suresini sınıfta koro hâlinde tekrar ediniz.
- 5. Adım:** Tablodaki yöntemi öğretmen rehberliğinde uygulayarak Nâs suresini ezberleyiniz.

Ezberleme Yöntemi	Arapça Okunuşu
Besmele çekilir.	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
1. ayet ezberlenir.	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ١
2. ayet ezberlenir.	مَلِكِ النَّاسِ ٢
1 ve 2. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ١ مَلِكِ النَّاسِ ٢
3. ayet ezberlenir.	إِلَهِ النَّاسِ ٣
1, 2 ve 3. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ١ مَلِكِ النَّاسِ ٢ إِلَهِ النَّاسِ ٣
4. ayet ezberlenir.	مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ٤

1, 2, 3 ve 4. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ١ مَلِكِ النَّاسِ ٢ إِلَهِ النَّاسِ ٣ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ٤
5. ayet ezberlenir.	الَّذِي يُوسِّسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ٥
1, 2, 3, 4 ve 5. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ١ مَلِكِ النَّاسِ ٢ إِلَهِ النَّاسِ ٣ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ٤ الَّذِي يُوسِّسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ٥
6. ayet ezberlenir.	مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ٦
1, 2, 3, 4, 5 ve 6. ayetler birleştirilerek ezberlenir.	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ١ مَلِكِ النَّاسِ ٢ إِلَهِ النَّاسِ ٣ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ٤ الَّذِي يُوسِّسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ٥ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ٦

6. Adım: Nâs suresini tecvit kurallarına uygun olarak sınıfta öğretmeninize ezbere okuyunuz.

7. Adım: Öğretmeninizin önerileri doğrultusunda Nâs suresini ezberden tekrar ediniz.

Değerlendirme: Yandaki karekodu kullanarak Gözlem Formu'nu doldurunuz.

Kontrol Noktası

Aşağıda Nâs suresi ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu cümlelerde verilen bilgiler doğru ise "D", yanlış ise "Y" kutucuğunu işaretleyiniz.

			D	Y
1.	Felak suresiyle beraber Muavvizeteyn ismi ile anılır.		☐	☐
2.	Yüce Allah'ın Kureyş Kabilesi'ne verdiği nimetlerden bahsedilir.		☐	☐
3.	Yüce Allah'ın insanların Rabb'i, Melik'i ve İlah'ı olduğu vurgulanır.		☐	☐
4.	Kâbe'yi yıkmaya gelen fil ordusunun başına gelenlere yer verilir.		☐	☐
5.	Vesvese veren varlıklardan Allah'a (cc) sığınılması öğütlenir.		☐	☐
6.	Peygamber Efendimiz'e salatüselam getirilmesi istenir.		☐	☐

Aşağıdaki soruları kutucuklarda yer alan kavramlardan uygun olanlarıyla cevaplayınız.

Dua

Hz. Musa

Hz. Yunus

İnsanlar

Melik

Nâs

Vesvese

7. Nâs suresindeki tüm ayetlerin sonunda geçen kelimenin Türkçe karşılığıdır.

.....

8. İnsanların Yüce Allah'a seslenmesi ve isteklerini O'na iletmesidir.

.....

9. Yarattığı tüm varlıklar üzerinde her türlü hakka sahip olan anlamına gelen Allah'ın (cc) isimlerindendir.

.....

10. Kötü insanların etkisiyle kalbe gelen olumsuz düşünceler anlamına gelen kavramdır.

.....

- 11. Hz. Muhammed'in (sav) yatmadan önce okuduğu surelerden birinin ismidir.

.....

12. "... Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum." diyerek pişmanlığını ifade eden peygamberdir.

.....

Aşağıdaki soruların cevaplarını noktalı yerlere yazınız.

13. Enbiya suresinin 87. ayetinin anlamını kendi ifadelerinizle yazınız.

.....

14. Nâs suresini okumanın Müslümanlara sağladığı faydalar nelerdir? Belirtiniz.

.....

Karekoddan yararlanarak Kontrol Noktası'nın cevap anahtarına ulaşabilirsiniz.

Farklı Kaydet

Bu temada öğrendiklerinizi aşağıdaki alana kısaca not edebilirsiniz.

.....

Ölçme ve Değerlendirme

Aşağıdaki soruları tablodaki kutucuklarda yer alan harfleri kullanarak cevaplayınız. Aynı harfi birden fazla cevap için kullanabilirsiniz.

إِذَا كَرَّهَ خَاسِرَةٌ	G	A	عَنْ ذَنْبِهِ
صُمُّ بُكْمٌ عُمَى	Ğ	B	فَانْبَتْنَا فِيهَا
مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ	H	C	يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ
عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ	I	Ç	كُتِبَ قِيمَةٌ
مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٍ	i	D	ذَنْبٌ فَخَافُ
أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ	J	E	رَسُولٌ آمِينٌ
لَنْسَفَعًا بِالنَّاصِيَةِ	K	F	إِلَّا مِنْ ضَرِيحٍ

1. Hangi ifadelerde izhar vardır?

.....

2. İhfa olan ifadeler hangileridir?

.....

3. İfadelerin hangilerinde iklap vardır?

.....

4. Hem ihfa hem de izhar olan ifadeler hangileridir?

.....

Aşağıdaki tablonun I. sütununda Enbiya suresinin 87. ayeti, II. sütununda bu ayette geçen olaylar verilmiştir. Ayet meallerinin sonundaki kutucuklara ilgili olduğu olaylara ait harfi yazarak ayetlerle olayları eşleştiriniz.

I. Sütun		II. Sütun	
5.	"... Hani öfkelenerek (halkından ayrılıp) gitmişti de kendisini asla sıkıştırmayacağımızı sanmıştı..."	Hiz. Yunus'un Allah'a (cc) dua etmesi	A
6.	"... Derken karanlıklar içinde 'Senden başka hiçbir ilah yoktur. Seni eksikliklerden uzak tutarım...'"	Hiz. Yunus'un pişmanlığını dile getirmesi	B
7.	"... Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum." diye dua etti."	Hiz. Yunus'un halkını terk etmesi	C
		Yüce Allah'ın Hiz. Yunus'a peygamberlik görevini vermesi	Ç

Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise "D", yanlış ise "Y" kutucuğunu işaretleyiniz.

		D	Y
8.	Hiz. Yunus, balığın karnından kurtulmak için Allah'a (cc) dua etmiştir.		
9.	Hiz. Yunus, başına gelenlerden dolayı yaşadığı pişmanlığını "... Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum." diyerek ifade etmiştir.		
10.	Ninova halkı Yüce Allah tarafından peygamber olarak görevlendirilen Hiz. Yunus'u şehirden kovmuştur.		

Aşağıda verilen sözcüklerden uygun olanlarla cümlelerdeki noktalı yerleri tamamlayınız.

İlah

insanlar

Melik

vesvese

- Yüce Allah'a iman etmenin ilk şartı O'nu edinmektir.
- İsmi suredeki her ayetin sonunda yer alan ve anlamına gelen "nâs" kelimesinden alır.
- Nâs suresinde bazı varlıkların insanlara vererek onları doğru yoldan saptırmaya çalıştıkları anlatılır.

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

14. Aşağıdaki ifadelerin hangisinde iklap vardır?

- A) لَقَوْلٌ فَضْلٌ
- B) ذَنْبٌ قُتِلْتُ
- C) سَبْحًا طَوِيلًا
- D) بِأَنْعَامٍ وَبَنِينَ

15. Aşağıdaki ayetlerin hangisinde iki tane ihfa vardır?

- A) وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غِسْلِينَ
- B) وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ
- C) نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا
- D) فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ

16. Tenvin ya da sakin nun bazı tecvit kurallarında gunneli okunur.

Buna göre aşağıdaki kelimelerin hangisi gunneli okunmaz?

- A) تَنْهَرُ
- B) تَنْسَى
- C) لَيُنْبَذَنَّ
- D) مَنْشُورٌ

17. I. Cezimli nun harfine verilen isimdir.
 II. Harekeye sakın nun sesinin eklenmesidir.
 III. Nun harfinin sesinin genizden söylenmesidir.
 IV. Çevirmek, döndürmek anlamlarına gelen kavramdır.

Numaralandırılmış tanımlarda sırasıyla aşağıdakilerden hangileri açıklanmıştır?

	I	II	III	IV
A)	Sükûn	Sakin nun	Tenvin	Gunne
B)	Tenvin	Sükûn	Sakin nun	İzhar
C)	Sakin nun	Tenvin	Gunne	İklap
D)	Tenvin	Sakin nun	Gunne	İhfa

18. I. تَصْلَى نَارًا حَامِيَةً
 II. فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى
 III. فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ
 IV. وَفَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ

Bu ayetlerin hangilerinde izhar kuralı ح harfiyle oluşmuştur?

- A) I ve III
 B) I ve IV
 C) II ve III
 D) II ve IV

19. Zehra sınava çok iyi hazırlanmasına rağmen onun zihninde başarısız olma endişesi vardı. Okula gelince bu endişesini sıra arkadaşıyla paylaştı. Zehra'nın arkadaşıyla konuşmasını duyan öğretmeni ona endişelenmesine gerek olmadığını söyledi. İnsanların Rabb'i, Melik'i ve İlah'ı olan Yüce Allah'a sığınarak onları rahatsız eden vesveselerden kurtulabileceğini belirtti. Öğretmeninin dediklerini yapan Zehra'nın sınavı çok iyi geçti.

Bu metne göre Zehra aşağıdaki surelerden hangisini okumuştur?

- A) Fatiha B) Kureş C) Nâs D) Yasin

20. Hz. Yunus, Allah'ın (cc) emir ve yasaklarını kabul etmeyen kavmini terk etmiştir. Ancak daha sonra pişman olmuş ve dua ederek Rabb'inden af dilemiştir. Yüce Allah, Hz.Yunus'un duasını kabul etmiştir.

Bu metne göre Hz. Yunus ile ilgili aşağıda verilen yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Yaşadığı olumsuz olaylar onun yanlış bir karar almasına sebep olmuştur.
- B) Hatasını fark edince Allah'a (cc) dua ederek O'ndan af dilemiştir.
- C) Kavmini terk etmesinin hatalı bir davranış olduğunu fark etmiştir.
- D) Hatalı davranışları sebebiyle halkı tarafından hapse atılmıştır.

21. Yüce Allah'ın Nâs suresinde geçen isimlerinin açıklamaları aşağıda verilmiştir.

- Tüm varlıkları gözetim altında tutan, onlarla ilgili her türlü kuralı koyan ve bütün varlıkların rızkını verendir.
- Her şeyin sahibi, varlıklar üzerinde her türlü denetleme ve yönetme hakkına sahip olandır.
- Tapınılan, yüceliği karşısında hayranlık duyulan, gönülden bağlanılıp sığınılan, duyularla idrak edilemeyendir.

Aşağıdakilerden hangisi bu açıklamalarda verilen Allah'ın (cc) isimlerinden biri değildir?

- A) İlah
- B) Melik
- C) Rab
- D) Rahman

Aşağıdaki soruların cevabını noktalı yerlere yazınız.

22. İzhar harfleri hangileridir?

.....

23. Gunneli okuyuşun nasıl yapıldığını açıklayınız.

.....

.....

24. Hz. Yunus'un duasının günlük yaşamda hangi durumlarda okunabileceğini belirtiniz.

.....

.....

Karekoddan yararlanarak tema ile ilgili daha fazla soruya ulaşabilirsiniz.

Sonnot

- ¹ Tirmizi, "Kıyâme", 49; İbni Mace, "Züht", 30.
- ² bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 79.
- ³ bk. Temel, *Kırâat ve Tecvîd İstılahları*, 81.
- ⁴ bk. Temel, *Kırâat ve Tecvîd İstılahları*, 72.
- ⁵ bk. Çetin, "İzhar", 23/506.
- ⁶ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerîm'in Tecvîdi*, 89.
- ⁷ bk. Tetik, *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, 32.
- ⁸ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 83.
- ⁹ bk. Kılıçaslan, *Kur'an Okuma & TECVİD Notları*, 78.
- ¹⁰ bk. Temel, *Kırâat ve Tecvîd İstılahları*, 72.
- ¹¹ bk. Tetik, *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, 30-31.
- ¹² bk. Bosat, *Kaynaklarıyla Uygulamalı Tecvit*, 45.
- ¹³ bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 79.
- ¹⁴ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerîm'in Tecvîdi*, 60.
- ¹⁵ bk. Pakdil, *Ta'lim Tecvid ve Kıraat*, 167.
- ¹⁶ bk. Çetin, *Kur'an Okuma Esasları*, 90; Temel, *Kırâat ve Tecvîd İstılahları*, 72.
- ¹⁷ bk. Kaya, *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*, 79.
- ¹⁸ bk. Ünlü, *Kur'an-ı Kerîm'in Tecvîdi*, 64.
- ¹⁹ bk. Kılıçaslan, *Kur'an Okuma & TECVİD Notları*, 80.
- ²⁰ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 4/475-476.
- ²¹ Tirmizi, "Fezâilu'l-Kur'ân", 7.
- ²² bk. Al-i İmran suresi 144. ayet; Tevbe suresi 43. ayet; Yusuf suresi 24. ayet; Rad suresi 38.ayet; Zümer suresi 30. ayet.
- ²³ bk. "dua", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 61.
- ²⁴ Mümin suresi 60. ayet.
- ²⁵ bk. Özafşar vd, *Hadislerle İslam*, 2/40.
- ²⁶ Enbiya suresi 87. ayet.
- ²⁷ Araf suresi 23. ayet.
- ²⁸ Enbiya suresi 83. ayet.
- ²⁹ Tevbe suresi 129. ayet.
- ³⁰ bk. "Rab", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 297.
- ³¹ bk. "Melik", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 229.
- ³² bk. "ilah", *Dinî Terimler Sözlüğü*, 164.
- ³³ bk. Bakara suresi 255. ayet; Nisa suresi 87. ayet; Enam suresi 102. ayet; Hud suresi 14. ayet; Taha suresi 8. ayet; Enbiya suresi 25. ayet.
- ³⁴ bk. Özafşar vd., *Hadislerle İslâm*, 1/164.
- ³⁵ bk. Karaman vd., *Kur'an Yolu*, 5/723.
- ³⁶ bk. Yaşaroğlu, "Nâs suresi", 32/392.
- ³⁷ Nesai, "İstiaze", 1.

A-B

arş: Allah'ın (cc) yaratmış olduğu bütün varlıklar üzerindeki kudret, hükümlanlık, egemenlik ve iktidarı.

arz: Sunma, bildirme, gösterme.

bereket: Alışıldandan veya beklenilenden fazla olma durumu; artağanlık, bolluk.

büyük: İnsan ve tabiatla ilgili olarak birtakım gizli güçlerle insan geleceği üzerinde etkiler yapma, yönlendirmede bulunma gibi işlem ve davranışlara verilen genel ad; afsun, efsun, füsün, sihir.

C-Ç-D-E

caiz: İslam'da, yapılması veya yapılmaması konusunda emir bulunmayıp kişinin isteğine bırakılan, işlenmesinden dolayı bir mükâfat veya işlenmemesinden dolayı da bir cezayı gerektirmeyen davranışlar; mübah.

cin: Duyularla kavranamayan, insanlar gibi irade ve anlama yeteneğine sahip varlık türü.

F-G-Ğ-H

geometrik: Geometriyle ilgili veya geometriye uygun olan; hendesi.

gunne: Kur'an-ı Kerim'in tilaveti sırasında genizden çıkarılan belirgin ve melodik ses.

hamt: Allah'a (cc) şükretme.

I-İ-J-K

idrak etmek: Akıl erdirmek, anlamak, kavramak.

ihsan: İyilik etme, iyi davranma, bağışlama.

kabile: Aynı soya mensup aileler topluluğu, boy, aşiret.

kafile: Birlikte hareket eden topluluk.

kâtip: Yazı işleriyle uğraşan kimse, sekreter, yazıcı.

kavim: Aralarında töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan, boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu.

körüklemek: Kızıştırmak, şiddetlendirmek.

L-M-N

Mekke: Yeryüzünde yapılan ilk mescit olan Kâbe'nin bulunduğu, Hz. Peygamber'in doğup büyüdüğü Suudi Arabistan'ın en önemli iki şehriden biri.

Mushaf: Fatiha suresinden Nâs suresine kadar tüm Kur'an surelerinin iki kapak arasına girmiş biçimi, Kur'an-ı Kerim'in adlarından biri.

münafık: Müslümanlara sağlanan birtakım sosyal, siyasi ve hukuki ayrıcalıklardan faydalanabilmek amacıyla inanmadığı hâlde inanıyormuş gibi görünen, davranan veya yaşayan kişi.

nefis: Arzu, istek, tutku.

nimet: Allah (cc) tarafından insanlara iman başta olmak üzere her çeşit iyiliğin verilmesi ve zararın uzaklaştırılması.

O-Ö-P-R

öneri: Bir sorunu çözmek üzere öne sürülen görüş, düşünce; teklif.

panayır: Belli zamanlarda ve genellikle küçük yerleşim birimlerinde kurulan, sergi niteliği de taşıyan büyük pazar.

rahmet: Şefkat gösterip lütufta bulunma anlamında bir Kur'an terimi.

rehberlik etmek: Yol göstermek, kılavuzluk etmek.

rızık: Allah'ın (cc) tüm canlılara kendi katından verdiği yenilen, içilen, giyilen ve maddi-manevi nimetlerin hepsi.

S-Ş-T

sahabe: Hz. Muhammed'i (sav) görmüş ve onun sohbetinde bulunmuş Müslümanlar; ashap, ashabıkiram.

sinsi: Gizli ve kurnazca kötülük yapan.

stil: Üslup, tarz.

şeytan: Hz. Âdem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah'ın (cc) emirlerine karşı kıskırtan, kötülüğe yönelten cin; iblis.

tasarım: Bir sanat eserinin, yapının veya teknik ürünün ilk taslağı; tasar çizim, dizayn.

teşvik: İsteklendirme, özendirme.

tevazu: İnsanın, kendisinin de yaratılmış olduğunu bilerek insanlara karşı büyüklük taslamaması.

tevekkül: Herhangi bir işte elinden geleni yapıp daha sonrasını Allah'a (cc) bırakma, Allah'a (cc) güvenme.

tevhit: Allah'ın (cc) tek ve eşsiz olduğuna inanma, ona hiçbir şeyi şirk koşmadan ibadeti yalnızca Allah (cc) için yapma.

tilavet: Kur'an-ı Kerim'in tecvit ve tertil üzere (yavaş yavaş) okunması anlamında terim.

U-Ü-V-Y-Z

vacip: Yapılması gerekli, zorunlu olan; dince yükümlü sayılan insanların yerine getirmesi zorunlu olan işler, farz emirler.

vakıf: Kur'an-ı Kerim okurken lafız ve manayı gözeterek durmak, okumaya tekrar başlamak niyetiyle nefes alacak bir zaman kadar sesi kesmek.

vaziyet: Durum, konum.

Zünnun: Balık tarafından yutulduğu için Yüce Allah'ın, Hz. Yunus'a verdiği isim.

Birişik, Abdulhamit. "Kur'an". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. <https://islamansiklopedisi.org.tr/Kur'an>

Çağrı, Mustafa. "Haset". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. <https://islamansiklopedisi.org.tr/haset>

Çetin, Abdurrahman. "İzhar". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. <https://islamansiklopedisi.org.tr/izhar>

Çetin, Abdurrahman. *Kur'an Okuma Esasları*. İstanbul: Aksa Yayınları, 1997.

Harman, Ömer Faruk. "Yûnus". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. <https://islamansiklopedisi.org.tr/yunus>

Karakılıç, Celâleddin. *Tecvid İlmi - Kur'an-ı Kerîm Okuma Kâideleri*. Ankara: Lazer Ofset Eğitim ve Kültür Yayınları, 1998.

Karaman, Hayreddin vd. *Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir*. 5 Cilt. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020. Erişim 16 Kasım 2025. <https://kuran.diyaret.gov.tr/Tefsir/>

Kaya, Davut. *Tecvid Uygulamalı Kur'ân Okumayı Öğrenme Rehberi*. İstanbul: Çelik Yayınevi, 2018.

Maşalı, Mehmet Emin. "Mushaf". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. <https://islamansiklopedisi.org.tr/mushaf>

Mertoğlu, M. Suat. "Salâtü Selâm". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. <https://islamansiklopedisi.org.tr/salatu-selam>

Millî Eğitim Bakanlığı. Talim ve Terbiye Kurulu. "Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programı (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)". Ankara. 2024.

Millî Eğitim Bakanlığı. Talim ve Terbiye Kurulu. "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni". Ankara. 2024.

Önkal, Ahmet vd. *Hız Peygamber'in İzinde*. ed. Bünyamin Erul. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020.

"Örümcek". *Yeni Rehber Ansiklopedisi*. 16/138-141. İstanbul: İhlâs Yayınları, 1994.

Özağar, Mehmet Emin vd. *Hadislerle İslam*. 7 Cilt, Ankara: DİB Yayınları, 2011.

Sarı, Mehmet Ali. "Gunne". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. <https://islamansiklopedisi.org.tr/salatu-selam>

Sarıçam, İbrahim vd. *İslâm Medeniyeti Tarihi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2011.

Dinî Terimler Sözlüğü. Erişim 16 Kasım 2025. https://ayazagaaahl.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/34/17/758901/dosyalar/2020_12/11171357_MEB_DOGM_Dini_Terimler_SoYzluYgYuY.pdf

Sinanoğlu, Mustafa. "Şirk". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. <https://islamansiklopedisi.org.tr/sirk>

Temel, Nihat. *Kırâat ve Tecvîd İstılahları*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1997.

Tetik, Necati. *Cezeri İlaveli Karabaş Tecvidi*, İstanbul: İhtar Yayıncılık, 1993.

Ünlü, Demirhan. *Kur'ân'ı Kerîm'in Tecvidi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.

Yaşaroğlu, M. Kâmil, "Kureyş Sûresi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. <https://islamansiklopedisi.org.tr/kureys-suresi>

Yaşaroğlu, M. Kâmil, "Nâs sûresi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. Erişim 16 Kasım 2025. <https://islamansiklopedisi.org.tr/nas-suresi>

Yazır, Elmalılı M. Hamdi. *Hak Dini Kur'an Dili*. 10 Cilt. İstanbul: Azim Dağıtım, ts.

Bu kitapta, İSNAD Sonnot Atıf Sistemi'nden yararlanılmıştır.

Yandaki karekoddan yararlanarak
İSNAD Sonnot Atıf Sistemi
Kılavuzu'na ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak tema sonlarındaki Ölçme ve Değerlendirme sorularının cevap anahtarlarına ulaşabilirsiniz.

Karekoddan yararlanarak kitaba ait Görsel ve Genel Ağ Kaynakçası'na ulaşabilirsiniz.

